

39110

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

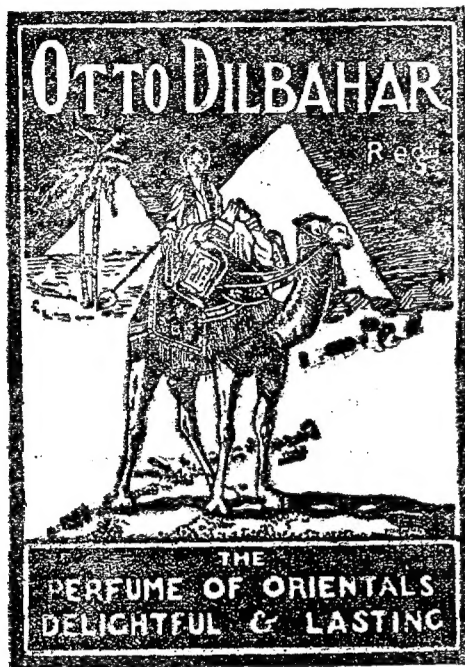
చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ నవంబరునెల 23 వ తేది శుక్రవారము

No. 195

సంపుటము. ౪.

పింగళినామ సంవత్సర కార్తిక మాస శుద్ధ నవమి.

సంచిక ౧౯౫

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126

(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.)
ఇప్పటికాలపు దుచి కనువగునది, సాటిలేని సువాసనగలది. సువాసనగలది.
అల్పాహారముగాని, రాత్రులుగాని, చేర్చబడకయే నిద్రము చేయబడిన కేవల ప్రవృత్తినే.
నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగృహము సువాసన నిస్తులవించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల నీ సాలలో నుంచును.
చిన్న నైజా (అర డ్రాం) నీ సా 1-కి రు 0-8-0
మధ్యరకము నైజా 1-డ్రాం " " 0-12-0
పేరొక నైజా 2 " " " 1-4-0
పెద్ద నైజా 4 " " " 2-0-0
వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమాలలోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలు పెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగొనుచు నీ సానైనను, కాల్చిన నైజా ఆటో దిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సువాసనములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవానికి వ్రాసినచో అతనికి మృత్యుగల సువాసనకాల్చు ఉచితముగ పంపుదురు.
హాల్ ఏజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్మామసీదు బొంబాయి.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీలో సహా నీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.
చర్మపు నొప్పుల వార దోలును. వాయువు పోట్ల పోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియుంట నుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రీకోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

అన్ని మున్యజ్వరములకును యిసనాఫలిమందు
రామబాణము వలె అమోఘముగ పనిచేయును.
Esanofele (Anti Malarial) (934)
ఇసనాఫిలి మందును సేవించి, మున్యజ్వరముచే పీడింపబడకుండగ
మీ శరీరములను కాపాడుకొనుడు
ఈ మందు బహు నమ్మకమైనది. మున్యజ్వరమునకు దివ్యవృద్ధిము:—ప్రపంచమునందంతటను మున్యపు జ్వరములందు వెక్కుమందికి జయప్రదముగ ఉపకరించినది. గొప్ప వైద్యులందఱును ఈ మందును గూర్చి మంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు. ఎంత విషమజ్వరమైనను, జ్వరము జ్వరించి గుల్మవాగ్ధిచే పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు, అమోఘముగ పని చేయు తిరుగను జ్వర మెన్నటికిని రాదు. ఒకమారు పుచ్చుకొన్నచో జ్వరము నిశ్చయముగ నశించును. ఏమియు అపాయములేదు. పసిపిల్లలకు చిన్న పిల్లలకు ద్రావకపు ఇసనాఫిలిని వాడవలయును. ప్రతి రసనాదిదగ్గర దొరుకును.
సోల్ ఏజంట్లు:—(ఇండియా, బర్మా, సింహళములకు) బి. జి. గోరియోకంపెనీ, బొంబాయి.
చెన్న రాజధానియందు సోల్ ఏజంట్లు:—డబ్ల్యు. ఈ. స్లిత్తు అండు కో, మదరాసు.
దగామందులను జూచి మోసపోకుడు.

జీవితచరిత్రములు.

1. మహాదేవగోవింద రాజుడే	వెల 0-8-0
2. రామశర్మస్వామి ఎం. ఏ.	0-8-0
3. నివేదితసోదరి (932)	0-8-0
4. హర్షింజితభువు	0-8-0
5. విదవ జార్జిచక్రవర్తి	0-8-0
ఈ 5 గ్రంథములను నొకేపర్యాయము కొనుగొనెడి పి. పి. ఖర్చులను మేమే ధరించి పంపెదము.	
ఎం. ఆర్. కృష్ణారావు అండు కో, నెల్లూరు.	

శేషాశక్తిపు కన్నుల, మంచిది తులము 1-కి ...	80-0-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ...	2-0-0
గోశోజనము, మంచిది " ...	7-0-0
రసభస్మము తులము 1-కి ...	0-10-0
పచ్చకర్పూరం " ...	2-0-0
బాలామృతము నీ సా 1-కి ...	0-12-0
తాంబూలమాత్రము, సువాసనగా నుండును 50-కి	0-8-0

అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

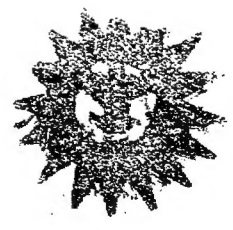
ఆత్మజిజ్ఞాసా
శరీరమును విడిచినతరువాత ఆత్మసిద్ధి.
దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ
గ్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి.
చిన్న నైజా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రత్రికా కార్యాలయము
పోస్టాఫీసు 212, మదరాసు.

మలయచందనము
(957) పెగరోగమునకు తులారము.
నుందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని తెలియదు. పథ్యము లేదు. పిచికారి మున్నగు కఠినచికిత్సల పనిలేదు. రుద్రమైన మా మలయచందనము ఎటువైతెలుపు, పచ్చ అను మాడు విధముల కోగమును మూడుపూటలలో మాన్పును. డబ్బీ 1-కి 8-0-0.
గ్రంథ ర్ప సార్థ సి, రాజమండ్రి, తేక 88, లింగిశెట్టి వీధి, మదరాసు.

విరోధకరమగు తెలుగు నవలలు
లిలాలేక ను రేంద్రనగరము:—ఇందు శ్రీల మనస్సైన్యము చాపల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినవి. రూ. 1-0-0
యశోధర:—ఇందొక యాడుది తనమగనివైఖల యనురాగమునకై పడరానిపాటుబడి యున్న తస్థితికి దెచ్చును 0-12-0
మనోరమ:—మగడువేట కేగి రాత్రినుసోద్ర జిక్కుకొననతని సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీల పెండ్లిచేయును. 0-10-0
జగదేకరంధ:—అన్నకై పడరానిపాటుబడి యున్న తస్థితికి దెచ్చు సామర్థ్యకతి కథ ... ఆ. 0-10-0
సహనోదరవాంఛ:—తమ్మునకు బుద్ధితేక కలహించినను అన్న సహనంపలయు నవటను బోధించును. ఆ. 0-4-0
అత్తలారాబ్రాహ్మమున కోర్వనికోడండ్ర ప్రలాపము:—అత్తలు కోడండ్రను బోధించు విధములుగలవి. ఆ. 0-2-0
మిత్రదోహము:—ఆపద్యంధుడగు మిత్రునిపై నిరదమోపి కడకు తాను జిక్కుకొన్న వానిని గురించిన నవల 0-8-0
ఇవియేగాక యితరనవలలు కథలు పంపుదనినను పంపుదుము. 858
వలయునాచు:— కణ్ణాక్ బుక్ డిపో. 6, వేంకటేశమేష్ట్రీ వీధి, సామలకూరు పేట, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు
స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్దదొరకును. కొనుగొను సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాకడెచ్చు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ పట్టపదాన సభ.

(1)

ఇండియాలో ప్రాచీన సెటిలుమెంటు గవర్నరు హీబుల్ కెన్సింగ్లెస్ మాన్సిరు మాన్సింగ్లెస్ గారి యువన్యాసము.

(నిన్నటి తరువాయి)

నేను మీ మధ్యను నిలుచుటకుగల కారణము దీనివలన విదితము కాగలదు. నాకీర్తి అభిప్రాయము కలదని వెంటిండు ప్రభువుగారు ఎటులనో గ్రహించి నా కీ అవకాశమును కలుగ చేసినందులకు చాల సంతోషించితిని. భావికాలమునకున్న తాళముల నభివేషించుచు భూతి కాల గౌరవనీతిని స్మరించుచు ప్రత్యక్షమును నిర్వర్తించుట సాధ్యమని నేను వివరింప గోరెదను. నే నీయువన్యాసమున చారిత్రక విషయములను ముచ్చటించుటకు నేను ఆంగ్ల పదము దేశములను వివరించిన సంగ్రహముల సంగ్రహమును మరల క్రొత్తగా మీకు వివరించుటకు యత్నమునరచి నే రొందుతేదని నేను తలచితిని.

ఇతర దేశములందువలెనే హిందూదేశమునందు గూడ సంగ్రహములను అంతఃకలహములను తప్పలేదు. వ్యక్తులవలెనే జాతులు గూడ కలదానితో తృప్తినింది యుండవు. సముద్ర గామియుగ నడిచుచున్నప్పుడునే ఆతలకు ఒకప్పుడు కాలానికములను గూడ కలిగియుండుట జాతులను సహజము. అట్టి ఆకలకలన కలిగిన విషయములను తెక్కిన దేశములకంటె ఇండియా దేశమే హెచ్చుగా పై రించి నిలువ కలిగినదనుట నిక్కము. కొన్ని ప్రభుత్వములు 12 మొదలు 15 శతాబ్దములవరకును నిలువ కలిగినవి గాని మొగలు ప్రభుత్వము తప్ప మరి ఏ మహమ్మదీయ ప్రభుత్వమును 200 సంవత్సరములకంటె హెచ్చుగా నిలువకలిగి యుండలేదు. బ్రాహ్మణ పరిపాలనను చిరకాలము సాగుటకు రాజుల కాశక్తియు గాని మంత్రుల తీవ్ర చర్యలు గాని కారణములు గావు. ఈ కాలమునందువలె ఆ కాలమందు గూడ హిందువులు నెమ్మదిగలవారు; కలహామీరులుగారు. చాల వినయవర్తనముగలవారు. రాజకీయవివాదలయందంతగా శ్రద్ధలేనివారు. వారు బలవంత పునరము లేకుండనే విభేదమును మాపువారు. మన పాశ్చాత్య పరిజ్ఞానమున కతీతమగు మొక న్యాయ సాంప్రదాయమువలన వారు వారివారి పరిమితులలోనే చాల సంపన్నులగుట కవకాశము కలిగియుండెను. కాని పరస్పరాతికృతి మణివాంఛలకును పోటీలకును ఆస్కారమగు వైమెట్టు వారి కందరానిదిగా నుండెను. ఆసాంప్రదాయము వలననే ఈవీధి కల్పము దీర్ఘ కాలము కాలి ననుభవించినది. ప్రతిష్టాపనలు స్థిరములగుట చేతనే కళలందును వాఙ్మయమునందును గూడ స్థిరమగు నభివృద్ధి కలిగినది. ఆ కాలముననే హోయసాల ద్రవిడ దేశములు నిర్మింపబడినవి. వాటి శిల్పకళానైపుణ్యముల నిపుడుగూడ మనము కొనియాడుచున్నాము. అట్టిరాజకుటుంబములను రూపుమాపిన మహమ్మదీయులు ఈ మహాసాంధ్రావాసమున పథికప్రాయులేదైరి. కాని వారిలోకొద్దిమందితప్ప తెక్కినవా రెవరును మతవైమన్యభావముతో పరిపాలించలేదు. బలవంతమున స్వయంతులను వ్యాపింపజేయలేదు. మొల్లనా గరకతకు రోమనులు వశమైనట్లే బ్రాహ్మణ నాగరకతకు ముసలములు వశమై ప్రాచీనప్రతిష్టాపనముల ననుసరించియే పాలించిరని న్యాయ పక్షపాతులందరును నుడువుట ధర్మము. తగినంతకాలము వారికి కలిగియుండిన నీరంధ్ర మతముల రాజకీయవిధానముల సంపర్కమువలన నెట్టిఫలితము కలిగియుండెడిదో యిపు డాలోచింప సాధ్యపడదు. అట్లు బలవంతములను సుస్థిరములని తలంపబడినవియనగు రాష్ట్రముల విశాసమువలన కలిగిన విస్మృతి తొలగకముననే బ్రాహ్మణ మహమ్మదీయ విధానములకు నిరోధకములగు నూతన విధానములను పాశ్చాత్యులచేతమున నెలకొల్పిరి. ఆవివరముల నన్నిటిని నేనిపుడు తెలుపగోరనుగాని పరిపాలన మెట్లుండవలెననుటనుగూర్చి కన్యాసియనుగారు నుడివిన నీతివాక్యములను మాత్ర మిచట వివరించెదము. "మీకు చేరవగా నుండువారు హాయిగా మనునట్లును దూరముననుండువారు రైచ్చికముగ మీ న్యాయకాసములకు విభేదములు కాగోరునట్లును మీరితరులను పరిపాలింపుడు" ఈనీతిని ప్రాచీన కాలమందలిరాజులును నవాబులును పాటించి అనవసరములను చాలవరకు వ్యక్తి సంబంధములే గాని రాష్ట్రసంబంధములు కానివియు నగు సంగరము

లకు మాటిమాటికి గడంగి ప్రజలను సాశనము చేయకుండెననో ఈ దేశస్థితి ఇట్లుండబోదు. స్వలాభపరత్వమున మీరు జాఫరు లొంగకుండెన స్థానీ యుద్ధమున నాంగ్లేయులకు విజయము కలిగియుండెను. మీరు జాఫరు వారికి ప్రతిఘటించి నిలిచి ననో హిందూదేశస్థితి మారియుండును. ఆంగ్ల దేశీయులు కాన్యాసియను గారి నీతి నెరుంగునులే లేదో గాని వారు హిందూదేశమున కాలిని ఆర్థికాభివృద్ధిని కలిగించిరి. వారు విజ్ఞాన నైతికాభివృద్ధికిని సదభిప్రాయప్రకటనమునకు నెన్నడు నభ్యంతరమునుకలిగింపలేదని నేను మెక్కి చెప్పగలను. చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమువారు 5 సంవత్సరముల కొకపర్యాయ మిట్టి సభను జరిపి ఆ 5 వత్సరములలో జరిగిన అభివృద్ధిని వివరించుచుండగ నని నేను నూచించుచున్నాను. యూరోపునందలి విద్యాస్థానములందీజే జరుగుచున్నది. అందువలన పరిశోధకులకును ప్రజలకునుకూడ ప్రాత్నాహము కలుగగలదు. ప్రపంచమున ధారాసమరము జరుగుచుండ ఆ యాందోళనమే లేకుండ ప్రాచీనకాలపువిషయములను కాలముగ స్మరించుకొనుచుండుట న్యాయము నీతియతము అని కొంద రభ్యవహింపును. అగు ననియే నేను ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదను. ప్రాచీనకాలమునందలి అనుభవము వలనను బోధనముల వలనను ప్రస్తుతస్థితి కలిగిన దను విషయమును మరల రాజనీతిజ్ఞులు ప్రస్తుత భావికాలావశ్యతలాయుండే నిమగ్నులై మెలంగుటచే జాతీయజీవనములందీజే చర్యలు జరుగుచుండును. అజ్ఞానమువలనను అనాలోచనమువలననుగూడ నిట్టి లోపములు కలుగుచుండును. ఇట్టిలోపములే లేకుండెన మానవుడు భగవంతుడే కాగలుగును అట్టిసర్వసమగ్రత లాభకరమగు నాతమమా అనుసందియము నాడుగలదు. అట్టి సమగ్రమగు సంఘము మార్పులేనిదిగా నుండి విసుగు బుట్టించును. ప్రతివిషయమునకీక్రమభంగముగాకుండ జరుగవలె ననిన జీవితమునందుత్సాహము కీగించును. కాననే ప్రపంచమున నన్ని పోటీలను కలహములను నిరంతరముండవలెనని విశ్వకాసన సభాధ్యక్షుడుగు సర్వేశ్వరుడు కానించెయున్నాడు. ఈకాసనములను కాలమును వేదాంతమును వైరాగ్యమును గూడ నతిక్రమింపజాలవు గాన మన మానవ్యేశ్వరుని కాసనములకు బద్ధులము కావలెను. చరిత్ర ఉచితము: కా మి ని వం టి ది. ఆ మె ద ర్శ న మెపుడును విస్మయముగ లభింపదు. విశ్వవిదితములగు సంకములుగూడ చరిత్రయందు సందర్భరహితముగ నుండును గాన నే చరిత్ర ఆకర్షకమగుచున్నది. మానవుడెప్పుడును సమస్యలను పూరింపగోరుచుండును. కాననే విచిత్రవిషయము లాతని మానసము నధికముగ నాకర్షించును. చరిత్రకారు లీమునుగు దొంగును తొలగించి మానవుని బాధ్యతలను మానవునకు స్పష్టపరుపవలెను. అన్ని సంఘములయందును గూడ నీ నైతికకాసనము గలదు. అట్లు ప్రత్యక్షప్రపంచమున గాక భావనా ప్రపంచమున నే నిరంతరమును నిలువగోరు భావోన్మాదులంతరించిరి. గ్రీకుదేశమువారట్టిభావోన్మాదులు. వారు నిరంతరమును కుసుకునుగంధా ప్రూణ పారవశ్యము ననేచొక్కి గ్రూక్కిరి. వారు కాశ్యత కీర్తిని గడించిరి. దేవదూతవాక్యము చుతవిషయమునందు మాత్రమే యుపయోక్తము. వారికిమనము స్వర్ణమునొసంగి మనకీ భూలోకమునే యుంచుకొందము. మన మిచట పాంథప్రాయములు. మన మనుగడ బహుస్వల్పకాలమే గాన మనప్రేమ చాల నధికముగనుండవలెను. మీరు చరిత్రను మేలుకొరకును విజ్ఞానముకొరకును మాత్రమే చదువుడుగాని సమగ్రతకొరకును వైకల్యముకొరకును చదువవలదు. కార్యములకు కారణములను గ్రహించుట వలన నింద్రజాల మంతరించి నిజము తెల్లమగును. మానవునిగర్వమునకు మేరలేకున్నను అతడు దుఃఖుడును హాస్యహృదయుడు నగుటచే నతనివాంఛితము లేన్నడును సంపూర్ణముగ ఫలింపవని మీరు నమ్మి యుండును. ఈభావముతోమీరు చదివినచో చరిత్రనిరంతరమునూతనముగాదని మీరుగ్రహింపగలుగుదురు. మానవుల కన్ని కాలములందును ఏకవిధములగు వాంఛలుండినను జరిగిన సంగతులే మరల మరల జరుగుచుండినను శతాబ్దములు జరుగు కొలదిని మార్పులు జరుగకపోవు. సామ్యము కల్పానికముగాని యధార్థముగాదు. ఒకదేశమున మానవులంద రొక్కరితిగ నేయుండురుగాని ఒకరి పోలిక మరియొకరి కుండదు. గాననే విశేషవిషయములందు పరిపాలనము చాల కష్టతరము. ముఖ్యావసరములందు విశేష నాకీర్తి పరిజ్ఞానముతో సమముగనే పనిచేయును. స్థిరమైనను చంచలమైనను సత్యమైనను కల్పయైనను ఆత్మగర్వికవిజ్ఞానభావముతోను సంపూర్ణ నిష్పాక్షికముతోను చరిత్రను పఠింపవలెను. ఎప్పుడును విధిమూత్రానుసారముగనే పనులు జరుగుచుండును.

వాని నొక్కసారిగా మార్పు సాధ్యముగాదు. అవి ప్రకృతి చే నడుపబడునవి. ప్రకృతిగమనము కట్టబడుచుండును. సాఖ్యాధిక్యమునందలి వాంఛలను తొందరపడగూడదు. వెనుకటి అనుభవమును ప్రస్తుత విషయములకు సమన్వయించి మంచి చెడల నారసి క్రమక్రమముగ నభివృద్ధిని బడయవలెను. నేనింతకంటె చెప్పవలసినదేమియును లేదు. నాయుపన్యాసము కొంత దీర్ఘముగనున్నందులకు మీరు నన్ను క్షమింపవలెను. సముద్రము స్థిరముగాని తరంగములు చంచలములైనట్లు విశ్వవృత్తముగూడ యుగయుగములందు భిన్నముగ నుండును. ప్రాచీనకాలమును పారంపర్యవృత్తములను మరువని వారును వానిని ప్రస్తుతకాలాభివృద్ధి కన్వయింపజాలినవారును ధన్యులు అదృష్టవంతులు వారిభావిభాగ్యము భద్రము. విద్యార్థులగు మీరు భావికాలమున భవ్యవాయువులు. విజ్ఞానములు ప్రజలకు మహానగ్ధము లని ప్రస్తుతచరిత్రలననే మీరు గ్రహింపగలుగుదురు. ప్రస్తుతకాలమున జరుగు తీర్మాములనుగూర్చి మీరు తాత్వికదృష్టి నవలంబింపవలెను. నిరంధయోగములగు వైభవములను మీరు విజ్ఞానముతో నిరసింపదగును. దీనినిగూర్చి మానవులు మోసపోగూడదు. భగవదనుగ్రహము కలిగినపుడు పెదవారిని బడినవారు తమ పొరబాటును మరల గ్రహింపగలుగుదురు. ఇతరుల అంధత్వమును గూర్చి పరిహసించినవాడు వేరు కారణము లక్కరలేకుండ దీక్షకాలైశ్వర్యమువలననే గాధాంధకారమగును. గుంటూరువార్తలు. (స్వకీయవిలేఖరునియొద్దనుండి) కాలమానము:— ఇచ్చట వర్షములు మిక్కిలియుగా నున్నవి. ఈ నడుమ 2, 3 దినములు కొలదిగా ఎండ కాసినది. కాని, తిరిగి 18, 19 తేదీలనుండి మేఘములు కూడుచున్నవి. ఎడతెగని వర్షమువల్ల చెరువులు నిండినవి. చుట్టుపట్ల గ్రామములవారు పంటలు పూర్తిగా పాడైనవని చెప్పుచున్నారు. బాపట్ల పొన్నూరు తెనాలి మొదలగు గ్రామములకు వరదలు వచ్చినవి. కంకితోనున్న వరిపైరు నీళ్లలోనికి వాలిపోయినది, కొన్ని పల్లెటూళ్లలో వీధులలోనికి గృహములలోనికి వరదలు వచ్చినవి. బీదలు నిలువ వోటు లేక మెట్టలమీదను రోడ్లమీదను వచ్చి కాపుర మున్నట్లు తెలియుచున్నది. విద్యాకాఖ:—మూళ్ళ పెద్దఇక్ పెక్టరు ట్రైలిదొర వారు ఈపురమందలి విద్యాలయములను పరీక్ష చేయుచున్నారు. వీరు వచ్చిన తరువాత ఈసర్కిలలో కొన్ని క్రొత్తపాఠశాలలు నెలకొల్పబడినవి. కొన్ని హైస్కూలుల ఏర్పాటు కానున్నవి. వీరు విద్యాభివృద్ధికి తగిన సహాయము చేయుచున్నారు. కొంతకాలమువఱకు వీరు ఈసర్కిలలోనే యున్నయెడల ఈ మూడుజిల్లాలలోని విద్యాలోపములను దీర్చగలరని మా దృఢమైన నమ్మకము. దొంగతనము:—ఈనెల 15వ తేదీ రాత్రి పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు సింహాద్రి కాశ్రిగారు అగ్రహారములోని కొన్ని సందులు గస్తీ తిరుగుచుండగా వారికి 5రు దొంగలుకనబడిరి. వారినిపట్టుకొన వలెనని ఇక్ పెక్టరుగారు ఎదుర్కొనిరి. ఒక దొంగవాడు ఇక్ పెక్టరువారి ముక్కు మీద తొయిలేసికొని బలమైన దెబ్బకొట్టెను అదెబ్బవల్ల పోలీసుని ఒక పల్లు విరిగిపోయెను. ముక్కువెంటరక్తము ప్రవహించెను. కాని, ఇక్ పెక్టరువారు ధైర్య మవలించి జేబులోనున్న రివోల్వరు తీసికాల్చెను. అది తప్పిపోయెను. తిరిగి రెండవసారి కాల్చెను. అదెబ్బకు ఒకదొంగ క్రిందపడిన. వెంటనే ఇక్ పెక్టరుగారు తనవత్తిలిని దెబ్బవల్ల స్పృహదప్పి క్రిందపడిరి. దొంగ ఒక ప్రక్కను, ఇక్ పెక్టరుగారు ఒక ప్రక్కను పడి యుండిరి. మిగిలిన దొంగలు పారిపోయిరి. తుపాకిచప్పుడువల్ల చుట్టు ప్రక్కల వారు లేచివచ్చిరి. ఇద్దరిని ఆసుపత్రికి తీసికొని పోయిరి. ఇద్దరికి ప్రాణాపాయము లేదు. ఇక్ పెక్టరు గారు బలమైన దెబ్బతినినను ధైర్యముతో స్పృహ యున్నంతవఱకు తుపాకి కాల్చి దొంగలతో పోరినందులకు మిగుల జ్ఞానునీయులు. వీరు వినుకొండలో నుండగా ఒక దొంగలగుంపును పట్టుకొనిరట. అందులకు గవర్న మెంటు వారు వీరికి 60 రు.ల నుండి 80 రు. లకు ప్రామాణిక చ్చేసిరట. బ్రాహ్మణుడు దేనిలో నైనను తన నిపుణత్యమును తప్పక చూపగల డనుదానికి ఇదియే గొప్ప నిదర్శనము. గానసభ:—మాపురముననున్న గానసభవారు 17 తేదీని కొనిరాజపురము వైద్యవాధాయ్యురగారిని రప్పించి గాన సభ గావించిరి. శ్రీల పురుషులు పలువురు టిక్కెట్టుకొని సభకు వచ్చిరి. తిరిగి 18 తేదీని మాపురవాసులు పురాణము కనకయ్య పంతులుగారు హైస్కూలు భవనమున గానసభ చేసిరి. వీరి గానవిద్యయందలి పాండిత్యమునకు సంతోషించి ఒక బంగారు పతకమును ఇయ్య నిశ్చయింపబడినది. దీపావళి చందా:—కొందలు యువకులు దీపావళి నాడు గృహగృహమునకును తిరిగి 13 రు. లను వసూలు చేసిరి. అందులో సగము అంధభాతీయ కళాకారులకు, మిగిలిన దానిలో చాదాపు సగము సనాతన ధర్మయందలి బాలికా పాఠశాలకును, కొలదిగా యువజనసంఘమునకును. విద్యార్థుల పార్శ్వ సహజమునకును పఠనయందీరమునకును ఇచ్చునట్లు తీర్మానించిరి.

విశాఖపామహానందము.

నామ

(రైతుల సహాయము)

విశాఖపామహానందము.

తేజానామ విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 21:—కృష్ణానదిలోని రాజుల...

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 21:—అంతర్జాతీయ పరిశోధన...

విశాఖపామహానందము.

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 21:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 22:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 21:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 21:—విశాఖపామహానందము...

అందము, నవంబరు 21:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 21:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 20:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 20:—విశాఖపామహానందము...

అందము, నవంబరు 21:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 22:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

విశాఖపామహానందము.

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 21:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 21:—విశాఖపామహానందము...

అందము, నవంబరు 21:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 21:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 21:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 21:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 21:—విశాఖపామహానందము...

విశాఖపామహానందము.

అందము, నవంబరు 19:—విశాఖపామహానందము...

ఇటీవలి బ్రిటిషు అవస్కందనము.

లండను, నవంబరు 21:— బ్రిటిషువారి ప్రధాన కార్యాలయమునకున్న రైటరు విలేఖకు డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు:— ఇటీవలి అవస్కందనమున జగ్గుల గొట్టిన వింతియ అవస్కందనము యాధారంబునండి యెప్పుడును జరుగలేదు. అభేదనమును హిందెబుద్ధుల పంక్తి యనేకస్థలముల భేదింపబడెను. “టూంట్” బండ్ల గొప్పసనిని గావించినది. సోము సమీపమున నిట్టి అవస్కందనము సెలవించునను మాయుద్దేశమున శత్రువులించుకయు ననుమానింపలేదు.

సన్నాహముల రహస్యముగ నుంచుట.

మా యుద్ధసన్నాహముల గూర్చి శత్రువు లేమియు తెలిసికొనకుండు లక్ష్యముగ నుంచుచితిమి. పెద్ద యుద్ధమునకు సాధారణముగ జరపు సన్నాహముల సిద్ధపరచుటయెగాక మనకే “టూంట్” బండ్లవైద్యమున యుద్ధపంక్తిసమీపముననే యుంచుచితిమి. ఇవంతయు శత్రువుల కింపుకయు గోచరింపకుండు అనుత్తము చేయుచున్నాము. దీని మహావిజయముగ పరిగణింపదగును. యుద్ధరంగము నంత నేగముగ మార్చివేయుట కలన శత్రువులపై నాకస్మికముగ జరుగుటయే మరయొకలాభము గూడ గలదు. బాపామీ తూర్పు ప్రాంతమున యుద్ధభూమి “టూంట్ బండ్ల నడపించుటకు చాల అనుకూలముగ నుండెను. నేలంతయు నంతగా తుపాకిగుడ్డచే నావరింపబడి యుండలేదు. ఏలనన శత్రువు లీ ప్రదేశమును యుద్ధము చేయుటకేనే క్రిందటి నసంతముతువునందు విడిచిపెట్టిరి. భూమియంతటను దట్టముగ పచ్చిక మొలచియుండుటను మనుష్యులుగ బండ్లును నిరాటంకముగ బోవుట కది అనుగుణ్యముగ నుండెను. ఈ ప్రస్థు, పాశ్చేంద్యులీలలోపలి నిచట శత్రువులు తుపాకుల నన్నిటిని కేంద్రీకరించు నట్టి యేర్పాటును గావించలేదు. ఈ రహస్యము బయటపడకుండ గాపాడుకొనగలిగిన ననేకవిధముల అవస్కందనము మా కనుకూలముగ నుండెను. అటులనే రహస్యప్రయత్నములు బయటపడకుండ మేము గాపాడుకొన గలిగితిమి.

హిందెబుద్ధుల పంక్తి.

అయిన నిచట మే మతి భయంకరముగ హిందెబుద్ధుల గారి సందర్శకపంక్తిని భేదింపవలసి వచ్చెను. క్రిందటి వసంతముతువునందు వెనుకకు మరలచు “సైంధులవద్ద” గ వారి పంక్తి నిచట స్థాపించిరి. శత్రువులు నిరంతరము దాని బలవత్తరము జేయుచువచ్చిరి. ఇక్కడకు ప్రపంచమునందలి వైద్యములన్నియు దండెత్తినవచ్చినను వాని నిలువరింపగల మని వారి యభిప్రాయము. మధ్యభాగమున వారు పెద్ద నురంగము నుంచిరి. ఇది అప్పుడప్పుడు తెరువబడుచుండును. దానిమీదుగ వైద్యములు బోవుటకు వీలులేకుండును; అందుచే వారిదళముల మీద నెంత ఘోరవిద్యము గురిపించినను వాటి కింపుకయు నట్టుము గలదు.

ఈ సంగతియు చాలభాగ మిప్పటికి మా కళ్లమున దని నా నవృత్తిము. శత్రువులు మాకుంట్ల నభేద్యములుగ నేర్పరచిరి. లావుసాటితీగతో ముందు దట్టముగ నల్లుబడుట యే గాక ప్రతిచోటను మరగ్గింగు బుంచబడెను. అందుచే పదాతిదళములవా రే ప్రదేశమును జేరాలకుండు ఏర్పాటులు గావించబడెను. అదవా వారు ప్రయత్నించి యుండునకు బోయిన మరగ్గింగులు వారిని తుప్తులయల జేయుగలవు.

టూంట్ బండ్లు పదాతిదళములు.

విశేషముఖ్యప్రదేశమున టూంట్ బండ్ల మరగ్గింగులవారిత బడక జాగ్రత్తపడినవి. పదాతిదళము లేమియు నపాయము సెలవకుండగనే ముందునకు బోయినవి. యుద్ధమునం దంతట నతిప్రాముఖ్యమగు యుద్ధము మా నింకొరు నమీపమున జరిగెను. ఆ ప్రదేశమును హిందెబుద్ధుల పంక్తి సందర్శించుచుండెను. మరయొక గొప్పయుద్ధము కన్నీలియును వద్ద జరిగెను. ఈ గ్రామము మా పంక్తిల వెనుక నుండెను. వర్షము చాలదినములనుండి పడకున్నను యుద్ధము నారంభించిన నాటి యదయమున నొకజల్లు కొట్టెను. ముందు గా విశేషాటోపమున ముట్టడిమియు జేయకుండగనే మేము యుద్ధము నారంభించితిమి. “టూంట్” బండ్లు ముందుకుబోవ ప్రారంభించిన పిమ్మటనే తుపాకుల గాల్పుట ప్రారంభింప బడెను. ఈ సంగతి తెలుపేమియు తెలియలేదనియు, తాము భయ విభ్రమచేతనున్నరై రనియు మాబండిలు చెప్పిరి. యథా ప్రకారముగ శత్రువైనికులు శ్రమదీర్చుకొనుచుండు సమయమున మేము వాంపై జడితిమి. క్రింద నేలంతయు బాగుగ నుండుటను జూచుకొని తీగలనన్నిటిని ముక్కలు ముక్కలుగ దెక్కగొట్టుచు మా “టూంట్” బండ్లు ముందునకు బోసాగినవి. అటుల బోవుచు కందకముల బాడుచేసి మరగ్గింగుల కొల్ల గొట్టుచు శత్రువు లెదిరించుట మాని పరుగు లెత్తువరకు నవి ముందునకు బోసాగినవి.

“టూంట్” బండ్ల ప్రయత్నముల విఫలముల జేయవలయునను తలపున హిందెబుద్ధుల ప్రధానకందకపంక్తిల వెడల్పు మరింత యధికము చేయబడెను. అయిననవి టూంట్ బండ్లకపా యము గలిగించునంతటి వెడల్పు గలిగియుండలేదు. అవి అన్ని యావంతిముల గడచిపోయినవి. మా పదాతిదళసభ్యులు మును వెన్నడును లేనటుల చాల స్వల్పముగ నుండెను.

అందువలన బండికృతులు

తరువాత నంపిన వాల్వల రైటరుగారి విలేఖకు డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు:— ప్రకృతిమున కధమపక్షము రి వేలనుండి బండికృతులై పట్టుకొనబడి రని నమ్మబడుచున్నది. 24 గంటలనుండి అఖండముగ వర్షము గురియుచుండెను. అయిన సైనికులను “టూంట్” బండ్లును అట్టనే ముందున కగుగుచున్నవి. వికరముల నింత వేగము సంభవించుట చాల కష్టము. అయినను హిందెబుద్ధుల పంక్తిలో పెద్దచీలికను గలిగించితి మనుటమాత్రము సుష్టము. రంగము యుద్ధసమయమున న సాధారణముగ నుండి జగ్గుల కమితభయమును గలిగించుచుండెను. దినమంతట శత్రువిమాన మొక్కటియు గానించలేదు. అందువలన బ్రిటిషుదళము లెక్కడనున్నదియ తెలియక వెట్టెత్తినటుల తుపాకుల గాల్పుచు సెల్లారణముగ ముందుగుండు సావగ్రిని జెడగొట్టినవి.

మూక్కు

మాక్కు మాల్విస్టులింకను బలవత్తరులుగనుండుట.

లండను, నవంబరు 21:— 20 వ తేదీని వెల్ట్ గ్రాడు నుండి ఇట్లాక వార్తవచ్చినది.— మాక్కుమాల్విస్టుల మీదికి నడి పింపబడిన దళములు లాగావద్దనున్నవి. అచటననేకదళములు మాక్కుమాల్విస్టుల పక్షము చేరినట్లున్నది. దక్షిణము నందలి జనరలు కేలడినుగారి దళములగూర్చి మరేమియు తెలియలేదు. రాన్సుటిన్ గారిని చంపిన యూనాపు యువరాజుగారు జనరలు కేలడినుగారిలో నుత్తర ప్రత్యుత్తరముల నడిపినందులకు బంధింపబడిరి. మంత్రివర్గములలో ననేకులు మాక్కుమాల్విస్టుల పరిపాలనమున కియ్యకొనక నికను పనుల నారంభింపకున్నారు. రాబోవు కలవునయమున మొట్టమొదట మీరే బాధ పడవలయునని మాక్కుమాల్విస్టులు వారిని బెడరించుచున్నారు. సాధారణపు సైనికు డొకడు మాస్కోలో సర్వసేవానిగ నియమింపబడెను.

ఇటలీ

ఇటలీవారు శత్రువులను పారదోలుట.

లండను, నవంబరు 20:— మాంటిసెగిరావై వైరు లాగర్చిన నాలుగు ముట్టడలను తొలగగొట్టితిమి. మాల్విస్టు ప్రదేశమున అది, సోమవారములలోను మూడుకుండలనుండి వైరివైకుల బంధించితి మని ఇటలీ యుద్ధముల ప్రకటించుచున్నారు.

ఫిరంగుల ముట్టడి.

లండను నవంబరు 21:— ఇటలీయును అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— నిన్నటిదినము రంగమంతట భయంకర మగు ఫిరంగుల ముట్టడిజరిగెను. ఇటలీయును బ్రిటిషు ఫిరంగులు సముద్రతీరమునం దుండువారికి విశేష సహాయ మొనరించెను. పెర్టికా ఖిలమును ముమ్మారు శత్రువులు భయంకరముగ నెదిరింపి ముమ్మారును వారిని తరిమివైచితిమి. మాంటి టూంట్, మాంటి మాస్కోలవద్ద పదాతిదళ యుద్ధములు మరల ప్రారంభింప బడలేదు.

పర్వత ప్రదేశములకొరకు పోకుట.

లండను, నవంబరు 21:— ఇటలీపర్వతములందు జరుగుచున్న మహాయుద్ధపరిణామము మహాచాతురముతో నెదురు చూడబడుచున్నది. ఆస్ట్రీయులును జర్మనులును గలసి మాంటిటూంట్ బాను స్వాధీనము చేసికొనిరేమోయనునట్లు తాము క్లెగో మాంటికార్నా చాలకు బట్టు కొంటిరిని శత్రువులు ప్రకటించిన దాదిగా నాయాతురత మరింత యధికముగ నున్నది. రెండుమైళ్లు మాత్రమేవారు ముందునకు వచ్చినవల్ల ప్రదేశములలోని కేతెంచినవారగుదురు. అంత ఇటలీయులు వేసేపంక్తి సంతటిని మాత్రమే గాక వెన్నినునగూడ వారాక్రమించుకొనగలరు. క్రింద వేసేని గాటులకు శత్రులు మరల ప్రయత్నింపలేదు. వారు మీడిజెంబానును వేసేని మధ్య నుండు పర్వత ప్రదేశములనే 17 వ తేదీనుండియు అపరిమిత ప్రయత్నముల సెలవించుచున్నారు. ఇందు గవనింపదగు ముఖ్యులకే మొకటిగలదు. మెల్లమెల్లన ఇటలీయునలందఱు నొకచోగూడిరి. ఇప్పుడు వారు శత్రుల నిరోధించుటయే గాక వారిమీద ప్రతియుద్ధములగూడ జేయుచున్నారు.

టర్కీ

పేల్వీస్టు యుద్ధము.

లండను, నవంబరు 20:— పేల్వీస్టునుండి యిట్లు తెలియజేయబడుచున్నది. అదివారమునాడు జెరూసలమునకు వాయవ్యమున 12 మైళ్ళదూరమునం దున్న బెయిటూరెజ్ మాటాను మా యాశ్వికదళము లాక్రమించినవి. జెరూసలము నకు పశ్చిమమున 15 మైళ్ళ దూరమునం దున్న పంక్తి నొక దాని నిన్నటిదినము మా కాల్పులములు చేరినవి.

గాజావద్దనుండు భారతీయ సైన్యములు

లండను, నవంబరు 20:— గాజావద్ద యుద్ధము నొనరించుచున్న దళముల మహాకార్యముల ప్రశంసించుచు జరలలు ముక్రేగారిట్లు వెల్లుచున్నారు:— హిందూదేశ సైన్యము లొనరించిన కార్యము విశేష ప్రశంసాపాత్రము. “ఇండియను రెగ్యులరు ఆర్మీ” యందలి ఆశ్వికపదాతి దళములను, “ఇంపీరియలు సర్వీసుదళములు”ను, బిక్ సీరు యువరాజుగారి ఉమ్మిముల దళమును యుద్ధమున కార్యహారతను, శిక్షావినయములను, కాంతి సహాయములందును మంచి సైనికగుణముల వ్యక్త పరచిరి.

బ్రిటిషు అవస్కందనములు.

లండను, నవంబరు 19:— “జ్యూరిచ్చెరు జెయిటుంగు” పత్రిక పేల్వీస్టు మెసపోటామియానుందలి బ్రిటిషు అవస్కందనములచర్చించుచు నిట్లుచెప్పుచున్నాడు. తురఖ్ఖాలు బ్రిటిషువారి పురోగమనము నావశాలవన్న యూరపునుండి వారు కొన్ని దళముల నైకొనవలయును. అప్పుడు ఆసియా ఖండమునందలి బ్రిటిషు అవస్కందనములు యూరపు రంగము నందలి స్థితిని విశేషముగ మార్పుగలవు.

జర్మనులదృక్పథము.

“హిస్పీజెయిటుంగు” పత్రికయొక్క సైనిక విలేఖకుడు పేల్వీస్టు యుద్ధము జర్మనీకి చాలముఖ్యమని చెప్పుచు నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— బ్రిటిషువారు పేల్వీస్టులో విజయమును వడసినవారు జర్మనుల ప్రాద్దేశ యోద్ధేశమును తన్మూలము ప్రాపంచి కోద్దేశమును పూర్తిగ జెడగొట్టువారగుచున్నారు. అందువలన పేల్వీస్టు నందలి స్థితిగతుల జర్మనులు జాగరూకతతో దిలకింపనగును. అచటి యుద్ధములు జర్మనీ-రెక్కలలో నొకదానిమీద జరుపబడు చున్నటుల తెలియదగును. ప్లాండర్సునందలి బ్రిటిషు అవస్కందన మింకొక రెక్క వెదిరించు చున్నదని దలంపవచ్చును.

అమెరికా

అమెరికా లి నొక మునుగుట.

వాషింగ్టను, నవంబరు 21:— యుద్ధప్రదేశమున డిక్సొని గత మంగళవారమున అమెరికావారి డిప్యూటీయరూవాక కాహన్సి అనునది మునిగినది. నుమారు 21 వ చనిపోయి యుండవచ్చును.

సయాము రాజుగారి లేఖ.

లండను, నవంబరు 21:— సయాము యంత్ర సేటిదినమున చక్రవర్తిని సందర్శించి, సయాము రాజావారి స్వహస్త లిఖితము లేఖన ప్రవారికి సమర్పించెను.

మార్షలు హేగుగారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 22:— కాంటెంగు ఉత్తరభాగమున మా సేనలు ముందునకు బోయి ఫాంటెనురాట పీడెమును కొందరు కై దిలతో బట్టినవని. మార్షలు హేగుగారు ప్రకటించిరి.

పరాసు యుద్ధముంట్రివర్గము.

పేరసు, నవంబరు 22:— నూతన యుద్ధ సంఘ మొకటి యోర్పా టయ్యెను. ఈ సంఘమున అధ్యక్షుడును, నాకాదళ విదేశ సంక్రతులును, ఆయాధ సామగ్రి మంత్రులును కలరు.

జెరూసలెము వశముగనుండుట.

లండను, నవంబరు 22:— పేల్వీస్టు ప్రకటన మిట్లు వివరించుచున్నది:— జాఫా తుత్తరముగ వ్యవస్థయందెట్టి మార్పును కలుగలేదు. జెరూసలెమున 9 మైళ్లు పశ్చిమమున నుండిన కుర్మెలెనాబును పదాతిదళములు దొమ్మియొనర్చి బట్టుకొనినవి. జెరూసలెమున 5 మైళ్లు ఉత్తరముననుండిన చీటికియాను ప్లాటాంసు సైనికులు ఆక్రమించిరి. నిన్నటిదినమున మా యాశ్వికదళము జరిగెను 4 మైళ్లు పశ్చిమమున కైరి సేనల దాకినవి.

చెన్నైకి కాననసభ.

గురువారమునాటి చర్య.

నిన్నటిదినమున సభ మరల 11 గంటలకు సమావేశమై వదిలి. శ్రీగజపతి గారు రద్దయ్యి తిరిగివచ్చిరి. మా అహమదులతో మరలయూరగారు కూడ విచ్చేసిరి.

స్థానిక ప్రభుత్వసంఘములు.

స్థానిక ప్రభుత్వసంఘములు విషయమై స్థానిక సంఘములకు సలహా మొసంగుటకై స్థానిక ప్రభుత్వ సంఘముల నేర్పాటు గావించుటకు దినము, ఇందు ఒక ప్రభుత్వసభ్యునిను, ఎవరును స్థానిక సంఘ ప్రతినిధులు సందర్శించుననియు మా. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారిచే నుపపాదించబడిన తీర్మానము చర్చింపబడినది.

దివాను బహదరు పి. రాజగోపాలాచారిగారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున మాట్లాడుచు, ఈ తీర్మానము మూలమున స్థానిక సంఘములు అధికారవర్ధమువారినుండి విముక్తి గాంచునని అనధికారసభ్యులు తలంచుటకు వీలు కలుగుచున్నదనియు, అందుచే, యావదయమున జాగ్రత్తగా చర్చించుటవలనయు చెప్పిరి. ఈ తీర్మానమునకు ప్రతిపాదన ముగియించుటకు, స్థానిక ప్రభుత్వసభ్యుల విషయమై అధికారానధికార సభ్యులకు భేదాభిప్రాయములు గలవని మీరు తలంపరాదు. ఈ సంఘమున అనధికారసభ్యుల బాహుళ్యముండ వలెనని తీర్మానాభిప్రాయము. పిమ్మట వారు ఘోషప్రభుత్వగారి సలహాలను గూర్చి విచారమున ముచ్చటించి, రాయల కమిషను గూర్చియు, అందుపై దత్తగారి ప్రతిపాదనకు ప్రతిపాదనను గూర్చియు నుడిచి, దత్తగారు తమ అభిప్రాయముల కెట్టి కారణముల నొసంగకపోవుటచే నది అంగీకృతములు కావలసినవి చెప్పిరి. ఈ సలహాలు స్థానిక ప్రభుత్వముల అంగీకారమున కంపబడినవి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వీరి సలహాలను పొందిన పిమ్మట స్థానిక ప్రభుత్వసంఘములు అనవసరములగుటయే గాక హానికరములగు నుడ ప్రతినిధులను అభిప్రాయపడిరి. ఇది అభిలభ్యతకేమునకు సంబంధించిన విషయము గాన, స్థానిక ప్రభుత్వములు ప్రస్తుత కాననమున జోక్యము కలుగజేసికొనుట అసంభవము. ఇంతేకాక, యిందులకు ప్రభుత్వమువారును తమిళ చాల వెనుక బోకయుండును. సిటీమ్యూనిసిపల్ కాననము, డిస్ట్రిక్టు మ్యూనిసిపల్ కాననము, డిస్ట్రిక్టు బోర్డు కాననము మున్నగునవియు నిష్పక్ష మార్పుమొంద నున్నవి. ఈ కాననముల చర్చ జరుగునప్పుడు ఎక్కడోధికారమునకై సభ్యులు సలహాల నొసంగవచ్చును. ఈ తీర్మానములోని సలహా క్రియానరణము కాదు. ఇది అంగీకృతమైనయెడల సుస్థితులను తప్పక చెరుచునని చెప్పవచ్చును.

మా. ఎస్. నూర్యచంద్రారావుగారు

లేచి యాగమస్య నిరీక్షణ చేయుచున్న ప్రకటనముల ననుసరించి తిరిగివచ్చిరి. స్థానిక పరిపాలనాభివృద్ధికి అనధికారసభ్యుల అభినయమును పాటించుకాల మింకను రాతేదా! ఈ తీర్మానములనునే తాము నిజమగు అభివృద్ధి నంద గలవని మీరు చెప్పిరి. ప్రస్తుత కేంద్రీకృతపరిపాలనము చిరకాల ముండరాదని మా అభిప్రాయము. పరిపాలనము నుదారస్వభావపురతముజేయుటయే యీ తీర్మానాభిప్రాయము. కావున ఈ విషయమును గూర్చి ప్రభుత్వమువారు దూరాలోచన చేయవలెను.

మా. కె. రామయ్యగారు.

లేచి యీ సంఘాధికారములు కొంచెము కష్టము కలుగజేయుచున్నదనియు కాని ప్రస్తుతము స్థానిక సంఘవిషయములలో ప్రభుత్వమువారు చాలజోక్యముగలుగజేసికొనుచున్నారనుట సత్యమనియునుడిచిరి. కావున ఈ తీర్మానములకొక సమాఖ్యజేసి, స్థానిక ప్రభుత్వసంఘమున మ్యూనిసిపల్, లోకల్ ఘోషా అధికారియగు కార్పొరేటర్లవారి సభ్యులను, స్థానిక సంఘములచే నెన్నుకొనబడిన పదిమంది సభ్యులను, స్వల్ప జనరలు ఫిఫ్త్ ఇంజనీయరు, అసిస్టెంటు ఇంజనీయరు, కానిట్రీ ఇంజనీయరు డైరెక్టరు (విద్యాభాగ)ను ఉండవలెననియు, వీరు సంవత్సరమున కొకటి రెండు పర్యాయములు సమావేశము కావలెననియు చెప్పిరి. ఇప్పుడీ తీర్మానము ప్రభుత్వాధికారమును కల్గింపజాలదు.

మా. రావుబహదరు రామానుజాచార్యగారు దీనిని బలపరచిరి.

మా. యాగము హుస్సేనుగారు దీనిని సమాధించుచు, తా మధికారమును కాలించుచున్నామని ప్రకటించిరి.

మా. పి. శివరావుగారు లేచి, స్థానిక ప్రభుత్వముల వాభివృద్ధిని కోరుచున్నామనియు, సంబంధితులైన ప్రభుత్వముగ లేదనియు, యీ సభాధికారము సలహా నిచ్చుట మాత్రమే యైన యెడల తాము తీర్మానము సంగీకరించుచున్నామనియు చెప్పిరి.

మా. ఇ. ఎఫ్. బాబుగారు దీనికి ప్రతిపాదన ముగియించుచు, తీర్మానమునుగాని, సవరణనుగాని ప్రభుత్వము వారంగీకరింపరాదని నుడిచిరి.

మా. టి. రంగాచార్యగారు, స్థానిక ప్రభుత్వములకు టిఫ్, ప్రభుత్వమువారు స్థానిక విషయములలో నెక్కువ జోక్యము కలుగజేసికొన వలసవచ్చును గాన, ఈ తీర్మానము నకు తాము ప్రతిపాదన నుచి చెప్పిరి.

మా. గార్లమ ప్రభుత్వగారు, వీరితో నేటికే విచించుచున్నామని పలికిరి.

మా. పి. టెండ్రెగారు, తమకు అభివృద్ధియెడల సానుభూతి కలదు గాని, తీర్మానములో తా మేకీకరింపవలె తెలిసి ఇంగ్లాండుదేశములోని స్థానిక సంఘములలో అధికారసభ్యులుండగా, ఈ దేశమున అధికారులం వెండులకుడరాదో తెలియజేసిరి.

సవరణను గూర్చి సభాభిప్రాయము తెలిసికొనబడినది. సవరణ మంగీకృతము కాలేదు.

పిమ్మట ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు లేచి తీర్మానమును గూర్చి చాలవరకు మాట్లాడి, తమ తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

ఇండియాను ప్యాసుపోర్టు నియమములు.

మా. అహమదు తిలవరకయ్యగారు, 1917 సంవత్సరపు ఇండియా ప్యాసుపోర్టు నియమములు ట్రైబ్యులు సెటిల్మెంటు, మలే, ద్వీపకల్పమునకు తమ భర్తలతో గాని బంధువులతోగాని బోవు స్త్రీలకును, అందు ముఖ్యముగ ఘోషా స్త్రీలకును వర్తింపకుండగ జేయవలయునని యొక తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఈ నియమముల ప్రకారము దేశమున వదలిపోవువారు తమ ఛాయాపటముల బంపి, తాము మండలో ద్వారాగనవలసి బోవలసి యున్నదనియు, అందులకు స్త్రీలకు చాల కష్టముగ నున్నదనియు చెప్పిరి.

మా. యాగము హుస్సేనుగారు దీనిని బలపరచిరి.

మా. ఎల్. డేవిడ్సుగారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున మాట్లాడుచు స్థానిక ప్రభుత్వమువారు వీరి కీ కానన మను వర్తింపజేయుటకును చెప్పబడిన యిందు, ప్యాసుపోర్టు నియమములు యుద్ధములములమున లక్ష్యకరములనియు, ఈ నియమములు మహమ్మదీయ స్త్రీలకే గాక, అంగ్ల స్త్రీలకు కూడ వర్తింపజేయవలయును, ఈ నియమములకును కష్టముల బాటుట దుస్సాధ్యముకాదనియు, కావున ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యనుమతి లేకే తా మా విషయమున నేమియు చేయజాలవనియు మీరు నుడిచిరి.

మా. రంగాచార్యగారు లేచి, ఛాయాపటములు పంపనక్కరలేదనియు, స్త్రీలకు స్త్రీలచేతనే పరీక్షింప వలసినదనియు ప్రభుత్వమువారు సలహా నొసంగవలెనని చెప్పిరి.

డేవిడ్సుగారు దీనిని అంగీకరించిరి. కాని దీనిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింతు రని నిశ్చయముగ చెప్పజాలవనిరి.

తీర్మాన ముపసంహరింపబడెను.

స్వభావముచే నేరస్థులకాని ఖైదీలు

కేంద్ర, మండలకేంద్రములలో నైతికశిక్షము నుపపాదించబడవచ్చునను, స్వభావముచే నేరస్థులు కానివారును అగునాటికి ప్రత్యేకముగ నేర్పాటుచేయు విషయమును ప్రభుత్వము వారంగీకరింపవలయుననెడి తీర్మానమును మా. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు నుపపాదించిరి. ఇందులకు స్థలము, లేఖము, నైతికశిక్షించు నిర్ణయ కష్టమును దక్క యితర అక్షేపాలుండజాలవని వారు నుడిచిరి.

మా. గిల్లెనుగారు రెండవవిషయమును చర్చింపవలసరము లేదనియు దానిని తా మంగీకరించితిమనియు చెప్పిరి.

కృష్ణారావుగారు ప్రత్యేకముగ నేర్పాటులజేయు నియమ మంగీకృతమైన యెడల, వివరములను పిమ్మట నిర్ణయింపవచ్చుననిరి.

మా. శివరావుగారు దీనిని బలపరచుచు, నీతిభంగనివారణమున కిది మంచి సాధనమని చెప్పిరి.

మా. గిల్లెను గారు లేచి, ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము నెడల సానుభూతిని గలిగి యున్నామనియు ఈ విషయమై తిరుతివాపల్లిలో మేక ప్రయత్నము జరిగినదనియు, కాని

ప్రస్తుతమున్న ప్రభుత్వ బాగుగనే యున్నదనియు, ప్రత్యేకము నేర్పాటు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారి కధికారము లేదనియు జెయుట కోర్కెను మార్పుట కొకసంఘము నియమింపబడునని తనకు తెలియవచ్చినదనియు అప్పుడీ విషయమును గూర్చి యోచింప వచ్చుననియు చెప్పిరి.

తీర్మాన ముపసంహరింప బడెను.

మా. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు ఎక్స్ ప్రెస్ సలహాసంఘనిర్మాణమును మార్చవలెననియు, అధికారసభ్యులం వెక్కుడుగ సుండవలెననియు, వీరికి లై సెన్సుల నిచ్చుట కధికారము వలయు ననియు మేక తీర్మానము నుపపాదించిరి.

మా. నూర్యచంద్రారావుగారు దీనిని బలపరచిరి.

దివానుబహదరు పి. రాజగోపాలాచారిగారు లేచి, యీ సలహాసంఘములకు లై సెన్సులనిచ్చు అధికార మొసంగుటకు తగిన ప్రయత్నములు చేయబడినదనియు, కాని స్థానిక సంఘము లిట్టి అధికారము గలిగియుండు సమయ మింకను రాలేదనియు చెప్పిరి.

ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు ఈ రాజధానియందే అనధికారసభ్యుల బాహుళ్యము లేకుండుటకు గల కారణము తెలియజేసినది చెప్పిరి.

తీర్మాన మంగీకృతము కాలేదు.

ఆదాయపుపన్నును మార్పుటకు అర్హిలు.

ఆదాయపుపన్ను కాననము, మార్పు అర్హిలు రివెన్యూ బోర్డునకు దాఖలు చేయునపుడు, అర్హి దారకు కొకవకీలు ప్రతినిధిగ సుండవలె ననెడి నియమమును జేర్చవలెనని మా. అన్నామలై శెట్టిగారిక తీర్మానము నుపపాదించిరి. కాని యీ తీర్మాన ముపసంహరింపబడెను. సభ ముగిసెను.

చెన్నైకి కాన్వోరేషను

గత మంగళవారము సాయంత్రమున చెన్నైకి కాన్వోరేషనుసభ్యులు రిపను భవనమునందు సమావేశమైరి. ఆర్కింగు ప్రెసిడెంటు బరీకిటుగారు ఆగ్రాసభాధిపత్యము వహించిరి.

ఎజెండాలోని విషయములను చర్చించుటకు ప్రారంభము పార్లమెంటు మొదలియ్యునగాని ఆకాల మరణమునకు వారి కుటుంబమువారికి సానుభూతిని తెలుపవలసిన రావుబహదరు జి. నారాయణస్వామి శెట్టిగారు ఉపపాదించిరి. రంగాచారిగారు దాని ననుసరించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. పిమ్మట ఈసంవత్సరము దేశంబరు నెలలో జరుగు వస్తుప్రదర్శన గృహములకు సీటింగురహస్యగూర్చి సభాధ్యక్షులు సభ్యులను అడిగిరి. వెనుకటి మామూలుననుసరించి యీసంవత్సరము కూడ 550 రూ॥ లను పుచ్చుకొని సీటిని సరఫరా చేయవచ్చునని జేకాచారిగారు నుపపాదించిరి. శివజ్ఞాన మొదలియ్యునగా రనుమించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. తరువాత ఎజెండాలోని విషయములు చర్చింపబడెను. కొండితోపు యొక్కనున్న చిన్న కాలీబాగాను, కక్కోనును ఇచ్చివేసి అందరుసమవంతయొక్క నున్న బీటు గృహమును పుచ్చుకొనుట లాభకరమని తోచుచున్నదని ఆధ్యక్షులు నుడిచిరి. అందరుసంవంతెన బాగాకూడ కాన్వోరేషనువారికి ఇవ్వబడు మరతుతో బీటుగృహమును పుచ్చుకొనుట లాభకరమని సభ్యులు తీర్మానించిరి.

ప్రస్తుతము చింతాద్రిపేటకుండ బోవుచున్న ట్రాము లైనుకు మారుగ బాడిగార్లు లైనుగొమ్మగండను మాంటు రోడ్డుకుండ ను ట్రాము లైను చేయుటకును గవర్నమెంటు హాను వెంట్రెన్సియరీ కంటెనల వెడ్జును అధికముచేయుటకును ఆగు రూ॥ 20,000 ల వ్యయములను కాన్వోరేషనువారు, దొరతమువారు, ట్రాముకంపెనీవారు సమముగ భరించుట యుచితము. ఈ విషయమును చర్చించి తీర్మానించుటలో నాలగ్యముచేయ వీలులేదు. చింతాద్రిపేటలో ట్రాముబండ్ల ప్రమాదములు అధికమగుచున్నవి అని పి. సి. పార్లమెంటుసభ్యుగారు చెప్పిరి. పార్లమెంటు మొదలియ్యునగాని వారుగూడ యుపపాదనమును బలపరచిరి. ఈ తీర్మానము గూడ సంగీకరింపబడెను.

అయింజికరయ పెరియకూవల్ గ్రామములలోని సుమారు 50 ఎకరముల కాలీ నేలను విక్రయించుట లాభమా నష్టమా యని చర్చింపబడెను. కొందరు అవుననియు కాదనియు చెప్పిరి. మ్యూనిసిపల్ సరిహద్దులలో అంత పరిమితిగల నేల దొరకుట దుర్లభము కనుక ఆ నేల విక్రయింపబడకూడదు. ఈ విషయము గూర్చి ప్రత్యేకముగ అలోచించుటకు సివ్జ్జాన మొదలియ్యున, త్యాగ రాను శెట్టి, లీదీ, కాన్వోరేషను ఆధ్యక్షులు మున్నగు వారొకమిటిగ నేర్పకుట యుచితమని రంగాచారిగారు ఉపపాదించిరి. పి. సి. రామస్వామిఅయ్యగారు రనుమించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ నవంబరు నెల 23-వ తేది

శుక్రవారము

నూతన విధానము.

కలకత్తాలో కొందరు యూరపీయనులును, భారతీయులును గలసి ప్రచురించిన విజ్ఞాపనము మా కార్యస్థానము చేరినది. అది ప్రధాన సూత్రములతో స్వపరిపాలనా విధానాభిలాషులే మాత్ర మేకీభవించజాలరు. ఏల నన, కేంద్ర ప్రభుత్వమును బాధ్యతగల ప్రభుత్వముగ ప్రారంభముననే మార్చుకొనదని నూతన విధానమున గాన్పించు చున్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వములెంతవరకు పరిపాలనా బాధ్యత వహించగలవో పరిశీలించి, యటుపిమ్మట హిందూదేశ ప్రభుత్వమున సంస్కరణములకు గడంగవలయునని వీరయోశయము. రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు గూడ, పరిపాలనాధికారము వెంటనే యొసగుబడును. రెండు విధములగు ప్రభుత్వములు పరిపాలనము గావించు చుండును. ఒక ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహించ వలయును. మరొక ప్రభుత్వము ప్రభుత్వకార్యదర్శిగానికి బాధ్యత వహించవలెను. ప్రజలకు బాధ్యత వహించు ప్రభుత్వము మొదటియు, బాధ్యతవహించని ప్రభుత్వము మరొకటియు గలసి, రాజ్యాంగ శకటము పిమ్మచో, పరిపాలన మొత్తం పాతవసుగ నుండునో చూపదు లూహించికొనవచ్చును. ధన ప్రయత్నముగగోరు శాఖలను ప్రజాప్రభుత్వమున కొనగదను. మిగిలిన శాఖలను రెండవ ప్రభుత్వమువారు నిర్వహించెదరు. కోశాధికారము ప్రజలకు బాధ్యతవహించని ప్రభుత్వమువారి హస్తగత మయ్యుండును. సంఘాభివృద్ధి కివసరమగు విద్య అరోగ్యము మొదలగువాటిపై ప్రజల కధికార మొనగబడును. ఇందుకవసరమగు ధనము సంపాదించుటకై ప్రజలపై పన్నుల విధించునధికారియు ప్రజా ప్రభుత్వమున కొనగ బడును. ఇటుల పరిపాలనా యంత్రమును కడిపి ఏకపక్షపాలములు ప్రజలకు గల పరిపాలనాసామర్థ్యము కరిగింపబడును. అటుపిమ్మట పరిపాలనా సామర్థ్యమును విమర్శించుట కొకసంఘము నియమించబడును. ఈ సంఘములో అధిపతే రాజ్యములందును ఆంగ్ల పరిపాలనాధీనము నున్న వలస రాజ్యములందును గవర్నరులుగ బుచ్చివేసినారు తప్పకొనబడును. ప్రజలు స్వపరిపాలనార్హత ణాకిరే లేదో, వీరికెక్కడ ధికారము లొసగుట బావ్యమోగాదో, దెలుపుచూ, యీ సంఘము వారు ప్రభుత్వకార్యదర్శికి నివేదిక మంపెదరు. ప్రజలైక్ష్మ్యత బాధక బోయినచో, యిపుడొసగిన యధికారములను ప్రజలనుండి లాగివేయవలయునని విమర్శసంఘమువారు దెలిపెదరు. ప్రజలీకాలములో తమ యక్షతను జూపుటకు ప్రయత్నింపవలెను. సంఘాభివృద్ధినుండి ప్రజలు తమ దృష్టిని ఇతర రాజకీయ సంస్కరణముల వంకకు మరల్చిరేని, స్వపరిపాలనాప్రదానమును గోల్పోయిపోతులనే ఎంచుకొనవచ్చును. ఈ ఏక సంవత్సరముల లోకలను ప్రజలు అధికమగు స్వత్వముల నాశించగూడదు. నిర్ణయింపబడిన ధనము కంటే నధిక ధనము గోరనూడదు. రాష్ట్రము లన్నియు బాధ్యతగల ప్రభుత్వమును నిర్వహించగలవని తమ యక్షతను జూపిన పిమ్మట, వెంట

నే సంపూర్ణ స్వపరిపాలన మొనగబడును. అపు డెట్టి యంతరములును పాటించబడును. ఇదియే నూతన విధాన సారాంశము.

నూతనవిధాన మనులలోనికి వచ్చియెడల ఏమవత్సరముల పిమ్మట జరిగెడి ఫలితమును మే మిపుడే సూచించెదము. నూతన విధానము నేర్పరచిన వారికి ఫలిత మెటుల కలిగిమించునో యని సందియము గలదేమో గాని, మమ్మును మాత్ర మెట్టి సందియము బాధించుటలేదు. సంఘాభివృద్ధి విషయక శాఖలకు ధనవ్యయ మధికముగ గావలసి యుండును. విద్య, ఆరోగ్యముల విషయమై, ప్రభుత్వమువారి రింతవరకును తగిన ధనమును వెచ్చించుటలేదని మొరలిడు చున్నాము. ప్రజాప్రతినిధుల హస్తములం దాశాఖల నుంచినచో, తగినయభివృద్ధి జూపనిది ప్రజలు సంతృప్తి జెందరు. సత్వరఫలితములకై ప్రజలత్యాగ తురతతో వేదియండెదరు. సత్వరవిద్యావ్యవస్థ ముకై, ధన మధికముగ గావలసి యుండును. ప్రజాప్రభుత్వమువారికి ధనము లభించుటకు ప్రజలపై పన్నుల విధించుటకన్న వేరుమార్గముండదు. అధికారవ్యవస్థ ప్రభుత్వము వారు ధనసహాయము గావించరు. పన్నులవసూలు జేయుటకు ప్రజాప్రభుత్వమునకు తగిన యధికారముగాని పలుకుబడిగాని యుండుటమగ్గభము. అందుచే ప్రజలలో వెంటనేకలవరముజనించును. ప్రజాప్రభుత్వమే తమను బాధించుచున్నను యాక్రందనధ్యములు బయల్పెడలును. కావున ప్రజాప్రభుత్వము వారు నూతనసంస్కరణముల వంకకు బోవుటకు కలతకూ. ఏమ వత్సరము లీ రీతిగ జరిగినపిమ్మట ప్రజాప్రభుత్వార్హతను విచారించు సంఘమువారు ప్రజలకు స్వపరిపాలనార్హత లేదని నివేదింతురు. మీమామిక్కిలి ప్రజాప్రభుత్వము వాంఛనియము గాదని ప్రజలే మొరపెట్టిరని, సాక్ష్యము గనుపడచెదరు. ఇందుకు అధికారవ్యవస్థ ప్రభుత్వమువారి తత్వంబసహాయము గావించెదరు. అటుపిమ్మట మనోద్వేషికి అందెడి కాలము లోపల, స్వపరిపాలనాప్రదానమున కెట్టి యోశయము నుండబోను. ఇట్టి ఫలితము న్నమకూరవలయును నాశ గల భారతీయులు గాని యూరపీయ నులుగాని నూతన విధానము నామోదించవచ్చును. వివిధసంఘములలోను స్వపరిపాలనా విధానము గూర్చి భేదాభిప్రాయములుండుటచే, ఇట్టి విధానము గూర్చి అన్ని కక్షములవారును యోచించి, యేకాభిప్రాయులగుట సమంజసమని, సి. ఆర్. దాసుగారు వ్రాసిన లేఖ యీ విధానమునకు జేర్పబడినది. ఇట్టి విధానము గూర్చి యాలోచించుటకై దేశహితులు తమ కాల మెందుకు వ్యర్థపుచ్చవలయునో మాకు దోచున్నది.

ఈ విధానము నేర్పరచిన వారికి, భారతీయుల స్వపరిపాలనార్హత యందు విశ్వాసము లేదు. కర్మిసుగారి యభిప్రాయము లీ విజ్ఞాపన పత్రికయందు, గన్పట్టుచున్నవి. స్వపరిపాలనార్హత నిక కరిగింపవలెనట! ఏ దేశమునందును స్వపరిపాలనాప్రదానావశ్యకత ప్రజల సామర్థ్యా సామర్థ్యములపై నాధారపడియుండదు. ప్రభుత్వము ప్రజాభ్యుదయమును సత్వరముగ పెంపొందించజాలక బోయినచో, ప్రభుత్వవిధానమును వెంటనే మార్చవలసిన యవసరము గలుగును. ఆంగ్ల దేశమునకు స్వపరిపాలన మొనగబడినపుడుగాని, అధిపతే రాజ్యములకును ఫిలిప్పైను దీవులకును స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యము ప్రసాదించబడినపుడుగాని, ప్రజార్హతగూర్చి ఎట్టి శోధనలు గావించబడలేదు. హిందూదేశ విషయమున నిట్టి యవిశ్వాసమునకు గారణమేమో

దెలియకున్నది. ఫ్రెంచిగవర్నరుగారగు మార్టిన్ గారు దెలిపినట్లు, హిందూ రాజ్యములు పదునైదు శతాబ్దము లవిచ్ఛిన్నముగ పరిపాలనము గావించినవి. శాంతిని నెలకొల్పినవి. ప్రజలు ఆ రాజ్యశాసనములకు బద్ధులైవ ర్తించిరి. ప్రజాభ్యుదయము పెంపొందించబడెను. శాస్త్రములు కళ్యాణ అభివృద్ధిజెందెను. ఆశ్చర్యమును పురిగొల్పు కట్టడములు నిర్మింపబడెను. అట్టి పూర్వులసంతతివారగు భారతీయులు ఆంగ్ల పరిపాలనమున ఇన్ని వత్సరములనుండియి క్రమశిక్ష నొందుచున్నను, ఇంకను స్వపరిపాలనమున కప్పులుగారనుట యసంగతముగ నుండును.

భారతీయుల వాంఛలను భంగపరచుట కీ విధానావలంబనమున కిన్ని సాకార్యముగ వేరు మార్గము గాన్పించదు. ఈవిధానము చిక్కమైనవిషయవాడ విధానములతో చులదూగు చున్నది. ఉభయవిధానములకు గల సన్నిహిత సంబంధమును గ్రహించుట సులభము. స్వపరిపాలనము కావలయునను వా యుద్దేశము దెలిసికొనవచ్చును. స్వపరిపాలనము హిందూదేశమున కసలే పనికిరాదను వారి వాదము సులభగ్రాహ్యము. అంతియకాని, ఎన్. కే. రాట్ క్లిఫ్ గారు “డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక”లో వ్రాసినట్లు “స్వాతంత్ర్య లక్షణముల నగపరచుచూ, నిజముగ నట్టి లక్షణ విరహితముగ ప్రభుత్వవిధానమును సమర్పించుట దుస్సాధ్యము.” మహర్షి గాంధీగారు నుడివినట్లు, స్వరాజ్యమనిన పౌరబాబుల గావించుటకు స్వాతంత్ర్యము గలిగియుండుట. అట్టి స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకై, భారతీయులు ప్రయత్నించు చున్నారు. లోపములు గావించబడునని భయపడ నవసరములేదు. లోపములను కనుగొని, వాటిని సవరించికొను శక్తి భారతీయులకు గలదు. అందుచే భారతీయులు, బాధ్యతగల ప్రభుత్వసంపాదనమునకై శక్తివంచన లేక కృషి సలిపెదరు గాక!

రాష్ట్రనిర్మాణము

నూతన విధానముందలి స్వపరిపాలనా సిద్ధాంతములతో మే మేకీభవించక బోయినను, రాష్ట్ర నిర్మాణ పద్ధతి గూర్చి నూతనవిధానమున దెలిపిన సూత్రములు మాత్ర మంగీకారార్హములుగ నున్నవి. బాధ్యతగల ప్రభుత్వమును హిందూదేశమున కొనగూనపుడు, ప్రస్తుత రాష్ట్రభాగములు పయోగకరములు గావని, నూతన విధానవాదులు నడుపుచున్నారు. బాధ్యత గల ప్రభుత్వమును వెన్వెంటనే ప్రసాదించవలయునని కోరువారముగటచే, రాష్ట్రపునర్నిర్మాణము వెంటనే కొనసాగుట శ్రేయస్కరమని మేముదలంచుచున్నాము. స్వపరిపాలనము లాభప్రదముగ నుండుటకు ప్రస్తుత రాష్ట్రవిభాగమును దొలగించుట యవసరము.

నూతన విధానమున నొక సమస్య చచ్చిప బడినది. హిందూదేశపు భావిరాప మే తీరున నుండవలెను? హిందూదేశమున ఏకజాతి ప్రజల యనా, సంయుక్తజాతి ప్రజలవలయునా? ఏకజాతి ప్రజలుట సాధ్యముగాదనియు, సంయుక్త జాతీయ నిర్మాణమే హిందూదేశమున సాధ్యమనియు నూతన విధానము దెలుపుచున్నది. పరిపాలనము గావించు ప్రభుత్వము హిందూదేశమునకు వెలుపల నుండుటచే, అందుకు దగినటులుగ యితర వరకును రాజ్యాంగ విధానము నిర్మింప బడినది. దేశములోని భిన్నజాతులను గలపి యొక్క రాష్ట్రమున నుంచుటకు సాధ్యమయినది. బాధ్యతగల ప్రభుత్వము దేశమధ్యము

మంజునాయకలు, ప్రస్తుత రాష్ట్ర విభాగముల నాధా
రము చేసికొని స్వాధీనపరిచి అవగానించుట మన
ధ్యమము. బొంబాయిలో మహారాష్ట్రను, కన్న
డూరు గోపాళయ్యులు, విజయదేశమునకు
బుస్సారాష్ట్రము చేర్చుటయు మొదలగు కృత్రి
మపు శుభాటలు బాధ్యత గల ప్రభుత్వవిధాన
మునకు ప్రతిబంధకములగునని, విజ్ఞాపనమున దెలు
పబడినది. కనడాలో క్యుబెక్కు, అంటారియో
లను ఏక రాష్ట్రముక్రింద కలిపియుంచుటకు జేసిన
ప్రయత్నములు భగ్నములైనవి. కనడాలో ఫ్రాంచి
వారిని ఆంగ్లేయులను వేర్వేరు రాష్ట్రములక్రింద
నుంచి పరిపాలించిన పిమ్మటనే, స్వతరిపాలనము
సాధ్యమను గాంచినది. అందుచే హిందూ
దేశమును భాషా ప్రాంతముల ననుసరించి
రాష్ట్రములుగా విభజించుట యత్యవసర మని
నూతనవిధానము నిరూపించుచున్నది. సంయుక్త
జాతీయవిధానమున, వంగదేశీయులును మహారా
ష్ట్రయును, కన్నడలు మొదలగు సంఘములవారు
ఉపజాతులుగా నుండెదరని నూచించబడినది.
బర్మాను హిందూదేశము నుండి దొలగించుట
యవసరమున దెలుపబడినది. బర్మా రాష్ట్రమును
హిందూదేశమం దొక భాగముగా చేర్చుట
కృత్రిమము.

నూతన విధానము ఆంధ్ర రాష్ట్రాధిమానులకు
చేయాలి నొసగుచున్నది. ఆంధ్రులు కాంగ్రెసు
సంస్కరణముల కమోదము దెలుపుటయే గాక,
భాషా రాష్ట్రవిభాగ మవసరము చాటుటగూడ
యవసరము. స్వతరిపాలనము, భాషాప్రయుక్త
రాష్ట్రవిభాగము, ఆంధ్రుల ముఖ్యాధ్యక్షులు లగు
వెల్లడి గానించి కార్యచిట్టి బడచువలెను.

భారతీయ నైతికులు

గాజాయెద్ద భారతీయ నైతికులు యశ్రతి
మామగు ధైర్యసాహసముల జూపిరి జనరలు
ముర్రెగారు దెలుపుచున్నారు. పాలెస్టీను విజయ
ములో భారతీయులు పోల్చునుచున్నారు. భారతీ
యులకు క్రమశిక్ష మొసగినచో, అన్యసాహాయ్య
ము లేర వారు సగ్రామవిజయమునకు దోడ్పడ
గలరని యూహించవచ్చును. ఇట్టి ఫలితము గాంచు
టకు స్వతరిపాలనాధికారము ముఖ్యసాధనము.

దేశీయసత్తలు

ప్రెసిడెంట్ న్యాయతేదిని జరిగిన శాసనసభ్యుల
సభలో పరిశ్రమాభివృద్ధికి సలహానొసగుటకు నొక
సంఘము నేర్పరుపవలయునను తీర్మానమును ము
దరాసు ప్రభుత్వము వారంగీకరించిరి. కాని యా
సంఘుని రద్దీయమున కిప్పుడు తగినసమయము కాదని,
ప్రభుత్వము వారిపుడు ప్రకటించిరి. పరిశ్రమాభి
వృద్ధి కింతకన్న మంచితరుణ మెప్పుడో తెలియ
కున్నది.

(0)

గుంటూరు జిల్లాలోని పరిపాలనా నివేదికము.

ఈ జిల్లాలోనివారు ఈ సాలన 18 సభలు జరిపిరి.
నిర్జీత సంఖ్యలేదని ఏసభయు ఆపుకేయబడలేదు. ఇంతయు
శ్రమసాధ్యము. ప్రజాహిత సేవకులగు సభ్యులందఱును తమ
బాధ్యతను గుర్తించుటకు కిదియే దృష్టాంతము. సభలకు
అధికార అధికార సభ్యులు ఉత్సాహముతో పోవుచున్నట్లు
విదితము.

తెనాలి, గుంటూరు తాలూకా బోర్డుల కనధికారాధ్యక్ష
కులు నియోగించబడిరి. తక్కిన తాలూకా బోర్డులకు కూడ
తనలో అధికారాధ్యక్షుల నెన్నికను స్వాతంత్ర్యము ప్ర
పాదించవలెనని ప్రభుత్వము వారిని కోరుచున్నారము.

ఈ సాలన ప్రాంతం నిల్వతో కలుపుకొని 1852108
యాభ్యములు కలవనవి. 1057263 యాభ్యములు వ్యయమైనవి.
గుంటూరుజిల్లా బోర్డుసలహానమున ప్రాథమిక విద్య
కృషినియును అ గృహింపచున్నది. ఇతర జిల్లాబోర్డు
వారుగూడ విద్యనతి నయసరించి ప్రజలనుకల పోవునట్లు

ప్రభుత్వమునానికి భారతీయులుగూడ తయరైతావే విద్యా
భివృద్ధిని జేసికొనగలరని సచ్చ జెల్పటకు ప్రయత్నించ వలెను.
పాఠశాలలకల విజయము ఈ సంవత్సరమున 144960 రూపా
యలు వసూలైనవి. నిరక్షింసవత్సరమున 122803 రూపా
యలు కలూయినవి.

నిరక్షి సంవత్సరము 350 ప్రాథమిక పాఠశాలలు కలవు.
ఈ సాలన క్రొత్త 10 నెలకొల్పబడినవి. ఇందులో రెండు
మూడుబడినవి. నిర్మూలకుల పిల్లలకు గరికపాడులోను, ఒక
పాఠశాల స్థాపించబడినది. 1836 మంది విద్య నభ్యసించు
చున్నవారు తక్కినతాలూకా బోర్డువారుగూడ ఇట్టిపాఠశాల
లను నెలకొల్పటకు ప్రయత్నించెదరని సమ్మతమైనది.
సంచారక సేవను పాఠశాలకంటే కాల్గోరుముగ గుంటూరు
లో స్థాపించబడినది. దీనికి పూర్వము లేవనెత్తిలో నుండెడిది.

కలరా సాక్షికులు ఉపద్రవముగ వ్యాపించినవి. 1279
మంది కలరాచే మృతినొందిరి. 686 సాక్షికులవ్యాధిచే మృత్యు
వాతం బడి.

సలైవల్లిగుండా గుంటూరునుండి మాదగల్గ దిట్టిక
బోర్డువారు యియవరాజు వేరు ప్రయత్నించుచున్నవారు.
తెలలైగుండి పిల్లలకర్మమునకు ఇదివర కున్న యియవరాజుని
విస్తరింప జేయుటకు కూడ యత్నించుచున్నవారు. వర్తమాన
యాభ్యముచే జిల్లాబోర్డువారి ప్రయత్నములకు కళాశాసము
వాటినినది.

కొద్ద స్థితినిగూర్చి ఏమియు తెలుపవలెను. వైద్యా
లములందు మంత్రసానుల సంఖ్యను పెంచువలసి యు
న్నది. ప్రత్యేకముగ గ్రామమున గల మంత్రసానులను తగ్గ
ఫీసు కేయించవలెన. జిల్లా ఆరోగ్యస్థితిగోరుగాని తదితర స
దచాముల నిమిత్తముగాని ప్రయత్నములు జేయబడినట్లు
కాన్పించెద.

వృత్తాంతములు

రాజప్రతినిధి, మామేగుగారలు మదిత్య అంజనమ్
ఇవాళి ఇలాసము వారి తరఫున మాన్యునామ్యును అల్లీమాన్యు
సాధుప్రతి, దాక్తరు విద్యానామ్యులు వేరు గారలకు సంద
ర్శన మొనరిరి.

ఆత్మహత్య:— కొలంబోలో గరికవార్డుము రాత్రి
కారితీనాడై సవయాకి యు నొకమునల్లిస్త్రీ మాలిలోడుమకి
ఆత్మహత్య గావించుకొనుటకు యత్నించెగాని ఆమెబంధు
గు లామెను తీవ్రముతో నైకినీని మరునాడుదయమున ఆ
మెను ఆసుర్రుతీకి తీసికొనిపోయిరి. పోలీసువారు ఆమెనై కేసు
వేసిరి. కేసు విచారణ జేయబడునా.

పాటిపోవు ముంజిన గుట్టుమునుట్టుకొనుట
గరిక వార్డుమున మోరానాండి కలకత్తా కొకభార
తీయముద్యోగి యొక గుట్టుపుబడిలో పోవు బండెను. వంటె
నకు కుమారు 100 కజుల దూరములోనుండివచ్చు గుట్టును
దెలిపిపాటిపోవుమండెను. కాని ఆదృష్టకేసున వంటెనై
సర్దుగ నొక యెద్దులబండి యుండుటచే నది పాటిపోతక పో
యెను. ఇంతలో సచ్చుబండెన పోలీసు సార్వేటుగారు దానిని
పట్టుకొనిరి.

ఇంజనీయుడైనదగా నేరమునిన్న కాలననై నింహోరు
యొద్దను ఎంబోర్నింగునకున్న యాజమాన్యమున నుండిన ఆం
గ్లో ఇండియను టెంపొరెరి ను ఇంజనీయుడు ఇ. జె. దెక్టర్లు
అను నాతనినై కంబో నెల్లంటు మే జస్టిట్టు
గారియొద్ద నొక ద గా కేసు దాఖల యెయ్యెను.
తిప్పకొలలినేని యిగోరు దొరతనమువారియొద్దనుండి 80
శేల రూపాయలు కంట్రాక్టున కిప్పించెను. ఆ మొత్తమున
20 శేల కంట్రాక్టు ఇంజనీయుడు మున్నగువారి కిచ్చునట్లు
ఏర్పాటు జరిగి యుం దెను. మున్నయి 20 శేల రూపా
యల జామీనానై మేజస్టిట్టు గారు విడుదలజేసిరి. కేసు సతా
రాలో విచారించబడునని పూనానుండి తంతివాస్తవమైనను.

వైనికోన్యోగులకు గౌరవము:— యుద్ధమున వైద్య
సాహసముల జూపినందులకు తెల్లినెంటు సి. డి. వోనాల్డు
వి. ఎ. ఆర్. డి. ఆరి మద్యోగి నిటలి రాజుగారు గౌర
వించిన ప్రకటించబడెను. ఈతనికి వెండిపతక మియబడినది
యిపుడు తెలియవచ్చును. ఈతడు కలగూను పోర్టు డిఫెన్సు
నాలంటియు దేశమున యధారంధమున నొక యద్యోగిగ
నుండెను. తలెనుట నిమిత్త మితము సింసు గుట్టుపుదళమునం
డి చేరా ఇన్ఫెన్సులు ఖానునకు బంపబడెను. పిమ్మట నాన్యోక
దళమున నాతడు ప్రాన్సు రణరంగమున కంపబడెను. మరెయి
క వి. ఎ. ఆర్. డి. ఉద్యోగినిగూడ ఇటలిరాజు సన్మానించిరి.

తెల్లినెంటు వైద్యము అను మద్యోగి టెంకుగూరున తరగి మ
తు నొంది ప్రాన్సురంగమునకు బోయెను. వెస్టుమిడ్లెరు మ్యూ
కు నెన్నపైరి ముట్టడించినపు డీయున్యోగి చూపిన సాహస
మునకు గాను మిలిటరీ క్రాసును బహుమాన మొందెను. ఏల
నూరకృత్యము. తెల్లినో, గంగూనున నింతవరకు తెలిసియుండ
లేను. శౌర్యమును జూపిన మూలమె ఆంగ్లయద్యోగుల
తేలియందు వివరింపబడెను.

నదీ ప్రవాహముచే కొట్టుకొనిపోవుట:— పాలనూ
టుకు సమీపములో నుండిర కాలనల్లికదిలో మున్ను బాబురు
దిగి స్నానము చేయుచుండిరి. నది చాల పెద్దది కాకపోయినను
గడచిన రాత్రి కురిసినవానను క్షణక్షణమునకు నదియందలి
జలము నైకి పొంగుచుండెను. నది పొంగుచుండిన లక్ష్య
వెట్టుక వారుమున్ను నది ఆలగిల్లుకు వెల్లిరి. వారు లిగి
వచ్చునట్టికి నదిలో నిలుపునాటున జలముండెను. ఇద్దరు
ఎంతయో కష్టమునైరి దరిచేరిరి. మూడవవాడు నదిరుద్ధకు
వచ్చునట్టికి అలసిపోయి ప్రవాహముచే కొట్టుకొనిపోబడెను.

మోటారుబండిలో నొంగతనము:— టెంకుగూరులో
గరిక ఆదివారమురాత్రి టెన్సికంపెరి ఇంజనీరు మో. కిడ్ గా
రు మ్యూజియము లోడ్డుగుండ పోవుచు నొక స్నేహితుని ఇం
టి నుండిన నాగి లోనికి బోయిరి. ఆమెన తిరిగి వచ్చునట్టికి
బండిపెములు ఆగ్నబడియుండెను. తిరిగి పిపములను ముట్టిచి
బండికంపెరి సోదాచేయునట్టి కండలి పునుట్లు నెట్టెయగ
పడెను. ఈలంగతి పోలీసువారికి తెలియపలకబడెను. తపా
లాక్కిరు మోటారుబండిని నడపువాని యింటిని ఆమహానైన
సోదాచేసిరి. పోయిన పనియుట్లు అట్టియు అచ్చుల బహు
పడెను. వానిని పట్టుకొని వానినైరి పోలీసువారు కేసు వేసిరి.
కేసు విచారణజేసు బుగును.

దగ్గిరకంపుము, కుంభకోణము:— చెన్నరాజధాని
కంపు పులిసిపులుగ టి. వి. కళ్యాణగుండయు గారు కుంభ
కోణములో నై సంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద యీ నెల
18-న తేదీ సామంకాలమున 'దగ్గిరకంపు' స్వరాజ్యము అను
విషయమును గూర్చి ఉపన్యసిందిరి. వి. వొంస్వామిపిళ్లగారు
సభాధిపత్యము వహించిరి. దగ్గిరకంపు పూర్వపు ఆధికర్యమును
గూర్చి చెప్పుచు ఆయాధికర్యమే ఇప్పుటికిని
తీలగ దగ్గిరకంపు లలో గ పట్టుచున్నదని యు,
ద్రవిడులు స్వరాజ్యమునకు తగియున్నారనియు, స్వరాజ్యమున
కు తగియుండలేదని చెప్పు దగ్గిరకంపు దేశాభివృద్ధికి నప్తము క
లిగించుట తప్పు కొంచెమైన దేశహితమును తలంచియుండరని
యు, కాబట్టి అందఱునకులని పనిచేయవలయుననియు చెప్పి ఆం
ధ్యమున బ్రాహ్మణేతరుల కేయములను కాపాడవలయునన్నచో
ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము ఇయ్యబడవలయునని ఉపన్యాస
కులు నడిచిరి. చెన్న పురిరాజధాని కంపుసభ్యులగు ఎన్. దండ
పాడిశెళ్ళగారు రామసుబ్బియ్యన 'స్వరాజ్యము' మన కర్త
వ్యము' అను విషయమును గూర్చి యు పర్యసించిరి.
కాంగ్రెసు లీకు సంస్కరణవిధానములను ద్రవిడులులో
ఉపన్యాసకులు సభ్యులకు చెప్పి కొంతయంది బ్రాహ్మణే
తరులు హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము రాకుండ చేయవలె
ని కంకణము కట్టుకొనినను కొద్దికాలములోనే హిందూదేశ
మునకు స్వరాజ్యము వచ్చునని తుదకు తెలిపిరి. రెండవనయు
ఉపన్యాససభకు 5 గురు బ్రాహ్మణేతరులు సమావేశమయి
నుండిరి.

ఒక మహమ్మదీయ నాయకునికి ఆగౌరవము చూప
బడుట:— ఖాన్ బహుద్దూర్ హాజీద్రుద్దీన్ సాహేబుగారు
వానియందాడిలో నాయకులుగ నున్నారు. వీరు సంవత్సరము
నకు కుమారు 4 శేల రూపాయలు రాబడి పన్నును చెల్లించు
చున్నారు. ఆగ్రాములోని హిందువులను, మహమ్మదీయు
లను వీరిని సమముగ గౌరవించెదరు. ఒక దావాలో వారి
ప్రతివాదులను తిరుపత్తూరు మనగలు గారు ఖాన్ బహుద్దూరు
గారి యొద్దకుపంపి పంచాయితీ మూలముగ వారి వివాదమును
పరిష్కరింప కోరిరి. ఖానబహుద్దూరుగారు దావాను పరి
ష్కరించి అందుల రిపోర్టును మునగలుగారికి పంపిరి. కాని
సాహేబుగారు స్వయముగ ఈ నెల 12వ తేదీ నాటికి కోర్టు
రెవలయనని మనగలుగారు ఆజ్ఞచేసిరి. సాహేబు గారు
ఆదినమున కోర్టునకుబోయిరి. కాని మోకాళ్ళకు కీళ్లమెప్పు
లుండుటచే కూర్చుండియే సాక్ష్యమునుచెప్పటకు అంగీకరింప
వలెనని సాహేబుగారు మనగలుగారిని కోరిరి. కాని మున
గలుగారుందుల కంగీకరించలేదు. మోకోర్టులో ప్రధాన న్యాయ
మూర్తిగారు సహితము సాహేబుగారు కూర్చుండి సాక్ష్యము
చెప్పుట కంగీకరించినపుడు మనగలుగారు సాహేబుగారు
కూర్చుండుట కిష్టపడకపోవుట ఆశ్చర్యము కలిగించుచున్నది.
మునగలుగారి కలెక్టర్యము మహమ్మదీయుల కండలికినిష్ట
మును కలిగించినది. మోకోర్టువారు ఇందులనుగూర్చి ఇటువై
క్రమకరించెద రని లెలపబడుచున్నట్లు. ఒకరు ఇండియను
మేజిస్ట్రేటుకుతక ప్రాసిరి.

మైసూరు యువరాజుగారు:— మైసూరు యువరాజుగారు పూనానగరమునుండి బెంగళూరు పట్టణమును చేరిరి. దివాన్ గారు కూడ మైసూరునుండి బెంగళూరునకు వెళ్లిరి.

‘ఆవరణ’ :— ఆవరణ ఉత్సవమునకు గాను మామూలు వాస్తవ్యులగు భారతీయులు 7 వందల రూపాయలను చందా లనిచ్చిరి. దీక్షింబరు 12 వ తేదీన జరుగు ‘లక్ష్మీవేగు’ నకు కొన్ని వింతవస్తువులు కూడ నివ్వబడినవి.

మహమ్మదీ వ్యాధి:— శీతకాలము తోపాటు మహమ్మదీ వ్యాధికూడ పాలపూటులో గాలిడినది. ఇంతవరకు బలమైనవాడైన నాగునికి వ్యాధి సోకినది. వారు మరణించిరి: బ్రాహ్మణ ఆగ్రహారములోగూడ నిన్నటిదినమున ఒకడు యీ వ్యాధితో చనిపోయెను.

ఇంటికి నిష్పందించబడుట:— వల్లభనాథులో నొక ధనికుడు మోస్తావాదొక మేడనుకట్టించెను. వాని విరోధులు కొందరు ఒక నాటిరాత్రి ఆమేడకు నిష్పందించి పోయిరి. మేడ పూర్తిగా కాలిపోయెను. దురంతకులను పట్టుకొనుటకు పోలీసువారు యత్నములు గావించుచున్నారు.

నిష్పంధావాసమునుండి పారిపోవుట:— కంగడేశమున నిష్పంధముతో చేసిన ప్రభోధచంద్రదాసు గుప్త అనునతడు కలకత్తాలో నొక గృహములో నిష్పంధావాసమున నుంచబడినాడు. కొన్ని దినములు గడచినవెనుక గుప్త తన నిష్పంధావాసమునుండి పారిపోయెను. పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరు గారు వానిని పట్టుకొనినవానికి 15 వందల రూ॥లు బహుమాన మియ్యి బహునని ప్రకటించిరి.

వెట్టికత్త:— కొలంబోలో గ్రీన్ లాండ్స్ కోడ్డు లో స్త్రావాల్సగారి బంగారాలో గత మంగళవారము రాత్రి యొక వెట్టికత్త ప్రవేశించి నిశ్చించుచుండిన నపుకరు కాలును గఱచెను. పిమ్మట నదియు దొరగారికుక్కలు రెండు నుకలసి కాట్లాడినది. దొరగారికుక్కలు రెండును ఏకమై ఆ వెట్టికత్తను గఱచుటచే నది పారిపోయెను. నపుకరు మామూలు నకు పంపబడినది.

జేపాసము మేనేజరువై దావా:— కలపత్రి గ్రామములోని విశ్వనాథస్వామివారి ఆలయపు మేనేజరు వి. కె. ఆచారిపంగి అచ్చగారు జేపుని తాలూకా భూములనుండి ప్రతి సాల్సునకు 5 వేల రూ॥లు రాజడి వచ్చుచుండినను దైవ శక్తిములు యధావిధిగ జరిగించనందున ఆయనవై దావా తెచ్చుట కంగీకార మియ్యవలసినదని కాలపత్రి బ్రాహ్మణులు ఎడ్వోకేటు జనరలుగారికి వ్రాసికొనిరి.

విందు:— ఈ సంవత్సరము పట్టణములను బడసిన జుళి యాళి విద్యార్థుల కందరికిని చెన్నపురి మజిలీలో కలువారు నిన్న రాత్రి రాజధానికళాశాలలో విందు దొనరించిరి. కవలపు రమూపల్ నాయకుగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. విద్యార్థులకు స్వాగత మిచ్చుచు సి. కె. హిరాయన్, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు ఉపన్యసించిరి. పిమ్మట విద్యార్థులకు ఫలాహారము లియ్యబడినది. తరువాత గావించిన గౌరవమునకు విద్యార్థు లందఱును కలువారికి వందనము లాచరించినవెనుక విందు ముగిసెను.

పిడుగుపడట:— గత సోమవారము రాత్రి కల్లకోట లోను చుట్టుపట్ల పల్లెటి గ్రామములలోను పిడుగుపాతముగ వాన కురిసినది. వానతోపాటు పిడుగులు మీద పడినవి. మండుక అను గ్రామములో మొక తియ్యాలీబాతివాడు చెలువులో స్నానముచేయుటకు పోయెను. మొరపు పెరుగులో వానిని చూచిన మఱియొకడు వానితో మాట్లాడుటకు వాని యొడ్డుకు పోయెను. వారిద్దరును సంభాషించుచుండగా వారిపైపై మొక పిడుగుపడి వారు మరణించిరి.

వింత మరణము:— కలకత్తాలో కైపు నార మరల ఇం బనులోని నీరు పోవుట కొక కాలము గాడైనది. దీక్షింబరు 28 వ తేదీన అయంత్రకాలలో పనిచేయుచుండిన మహమ్మదీయబాబు దొకడు ఆ కాలములో పడి గొట్టుకొని పోవుచుండెను. ఇది చూచిన కొంతమంది కూలీలు వానిని బయటకు దీయుటకు యత్నించి వాని వస్త్రములను పట్టుకొనిరి గాని అది విడిపోయి వస్త్రములు పీచేరులలో నుండగానే బాలుడు కొట్టుకొని పోయెను.

ప్రభుమాంధ్రాయుర్వేద సమ్మేళనము.

—(0)—

జ్ఞాపకాదిప్రదర్శనము.

(మా విశేషమునయొద్దనుండి)

ఈ సమ్మేళనమున ఈక్రింది తీర్మానము లామోడింపబడినవి:—

1. ప్రకృత మహాసంగ్రామమున శ్రీసార్వభౌమ బార్హిచక్రవర్తిగారికి శ్రీఘికాలములో సంపూర్ణ జయ మగు గావుత మని యీ సమ్మేళనమువారు ఈశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నారు.
2. బెజవాడ పట్టణమునందు ఆయుర్వేద వైద్యుల నిర్మించుటకు క్షీర్తిశేషులగు శ్రీ మాడపాటి వెంకటేశ్వరరావు గారు సంవత్సరమునకు 2500 రూ॥లములు విరాళము మొసంగి పోయినందులకు సంతసించుచు ఈ సమ్మేళనమువారు త్వరలో నా ప్రతిష్ఠాపనను నెలకొల్పుటకు ప్రయత్నములు కోరుచున్నారు.
3. (ఎ) మనలను విడనాడి క్షీర్తి శేషులైన ఈక్రింది ఆయుర్వేద వైద్యులను స్మరించి చింతించుచు నీ సభవారు వారి కుటుంబములకు సానుభూతిని పంపుచున్నారు:—
 1. శ్రీయ్యత కంభరి మార్కటారాయణ శాస్త్రిగారు, నాగల్గ వలస. 2. కుమ్మూరి పిచ్చయ్య కవిగారు, గుంటూరు. 3. శృంగారం జగన్నాథాచార్యులవారు, కాకినాడ. 4. పాలపత్తి శేషయ్యగారు, బెజవాడ. 5. మహేంద్రవాడ నరసింహాచార్యులవారు, కలింగపట్నం. 6. సర్ హుస్సేన్ లూక్మన్. 7. లెఫ్టినెంటు డాక్టరు క్షీర్తికారుగారు. 8. హుస్సేన్ మహమ్మదు యాఖూరు సాహెబుగారు, ఏలూరు. 9. ముదిగొండ మల్లయ్య శాస్త్రిగారు, ఓరుగల్లు. 10. సాగి రామశాస్త్రిగారు, రాజమహేంద్రవరం. 11. మాడపాటి వెంకటేశ్వరరావు పంతులుగారు. 12. శ్రీవేమనారాధ్య భాగ్యత్రయాయుర్వేద శిఖామణిగారు.
4. ఆయుర్వేద యూనాని వైద్యులతో గాని వైద్యాలయములలో గాని పటియే యితర జేతయ వైద్య ప్రతిష్ఠాపనలతో గాని యేవిధమైన సంబంధ మైనఁ గలుగజేసికొను ఆంగ్లేయ వైద్యులనుబట్టలైన చికిత్సకులు దోషులని నిర్ణయించిన శాసనమును సమ్మేళనమువారు జేకోపద్రవకర మని యెంచి సదరు శాసనము రద్దుచేయుటకుఁ గాని, ఆభాగమును మార్పు నేయుటకుఁ గాని సర్కారువారిని కోరుచున్నారు.
5. కొచ్చిన సంస్థానమును గతమాసమున ఆయుర్వేద వైద్యులను తెరచి సంవత్సరమున మన గౌరవగారిని శ్రీ వెంట్టండు ప్రభువుగారు తమకు తెలియని జేతయ వైద్యమును గురించి లాఘవముగా మాట్లాడి, ఆయుర్వేదావలంబకులందరిని నియత్యాహరణచేసినందుల కీ సమ్మేళనమువారు తమ యసమ్మతిని తెలియబరచుచున్నారు.
6. (క) మునిసిపాలిటీ లోకలుబోర్డు సంఘములు ప్రజాద్రవ్యమును కేవల పాశ్చాత్యవైద్య ప్రోత్సాహమునకే వెచ్చించుచున్నవి. ప్రజాసామాన్యమున కత్యంతోపకరమగు జేతయ వైద్యప్రోత్సాహమునకుఁ గూడ దానితో సమముగా వైసను తప్పక సహాయము చేయవలయు నని యీ సమ్మేళనము నిర్దిష్టపూర్వకముగా నిశ్చయించుచున్నది.
- (చ) ఆంగ్లజేతమున మునిసిపాలిటీలు లోకలుబోర్డులు గల పట్టణములందు సాయుర్వేదావధులను పెంచుటకు ప్రత్యేకఫలముల సేర్పరచి ఆయుర్వేదము నభివృద్ధి చేయుదురని ఈ సమ్మేళనమువారు సర్కారువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.
- వై తీర్మానము సాచరణయందు వెట్టుటకై యాంగ్ల మండలము లన్నిటియందును సక్రమాంధోళనము జరుపుటకై ప్రజాసాయకులను వైద్యులను ఈ సమ్మేళనమువారు కోరుచున్నారు.
7. ఆఖిలభారతవర్షి యాప్తమ వైద్యసమ్మేళనమున నిర్ధారితమైన ఎనిమిదవ తీర్మానము ననుసరించి ఆంగ్లఆయుర్వేదమండలి మొకదాని నిర్మింప నీ సమ్మేళనమువారు తీర్మానించుచు నీ దిగువ నదవారింపబడినవారిని సభ్యులుగా సేర్పరచుకొనుచున్నారు.
- (1) ప్రభుమాంధ్రాయుర్వేద సమ్మేళనములో ప్రతి నిధులుగా వచ్చినవారందరు సాంధ్రాయుర్వేదమండలిలో సభికులని యెంచబడుదురు.
- కాని మామూలసంవత్సరములలోపల తమ శాస్త్రజ్ఞానము లభ్యుత్రయము వరకైనను లేదా తత్సమానమైన జ్ఞానమును బోధించు నితర గ్రంథములయందైన ఉన్నదని లభ్యమగు ముగ నియ్యదియవల సభ్యత్వము నిలచిపోవును.
- నేటినుండి యాంధ్రాయుర్వేద మండలికి సభ్యులుగాఁ గోవాపత్రికంద నదనా చివర లక్షిం. ములు కలిగియుండాలెను

1. ప్రసిద్ధవైద్యసంస్థలయందు ఆయుర్వేద పరీక్షలో ఉత్తీర్ణుడై యుండవలయును.

2. ప్రసిద్ధవైద్యుడు గురువు సన్నిధియందు యథా నియమముగా అధమ పక్షము లభ్యుత్రయ మయినను చదివి యుండవలయును. లభ్యుత్రయమునగా కాంక్షుధర, ధన్వంతరి, మాధవ నిదానము; లేదా తత్సమానమైన జ్ఞానమును బోధించు నితర గ్రంథములు.

3. లేదా, ఆయుర్వేద మండలి ప్రాంతిక సభ్యులలో తమకు లభ్యుత్రయమునందు జ్ఞాన మున్నదని లిఖితరూపముగ వ్రాసి ఇచ్చిన నిర్దారి చేత లభ్యుత్రయజ్ఞాన మున్నదని శిష్యాత్వ చేయవలయును. (4) ప్రతిసభ్యుడు సం॥ కు రు 8-0-0 చందా ఇయ్యవలయును. ఆంగ్ల ఆయుర్వేదమండల సభ్యులలో 100కి పదిమంది మహామండలికి ప్రతినిధులుగా పంపబడుదురు. ఈ సభ్యులే ఆంగ్ల ఆయుర్వేద స్థాయి సంఘ సభ్యులుగా నుందురు. (5) ఆభిమానసభ్యులు రు 8-0-0 లు చందా నీయవలయును. వైద్యశాస్త్రవిషయ చర్చల యందు నభిమాన సభ్యులకు వోటు ఇచ్చు అధికారము లేదు.

8. ఆయామండలములందు ఆయుర్వేద కళాశాలను స్థాపించువరకు ప్రసిద్ధ ఆయుర్వేద కళాశాలలయందు చదువ గోరు విద్యార్థులకు ఆయామండలములందుండి మ్యునిసిపాలిటీలవారును, లోకల్ బోర్డువారును విద్యార్థి జేతనములనిచ్చి ఆయుర్వేద విద్యావ్యాపకము చేయవలయునని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

9 “ఆంగ్ల ఆయుర్వేదమండలి పక్షమున ‘ఆంగ్ల వైద్య సమ్మేళన పత్రిక’ అను పేరితో నొక త్రైమాసికపత్రికను స్థాపించుటకును, ఈపత్రికకు డాక్టరు దంటు సుబ్బాచార్యులు గారు సంపాదకులుగ నుండునటులను, ఈపత్రికకు జిల్లాకోక రు విశేషములగు నుండవలయుననియు ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.”

10 ఈ సభాతీర్మానముల సాచరణలో వెట్టుటకొక స్థానికసంఘము ఏర్పాటు చేయబడి; ఈ సంఘమునకు జిల్లాకు ఇద్దరు సభ్యులుగ నుండవలయు ననియు, ఈ సంఘమునకు వైద్యరత్న పండిత గోపాలాచార్యులుగారు ఈ సంవత్సరము ఆధ్యక్షులుగ నుండవలయు ననియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

11 లాహోరులో జరుగు ఆఖిలభారతవర్ష ఆయుర్వేద మహాసభకు వెట్టుటకు పదునలుగురు ప్రతినిధు లెన్నకొనబడిరి.

12 విషముల అమ్మకము నిష్పందించుశాసనము ఈజేతమునకు ప్రస్తుతసిద్ధిబట్టి తగియుండలేదనిన్ని అందుచే, ఆయుర్వేదవైద్యులు విరివిగ తమ జ్ఞాపకముల చేసి నిలుకడచేసికొనుటకు బీజకలుగుచుండుట లేదనిన్ని ఈచట్టము రద్దుచేయుట గాని, ఆయుర్వేద వైద్యుల విషయములో ఈచట్టముయొక్క ఆచరణ రద్దుఅగునట్లు సవరించుటగాని మిక్కిలి అవసర మని ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

ప్రత్యేక గోదావరి మండలసభ, రామచంద్రపురము:— చిక్కివోలుసభకు తాము వెర్చియుంటిమనియు, అది కేవలము అధికారవర్గమువారి ప్రోత్సాహమున స్వలాభ పరాయణుల చేత, జరుపబడినదనియు, రామమూర్తి శాయకుగారు తమ సామానురగున భ్రమతో ప్రజలు వచ్చిరినయు, వారికందలి తీర్మానము లేమో తెలియవనియు; ప్రజలకు మోసముచేసి జరిపిరినయు ఇప్పుడు మీ సభ అట్టికోటతరువీర్చి ఈ మండలవాసుల యదార్థాభిప్రాయములను తెలుపుటకు చేయబడుచున్నందులకు తమకు సంతసమనియు కాంగ్రెసు మొగ్గుమతిగు సంస్కరణములు తమ కంగీకారములనియు ఈ మొదలగు విషయములతో బ్రాహ్మణేతరులును విద్యావంతులును పలుకుబడి గలవారును అనులాపురమువాసులును నైన గాడిచెర్ల పేరయ్యనాయకుగారివద్ద నుండి వచ్చిన సానుభూతిలేఖ యందుఁ గలదు. — ఒక విశేషకుండు.

సాంఘిక సమావేశము:— ఈసంవత్సరము పట్టణమును బడిసిన సిరి ఈ క్రైస్తవవిద్యార్థులకు స్వాగతములిచ్చుటకు సిరి యాక్రైస్తవులందరు నిన్నటిసాయంత్రమున వై. ఎం. సి. ఎ. భవనములలో సమావేశమైరి. ఈ సంవత్సరము పట్టణమును బడిసిన 35 గురు సిరి యా క్రైస్తవులలో 4 గురు విద్యార్థులు లుండిరి. కల్లకోట మ్యానిసిపల్ కోర్టులో జవారి యాగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. పాటరుగారు విద్యార్థులకు స్వాగత మిచ్చుచు ఉపన్యసించిరి. విద్యార్థుల తరపున వి. కె. జాన్ గారు తగురీతిని వందనముల వర్పించుచు నుపన్యసించిరి. తమ జాతివారిలో ఒక సంవత్సరముకంటె ఒక దానిలో నెక్కువ మంది విద్యార్థులు పట్టణమును బడయుట చాల ప్రశంసనీయమని సభాధ్యక్షులు తమ ఉపన్యాసమున చెప్పిరి. సిరి యుపన్యాసముతో సభ ముగిసెను.

స్థానిక వార్తలు

(0)

జరుగజూపు సమాచారములు

30-11-17 మ్యూజియము తియేటలో ఆస్పత్రినాక సహాయకము స్కాటిష్ కాన్ ఫెడరేషన్ ప్రదర్శనము. సా.గం 6-15.

1-12-17 ఆస్పత్రినాక సహాయకము నెంటు ఆంధ్రా చర్యలో గాఢపట్టు సా. గం 4.

ఆనిది నెంటు శిలానిగ్రహ నిధి:— ఈ నిధికి ఇంతవరకు రూ 2905-11-0 లు చేరినవి.

ఆది ద్రవిడ మహాజనసభ:— ఈ నెల 25-వ తేదీని జరుపబడునని ప్రకటించబడిన ఆదిద్రవిడ మహాజనసభ దేశం బరు 2-వ తేదీ ఆదివారమునాడు జరుపబడును.

ఉత్తర చెన్న పురి బాలికా పాఠశాల:— ఎం. వేణుగోపాలస్వామియాయుడు, ఓ. నరసింహులు మేస్ట్రీ, సింగారం మొదలియారు గార్లు చెరియొక 5 రూ॥లును, వి. ఎల్. గోవిందరాజు మొదలియారు, ఎం. శివయ్యశెట్టిగార్లు చెరియొక 10 రూ॥లును, తాతా నాగయ్యశెట్టి, పి. బి. సి. శేషచలము శెట్టి గార్లు చెరియొక 20 రూ॥లయలను వైపాఠశాలకు విరాళములు ఒనగిరి.

పాఠశాల చేరు పట్టుకొని స్వలాభముకొరకు చందాలను ప్రోగుచేయుట:— ఒక నవుకరు పాఠశాల కొరకని చెప్పి చందాలను జరుచేసి ఆ ద్రవ్యమును హరించి నందున వానికి గొంతకాలము కఠినశిక్ష విధింపబడెను. శిక్షననుభవించి పురుల వాడు వెనుకటివృత్తి నే ప్రారంభించెను. కాన వానికి చందాలనిచ్చి మోసపోకుడని కోశపేట ప్రాథమిక పాఠశాల కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

చెన్న పురి బాంకి:— బాంకు ఉద్యోగస్థులలో నీదిగువ మూర్ఖులు చేయబడినవి. తమ పదవిని చాలించిన జి. డబ్లియం. థేక్ గారి స్థానమున ఎన్. ఎం. ముత్తైగారు డిప్యూటీ కేజీట్రీగాను, ట్రైజరరుగాను నియమింపబడిరి. కాకినాడ కాభాబాచిలో అక్బార్ లెంటుగ నుండిన జి. డబ్లియం. టి. ట్రైగారును తమ పదవిని చాలించినందున వారి స్థానమున జి. ఆర్. వేల్పుగారు నియమింపబడిరి.

దత్తమండలముల సాధుము:— ఈసంఘమువారి వార్షిక సమావేశము రేపు (24-11-17) సాయంకాలము 4 గంటలకు ఆర్యునియను వీధి వై. ఎం. వి. ఏ గోశ్వేలోనందు జరుగును. గా. పి. శివరావుగారు రధ్యక్షత వహించెదరు. ఉపాధ్యక్షులు సంభాషణము అధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసము, పఠనములు నూతన స్నాతకులకు స్వాగతము వార్షికోత్సవము నాటక ప్రదర్శనము అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసము వంద నములు ముగ్గుగునని జరుగును.

కాగితముల దొంగతనము:— చేపాక్ డిప్యూటీ కానిట్రీ ఇంజనీరుగారి ఆఫీసులో నవుకరుగనుండిన జానకి రామన్ అనువాడు ఈ నెల 18 వ తేదీ రాత్రి ఆఫీసునుండి కొన్ని కాగితములను దొంగిలించి వాటిని ఇంటికి దీసికొని ఊపుచుండగా తిరువళ్ళిక్కణి హైకోర్టులో నొక కనిస్తేలుచే పట్టుపడెను. కనిస్తేలు నవుకరువై కేసుచేసెను. సి. బి. ఎన్. వెల్లిగారు కేసు విచారణచేసి చోరునికి 3 మాసములు కఠిన శిక్ష విధించిరి.

జగన్నాథ భక్తజనసభ, ఎస్కూరు:— ఈ సభ రెండవ వార్షికోత్సవము రేపు (24-11-17) మధ్యాహ్నము మాడుగంటలకు సభాభవమున జరుపబడును. బ్రహ్మశ్రీ, చాళమంగళము వైద్యవాధభాగవతులు శ్రీరామపట్టాభిషేకమును గూర్చి కాలక్షేపము చేసెదరు. పఠనములును జరుగును. తాంబూలము లాసంగబడును. మధ్యాహ్నము 1 మొదలు 2 గంటలవరకు వీధల కన్న దానము చేయబడును. ఈ సభాభ్యుదయగు రావుసాహేబు కలవల రామానుజము శ్రేష్ఠిగారి యజమాన్యమున వార్షికోత్సవము జరుపబడునని కార్యదర్శులు మాకు వ్రాసిరి.

హిందూ తియలాజికలు హైస్కూలు:— వైపాఠశాల 20 వ వార్షికోత్సవము ఆర్. జి. గోవుగారి అధ్యక్షత క్రింద మొన్నటి సాయంకాలమున జరుపబడెను. సభకు వచ్చినవారిలో రావుసాహేబు కలవల రామానుజము శ్రేష్ఠి గారుకూడ నుండిరి. సంస్కృత భాషలో సంభాషణలు, పద్యములు వర్ణించుట ముగ్గుగునని జరిగినవి. పాఠశాలా పుంధ మోపాధ్యాయులు పి. వేంకటాచలము అశ్వరుగారు వార్షిక నివేదిక చదివిరి. విద్యార్థుల బహుమతులను వెంచివెట్టిన నొక పాఠశాలా ప్రధానోపాధ్యాయులు కార్యదర్శులను 5000 వహించిన శిష్టసుహృద్ సభాభ్యుదయ ప్రకటించిరి.

జాబ్బిటపును ఎలిమెంటరీ పాఠశాల పాఠ్యాదుల సంఘము

అవరుడే ఉత్సవము.

జాబ్బిటపును రేంజి ఉపాధ్యాయులకు అనేకములగు యుద్ధపటములను చూపుటకు రావుసాహేబు డాక్టరు యు. రామారావుగారు రంగీకరించిరి. ఈ నెల 24-వ తేదీ శనివారము నాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు ముత్యాలపేట హైస్కూలులో మొదటి ప్రదర్శనము జరుగును. పటములన్నియు చక్కగా నమర్చబడును. ఆ నాడు సాయంత్రము 6 గంట గంటలకు లాంతరుబొమ్మలు చూపించబడును. ఎలిమెంటరీ నెకండరీ పాఠశాలల యుపాధ్యాయులందరును రాగోరెద మని సంఘ కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

సుధావిలాస సభ:— మర్చెంటు ఆఫ్ వెన్నిసు ప్రహ్లాద నాటకముల ప్రదర్శనము.

మర్చెంటు ఆఫ్ వెన్నిసు

రేపు (24-11-17) సాయంకాలము 5-30 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున సభవారు ఆంగ్లమున వై నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

ప్రహ్లాద నాటకము

ఎల్లండి (25-11-17) సాయంకాలము 5 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున సభవారు తెలుగున ప్రహ్లాదనాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

టి. రాఘవాచారి బి. ఏ; బి. ఎల్ గారు:— సుప్రసిద్ధ ప్రదర్శకు లని విఖ్యాతిపడసిన ఆచార్యులవారు మర్చెంటు ఆఫ్ వెన్నిసు నాటకమున మైఖేలు పాత్రమును ప్రహ్లాద నాటకమున పీఠాభ్యుక్తిపుని పాత్రమును ధరింతురని వినుట కెంతయు సంతసించుచున్నాము.

జనరలు మాడ్ గారు:— వీరు 1864 వ సంవత్సరము జూను 24 వ తేదీని పుట్టిరి. వీరి జనకుడు జనరలు ఎస్. ఎఫ్. మాడ్ జి. సి. బి. గారు సుప్రసిద్ధులగు మైనింగుగనుండి విక్టోరియా క్రాసుపతకమును బడసిరి. జనరలు మాడ్ గారు తమ తండ్రిగారి పేరును నిలిపిరి. సాధనయుద్ధములోను, దక్షిణ ఆఫ్రికాయుద్ధములోను వీరు పనిచేసిరి. ప్రస్తుత ఐరోపా మహా సంగ్రామము ప్రారంభమైనప్పటినుండియు వీరి పేరు ఎల్లరకును విదితమగుచున్నది. యుద్ధము ప్రారంభించిన సంవత్సరములో వీరికి 5 పర్యాయములు గాయములు తగిలినవి. వుటలు అమరా యొద్ద నవ్వును సంభవించిన పిమ్మట వీరు మెసాపాటేమియాకు పంపబడిరి. వీరు వైంగరమునుచేరినది లగాయతు అచ్చటివీర్పాటులన్నియు జయప్రథముగ జరిగెను. వీరు కొద్దిసేముల క్రితమే మెసాపాటేమియానుండి బాగ్దాదు పట్టణమునకు బోయిరి. ఈ నగర మంతయారోగ్యమైనది కాకపోవుటచే వీరికొంచెము దేహమందు ఆనారోగ్యము కలిగినది. అందుచే వీరు తిరిగి మెసాపాటేమియాకు వచ్చిరి. కాని లాభములేకపోయెను. మెసాపాటేమియాకు వచ్చిన కొద్దిసేములకే వీరు మరణించిరి. వీరి వయసు 55 వత్సరములు. వీరికిభార్యయు ఒకపుత్రుడును ఇద్దరు కుమార్తెలు నున్నారుని తెలియుచున్నది.

ఫోర్టు నెంటు జూరి గెజెటు

(0)

గంజాము డివిజను కాలింగఘాటు సబ్ డివిజను మొదటి గ్రేడు నూపరువైజరు వి. ఎస్. స్వామినాథ అయ్యరుగారు ఆక్టింగు రిఫ గ్రేడు సబ్ ఇంజనీరుగ నియమింపబడిరి.

కాలువలు కట్టివేయుట.

1918 వ సంవత్సరములో గోదావరిజిల్లాలో నీదిగువకాలువలు మే నెల 1వ తేదీనుండి జూను నెల 1వ తేదీవరకును కట్టివేయబడును.

పడమటి డెల్టా.

మెయిను కాలువ, జంక్షను కాలువ, ఏలూరు కాలువ, వెంకయ్య, రొయ్యూరుకాలువ, ప్రాత రొయ్యూరు కాలువ ఉండి కాలువ, అత్తిలి కాలువ, నరసాపురము కాలువ, బాం, కాలువ, కాకిరపట్టు కాలువ, గోస్తనది, నేల్వూరు కాలువకి తూర్పు డెల్టా

మెయినుకాలువ, బాంకికాళువ, కొరంగికాళువ, ఇంజముకాలువ, మండపేటకాలువ.

మధ్య డెల్టా

ఈ కాలువలు ఏప్రిల్ నెల 15 వ తేదీ మొదలు మే నెల 15 వ తేదీ వరకును కట్టివేయబడును.

మెయినుకాలువ, గన్నవరముకాలువ, బాంకికాళువ, బిల్లకుర్రుకాలువ, అమలాపురముకాలువ, వెంకటూరు లం కాలువ.

ఉత్తరపు డెల్టా

దొమ్మిగుడేముకాలువ, 15 వ మార్చి లగాయతు, 10 వ జూ ను కట్టివేయబడును.

న్యాయస్థాన వార్తలు.

తండ్రియారుపేట హత్యకేసు:— వై కేసునందలి వివరములు యిదివఱకే వ్రాయబడినవి. కేసు విచారణ మొన్నటి దినమున (19-11-17) పూ ర్తియైనది. మొదటి హంతకునికి ఉరిశిక్ష విధింపబడెను. 2, 3 హంతకులకు చెరియొక 2 సంవత్సరములు కఠినశిక్షయు, 4, 5 హంతకులకు చెరియొక సంవత్సరము కఠినశిక్షయు విధింపబడెను.

ఇత్తడిబిందె దొంగతనము:— ఈ నెల 18 వ తేదీ రాత్రి కృష్ణస్వామి మొదలి అనునతడు తిరువేంగడత్తాన్ మొదలి అనువాని యింటికిపోయి ముందటిభాగమున నెవరు లేకుండుటచే నచ్చటనుండిన ఇత్తడిబిందెను పట్టుకొని పారి పోయెను. బిందెను ఎత్తుకొని పారిపోవుచుండగా కనిస్తేలు వానిని పట్టుకొని కేసుచేసెను. మేజిస్ట్రేటు గారు కేసును విచారణచేసి నేరస్థునికి 6 వారములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

దొంగసాక్ష్యము చెప్పుట:— కల్లికోట జిల్లా జడ్జిగారి చే విచారణచేయబడిన హత్యకేసులో నొక ముద్దాయిని కాపాడుట కొక మోస్తావాడు దొంగసాక్ష్యమును చెప్పెను. దొంగసాక్ష్యము చెప్పిన మోస్తావానిపై పోలీసునారు మేజిస్ట్రేటు గారియొద్ద కేసునుచేసిరి. కేసు విచారణజరిగెను. ముద్దాయికి 3 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

వారంటులేనిది పట్టుకొనుట:— కలకత్తాలో ప్రసిద్ధికల్పన యొక జూదగానిని ఒకపోలీసు సాధ్యులు, మేజిస్ట్రేటు గా ఆవారంటు లేకుండానే పట్టుకొని వాని గృహమును సోదాచేసినందున జూదగా డా పోలీసు సాధ్యులుపై కేసుచేసెను. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

పరువు నష్టపుదావా:— ప్రస్తుతము పూ నానగరములో నున్న ఎం. వేంకటేశ్వర అయ్యరుగారు తమ స్వగ్రామముగు పాలఘాటు మ్యూనిసిపల్ వైరుయంట్ గారిని మ్యూనిసిపాలిటీ వారిని నిందించినందున వైరుయంట్ గారు సభ్యుల ఇష్టప్రకారము పరువునష్టపుదావాను దాఖలుచేసిరి. తనవై కేసుచేయబడినది విని వేంకటేశ్వర అయ్యరుగారు మ్యూనిసిపల్ సభ్యులను తీమాపణ వేసుకొనిరి. సభవారు దానిని ఆమోదించినందున వైరుయంట్ గారు కేసును రద్దుచేసిరి.

విదీక్ష మైనకేసు:— కలకత్తా హైకోర్టులో న్యాగ్రీవు గా కొకదావాను 20 వ తేదీని విచారించుచుండిరి. ఈదావా యందలి వాది తురుష్కలచే బంధింపబడెను. వాదియగు పి. కె. గోసు అనునాతడు బంగాళా వైద్య సహాయసంఘమున చేరి యుండెను. కటుయొద్ది తురుష్కల తిరిగి బంధించిరి. తటస్థదేశము లక్షాగారెండులేఖల సంపత్తిమయును, ఒకదానికిని ప్రత్యుత్తరము రాలే దనియు వాదితాలూరు న్యాయవాది చెప్పెను. వాదిచనిపోయెనని యిట వదంతి కలిగి యున్నదనియు, బంగాళా వైద్య సహాయ సంఘమునుండి తీసికొనబడిన వ్యవస్థలందరు పడుదలైరి గాని వాదిమాత్రము తిరిగిరాలేదనియు ప్రతివాదుల న్యాయవాది చెప్పెను. సై నివ్వోవ్యలను దర్యాప్తు చేసవలసిన దని చెప్పుచు న్యాయమూర్తి దావా వాయిదా వేసెను.

స్వాతంత్ర్యతత్వము

జి. ఎస్. అరండేంగారి ఉపన్యాసము
నేటిదినము ఉదయము 7-30 గంటలకు గోఖలే భవనమున నూతన స్నాతకులకు తమసహజభోగిని ఒక గంభీరోపన్యాసము వొసంగిరి.

పౌరభక్తినిర్వహణమున వై దేశమున నెల్లెడలను పృబు ప్రయత్నములు జరుగుచున్న యీ సమయమున నెల్లరును నుత్సాహ పూరిత మానసములతో కృషి సలుపవలసి యున్నది. దురస్పష్ట వశమున భారత యువకు డీ విధుక్తధర్మ నిర్వహణమున తగిన శిక్షణ మందలేదు. నిరంతరకాధికారమున కన సానకాల మాసన్న మయినది.

మీరు బ్రహ్మచర్యమును వదలి, గృహస్థాశ్రమమున ప్రవేశించిరి. మీరుమీపరిస్థితులయభివృద్ధికి ప్రయత్నింపవలెను. మీరొకనాయకుల చూచుకొని, ఆతడు చెప్పినంతవరకు త్రొందుట దేశక్షేమకరము. మీరుస్వాధ్యాయముతో సేవచేయుటకు త్యాగముతో కృషి సలుపవలయును. మీయూత్సాహము మూలలతో సంకీర్ణమునొందక, క్రియారూపకముగ పరిణమింపవలెను. ఉత్సాహమే నీ నెంటుప్రభుత్వ విమోచనమునకు కాణ్యమాత్రమే నది. ఇదియే మహావ్యధానీ సోదర ! మోచనమునకు కారణమగును. మీ జీతకాలమున నెవ్వడెను భారతదేశ సేవ మీ మానసమున నగ్రస్థాన మాకొనవలెను.

ఒకరి జాబులు ఒకరు చూచి దాచివేయుట:— ఒక్కొక్కరి కాపురముండిన విలియముసకొ గారికి జ్ఞానుండి యొక స్త్రీ యొక జాబును వ్రాసెను. ఆ జాబు ఏ. బి. హరిసకొ అను నతడు చించిచూచి దాని దాచివేసి విలియముసకొ గారిపై దైరు లిజడ్జికోర్టులో చేయబడిన నావాలో విలియముసకొ గారికి వ్యతిరేకముగ నాజాబును దాఖలు చేసెను. తాను వ్రాసిన జాబులను విలియముసకొ నకు అందవండ హరిసకొ పుచ్చుకొని చించి చూచి రహస్యములను బయలుపెట్టెనని సిద్ధాంతాని (స్త్రీ) హరిసకొపై లక్కో మేజిస్ట్రేటు గారియొద్ద కేసు చేసెను. మేజిస్ట్రేటు గారు హరిసకొ నకు 50 రూ॥ ల జూల్మానాను విధించి హరిసకొ అలహాబాదు హైకోర్టులో ఆపిలు చేసెను. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

THE GREAT WAR

TELEGRAMS.

[Reuter's Agency]

Great Britain

Exchange of Pensions between
Britain & Turkey

LONDON, November 22. In the House of Commons Mr. Lambert announced that the Turkish Government had at last consented to send delegates to Switzerland to discuss exchange of invalid prisoners with British representatives. It is estimated that Turkish prisoners in British hands are now 45,000 compared with about 3,000 British in Turkish hands.

Commercial Intelligence Branch.
Trade Commissioners Appointed.

LONDON, November 22. Rep. of the Committee appointed to advise the board of Trade on the work of the Commercial Intelligence Branch states that it has been decided to appoint three Trade Commissioners in Canada at Montreal, Toronto and Winnipeg respectively, two in Australia in Melbourne and Sydney, two in South Africa at Capetown and Johannesburg, two in India at Calcutta and Bombay, one in New Zealand at Wellington, one in Straits Settlements at Singapore and one in West Indies at Trinidad. Other posts will be created as opportunity arises. The scheme generally agrees with the recommendations of the D. Munro's Royal Commission. The Treasury has sanctioned the immediate inception of the scheme.

Ill-Treatment of British Prisoners.
In East Africa.
An Enquiry.

LONDON, November 22. In the House of Commons Mr. Macpherson stated that military authorities in East Africa were already taking steps to enquire into the commission of atrocities by Germans and German nationals on British prisoners of war during the early stages of the campaign in East Africa with a view to bringing to trial anybody against whom satisfactory evidence could be obtained.

A British Patrol Vessel Torpedoed.

LONDON, November 22. The British Admiralty states that a submarine torpedoed a British patrol vessel on Sunday. Four officers and five men were killed.

Allied Shipping.

British Traffic and Losses.

LONDON, November 22. The Admiralty says:—The arrivals during the week numbered 2,531 and sailings 2,465. Losses over 1,500 tons and seven under were sunk. Two were unsuccessfully attacked.

French Traffic.

LONDON, November 22. A French official statement says:—During the week arrivals numbered 948 and departures 961. No vessel was sunk. One was unsuccessfully attacked.

Italian Traffic and Losses.

An Italian official statement says:—During the week arrivals numbered 922 and departures 300. One steamer over 1,500 tons was sunk. Another was damaged but towed to port.

Heligoland Bight Fight.

Details of the Action.

LONDON, November 22. The Admiralty publishes details of Saturday's action in Heligoland Bight.

Towards eight we sighted four light cruisers on a northerly course accompanied by destroyers and minesweepers, the latter in pairs. The latter escaped to the northeast. One was sunk by our destroyers' gunfire and a number of survivors, including a Lieutenant, were rescued. The light cruisers and destroyers turned towards Heligoland and were pursued through minefields. A running engagement ensued under a heavy smoke screen, until we sighted four battleships and battle cruisers. Our advanced forces broke off the engagement and turned back to meet support outside the minefields. Owing to these, we were compelled to keep to the line taken by the enemy and, consequently, the area was too restricted for the supporting ships to manoeuvre in. The enemy did not follow us outside the mine fields. We scored a number of hits. A light cruiser was seen to be on fire, a heavy explosion occurred in another, and a third was dropping behind damaged. Their destruction was prevented by the presence of the enemy's large vessels and the proximity of Heligoland. Our damage was slight. Some casualties occurred among officers and men in exposed positions.

Electoral Reform Bill.

Conscientious Objectors Disenfranchised.

LONDON, November 22. In the House of Commons an amendment to the Electoral Reform Bill, disenfranchising conscientious objectors was adopted by 209 votes to 171.

Food Control.

LONDON, November 22. The Food Controller has prohibited the sale and use of cream between December 8th and April 30th for purposes of luxury.

France

A French War Cabinet.

LONDON, November 22. PARIS.—A New War Committee has been established with President Poincaré as President and composed of Ministers of Foreign Affairs, Marine, Munitions and Blockade. It will be charged with the duty of directing the War Policy.

Germany

A Great German Chemical Works Burnt.

LONDON, November 22. It is reported from Zurich that the Elektron Chemical Works at Griesheim on the Main near Frankfurt, the most extensive in Germany, have been burnt causing great casualties and immense damage.

Russia

Maximalists Still Supreme.

Opposing Troops Inactive.

LONDON, November 22. A despatch from Petrograd, dated the 20th instant, says that the troops advancing against the Maximalists remain at Luga, where apparently many have been won over to the Maximalists. There is no further news of General Kaledine's force in the south. Prince Yusupoff, who killed Rasputin, has been arrested in Petrograd for corresponding with General Kaledine. The majority of the ministerial staffs are still not working, refusing to recognise the Maximalist administration. The latter has warned them they will be the first to suffer in the coming famine. A private soldier has been appointed Commander-in-Chief in Moscow.

Italy

Artillery Bombardment on whole Front.
Violent Enemy Attacks Repulsed.

LONDON, November 22. A wireless Italian official communique reports:—There was intense artillery bombardment on the whole front yesterday. Italian and British monitors co-operating in the coastal zone. We repulsed three violent attacks at Mount Pertica. Infantry actions were not renewed at Monte Tomba and Monte Monfenera.

The Struggle for Mountain Positions.
Enemy Object Explained.

LONDON, November 20. The progress of the great battle in the Italian mountains is being watched most anxiously, since the enemy announced that he had stormed Quero and Monte Cornella, as, if the Austrians and Germans capture Monte Tomba, on the northern slopes of which the struggle is raging, two miles, descent will bring them to the plain and may cause the Italians to lose the whole Piave Line and also Venice. The enemy has not renewed his attempt to cross the Lower Piave, concentrating his efforts in the mountains between the Upper Brenta and the Piave where the fighting has been incessant since the 17th inst. The encouraging feature is the rally of the Italians. They are not merely resisting stupendous attacks, but repeatedly making effective counter-attacks.

Where the Danger Lies.

LONDON, November 22. PARIS.—A semi-official statement says that the whole danger is of the enemy pouring down the upper courses of the Brenta and the Piave and entering the plain. He is employing all his reserves in this effort.

Western Front

Important Progress Near Cambrai

Enemy Reinforcements Driven Back.
Villages and Many Prisoners Captured.

LONDON, November 22. In a communique to night says F. M. Sir Douglas Haig:—Important progress has been made to-day west and south-west of Cambrai, despite continuous rain. The reinforcements that the enemy hurried up to oppose our advance were driven out of a further series of villages and other fortified points and many additional prisoners were taken. The "tanks" again rendered great assistance. We progressed on the right in the direction of Crovecoeur-sur-Lescaut and captured, northeast of Masnières, a double line of trenches on the east bank of the Canal De Lescaut, where sharp fighting took place and counter-attacks were driven off. The village of Noyelle De Lescaut, north of Marcoing, was captured early in the morning. Here also heavy fighting occurred and counter-attacks were successfully repulsed.

Scottish troops in the morning, moving northeastward from Flesquières captured the defensive lines southwest of Cantaing and the latter village with five hundred prisoners. They continued to advance later and established themselves upwards of five miles behind the former German line.

The West ridings battalions, north of Anneux, engaged the enemy south and south-west of Bourloun Wood. The Ulster troops further west crossed the Bapaume-Cambrai road and entered Moerres. Strong counter-attacks on new positions in the neighbourhood of Bullecourt were defeated.

Many Guns and 8,000 Prisoners Taken.

The total guns captured have not yet been ascertained. Eight thousand prisoners including 180 officers have been counted. Our aeroplanes attempted to work throughout the day on Tuesday in conjunction with the operations between St. Quentin and the Scarpe. Low clouds, mist, strong westerly winds, drizzle, and an occasional rain throughout the day necessitated the pilots flying fifty feet from the ground and even then at times they were quickly lost in mist. Continual attempts to maintain contact with advancing troops were rendered almost impossible by the weather.

Enemy batteries, lorries, aerodromes, transport and railways were bombed and batteries and small groups of infantry machine-gunned. Valuable information was gained. Only five hostile machines were seen on the battlefield. Eleven of ours were lost owing to mist and the exceptionally low height at which they were compelled to fly.

The Latest Offensive.

A Dramatic Stroke.

Graphic Description of Attack

LONDON, November 22. Reuter's correspondent at British headquarters wires:—Rarely has there been a more dramatic stroke in the war than that dealt to the Germans in the latest offensive. The great, impregnable Hindenburg Line has been penetrated at numerous points. It was primarily the "tanks" that did it. The Germans apparently did not suspect our intention to open suddenly a new scene of activities near the Somme and the attack was seemingly a complete surprise. Care was taken to secure the greatest secrecy regarding our plans. Besides the ordinary preparation for attack on a large scale, a fleet of "tanks" had to be brought up close to the line and everything was apparently done without the smallest intimation reaching the enemy's ears. This was truly a remarkable achievement, reflecting the greatest credit on everybody concerned. One advantage of the sudden change in the scene, apart from the element of surprise, was that in the region east of Bapaume the battle ground is fit for "tanks." The soil is not much cut up by shell holes, for the enemy evacuated this area last spring without fighting, and we have never previously seriously attacked in this section. The ground is well covered with thick grass making it excellent going for both "tanks" and men. Moreover the enemy had not anything like the concentration of guns in this sector as he has around Ypres and Passchendaele.

Secrecy Secured

Many factors, therefore, were in our favour if only the difficulty of maintaining secrecy could be overcome, so that the enemy could not mass guns and divisions against us. This secrecy, as stated was secured. On the other hand, we had against us here the extremely formidable defences of the Hindenburg Line, which was the great barrier on which the enemy felt back when he retired last spring. The enemy has increased its strength continuously, since, having made it indeed into a triple cordon of three separate trench systems. The Germans believed they could hold up the armies of the world here. Along a large part of the central portion there is a great tunnel with an opening at frequent intervals, which makes it unnecessary for troops to move above the ground and keeps the garrison safe from the heaviest gun fire.

Excellent Work of the "Tanks."

I believe much of this tunnel, is now ours. Each of the three lines was protected with belts of especially stout wire in intricate patterns, all co-ordinated with machine-gun posts and strong redoubts, so that apparently the infantry could not approach any point without being swept by machine-gun fire. On a considerable sector the tanks took care of that wire to-day and the infantry went through almost unscathed. Perhaps the most interesting part of the attack occurred between the vicinity of Havrincourt, which was defended by the main Hindenburg line and that of Connelieu. The latter village was behind our position. This is roughly an area between the big canals of Dunord and De Lescaut. The rain which had held off for a few days came down lightly on the morning of the attack, which was launched without a preliminary bombardment. The guns only started when the "tanks" advanced. Prisoners admit they were utterly surprised. In fact we caught the enemy during the relief of troops, which was going in its course of ordinary routine. With good ground beneath them the tanks walked up to the tiers of wire, trampled them down, and raked the trenches with machine-guns until resistance ceased and the enemy fled to dugouts.

The main Hindenburg trenches had been made especially wide for the express purpose of frustrating the "tanks". But they were still not wide enough and the tanks rolled through or over every obstacle and the losses of our infantry behind were almost unprecedentedly light.

Five Thousand Prisoners Taken.

In a later despatch Reuter's correspondent says:—It is believed that at present at least five thousand prisoners have been taken. It has been raining hard for twenty-four hours. Nevertheless the troops and tanks are still pushing on. They are apparently around Marcoing and penetrating in the direction of Noyelles. It is difficult to get details, but it is certain that we have driven a wide wedge into the Hindenburg Line. I have just returned from a visit to the positions captured which are enormously strong. There is evidence everywhere that the enemy was taken unawares.

Attack Launched in Dense Fog.

LONDON, November 22. PARIS.—The "Tamps" says that the British offensive extends over a front of six kilometres. It was launched at half-past six in the morning. The scene was an extraordinary one owing to the dense fog which magnified the fantastic weirdness of the tanks, inspiring the Germans with awe. No enemy aeroplanes or balloons were seen throughout the day. Consequently, the enemy guns were ignorant of the whereabouts of the British batteries and fired wildly into the air, merely wasting ammunition.

TELEGRAMS.

Mention in British Parliament.

LONDON, November 22.

In the House of Commons, Mr. Bonar Law stated that P. M. Sir Douglas Haig's latest attack was undoubtedly a very great success. (Cheers.)

LONDON, November 22.

The German Wireless Communique says:—The main English attacks under protection of Armoured Cars strove to break through towards Cambrai. The English succeeded in capturing villages in the fighting zone including Marconing and Gramcourt also portions of permanently established material. Our Reserves arrived and were placed in the rear positions. Enemy did not advance beyond our foremost line between Fontaine-Les-Croisilles and Moncourt. Situation in the Italian theatre is unchanged.

A French Success.

German Salient Penetrated.

LONDON, November 22.

Last night's French communique said:—West of Lamiette we attacked the German salient south of Juvin-court on a kilometre front. We penetrated to an average depth of four hundred yards and attained all our objectives carrying strong defences. We took 175 prisoners. Between Lamiette and the Aisne we took 100 more prisoners. An artillery duel has been lively in the whole of this region.

LONDON, November 22.

Marshal Haig's communique this afternoon says:—Advancing yesterday evening north of Canting we attacked and captured Fontaine-notre-Dame with a number of prisoners.

LONDON, November 22.

This afternoon's French Communique says:—Germans this morning counter-attacked our new positions south of Juvin-court but our fire repulsed them with serious losses. We took 400 prisoners yesterday.

Americo-Japanese Treaty.

China's Communication to Britain.

Mr. Balfour's Statement.

LONDON, November 22.

In the house of Commons Mr. Balfour stated that China had communicated to Britain the text of China's declaration to Japan and the United States regarding the Americo-Japanese agreement. He did not understand that the declaration meant that China did not recognise the agreement. Government had no reason to anticipate that it would cause any difficulties between China and any other ally.

Palestine Front

Indian Troops at Gaza.

Tribute from Commanding Officer.

LONDON, November 20.

In his despatch General Murray in the course of a tribute to the efficient work of all the fighting troops at Gaza, said:—The distinguished service rendered by troops from India is deserving of high commendation. The units of the Indian Regular Army, mounted and dismounted, Imperial Service Troops, and the Bikanir Camel Corps have shown soldierly qualities in action, discipline and endurance.

Fall of Jerusalem Imminent.

LONDON, November 22.

The Palestine communique says:—The situation northwards of Jaffa is unchanged. Territorial infantry carried Karye Karye Teleneb six miles westward of Jerusalem on Monday at bayonet point. The Scottish occupied Belitza five miles northward of Jerusalem. Our mounted troops yesterday got into contact with enemy horse, westward of Birch on the Jerusalem-Sancti road.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Pelhi

Mr. Montagu's Mission.

Four Deputations.

DELHI, November 22.

Four deputations waited on H. E. the Viceroy and the Secretary of State this morning which were received in the presence of Lord Dunsmuir, Mr. C. H. Roberts, M. P., Sir William Vincent and Mr. B. N. Basu. The address of the Punjab Zamindars' Central Association was read by Sirdar Kharak Singh who after welcoming Mr. Montagu said that the community which the deputation represented was by far the most important in the Punjab being mainly agricultural. After recounting the services rendered during the war he prayed that the community should receive its due representation in the council of the Empire. He suggested among other things

Free and Compulsory Primary Education separation of judicial and executive functions, repeal or modification of the Indian Arms Act, abolition of the bar in the way of Indians being enlisted as volunteers,

introduction of simultaneous examinations and increased share in the higher appointments for agriculturists. Referring to reforms he advocated that the council of the Secretary of State should be abolished, that the Executive Council of the Governor General should have half the number of its members from Indians that the Imperial Legislative Council should have a hundred and fifty members and every provincial government should comprise a governor and an executive council. In conclusion he strongly advocated safeguarding the interests of important minorities.

The Chief Khalsa Dewan

The address of the Chief Khalsa Dewan was read by Sirdar Sunder Singh Majithia. He said that no scheme of reforms would receive their approval unless and until it reserved to them separate and adequate representation. He said that the Indian element in the Council of the Secretary of State should be enlarged to half of its total strength and one third to be reserved for the Sikhs. The Executive Council of the Governor General should have eight members of which one should be a Sikh, one Hindu and one Mahomedan. All major provinces including the Punjab should have a Governor and Executive Council composed of six members of whom three should be Indians and in the Punjab one being always a Sikh. In conclusion he advocated the establishment of a college for the military and naval training of Indian youths, complete separation of judicial and executive functions, raising of the Punjab Chief Court to the status of a High Court immediately and protective tariff for India.

Punjab Chiefs' Association.

Khan Zulfikar Ali Khan read the address of the Punjab Chiefs Association and in thanking Mr. Montagu he said that the members of his association keenly appreciated the political wisdom which actuated His Majesty and the Parliament in sending him out here and hoped that its claim to a share in the expanding life of different communities of this country would not be ignored. In advocating the scheme of reform he suggested that the number of Indians in the Executive Council of the Governor-General should be half and appointments should be made in accordance with Indian public opinion. The Imperial Legislative Council should consist of a hundred and fifty members with wider power over the budget. The total strength of the Secretary of State's Council should be six, each member with a portfolio and the work to be carried on the model of the Viceroy's Executive Council. He emphasised that local self-government should be immediately granted. The Punjab should have a Governor with an Executive Council, military colleges should be established for the training of Indians and the system and principle of internal defence introduced by the defence of India Act be made permanent. The Indian Arms Act should be modified to remove racial distinctions. In conclusion he said that the Punjab aristocracy should have three members in the local council and one in the Imperial.

The Hindu Sabha.

The last address was of the Punjab Hindu Sabha which was read by Raja Narsindranath. He said that consistent with her self respect and growing importance India should no longer occupy a position of subordination but should be admitted to equal and common partnership with self-governing dominions of the empire. The Morley Minto reforms failed in achieving good results because it provided for separate and special representation on communal basis. In case it was decided to retain communal electorates the interests of the Punjab Hindus who are always in a minority should be properly safeguarded. The Hindus of the Punjab wholeheartedly supported the scheme of the National Congress and the Moslem League. He made several suggestions in the course of which he said the Council of the Secretary of State should be abolished. He should be assisted by two permanent Secretaries one being an Indian. In the Governor-General's Executive Council half the members should be Indians elected by the Imperial Legislative Council. The strength of the Imperial Legislative Council should be 150.

The Viceroy thanked all the deputations and assured them their address would receive careful consideration of himself and the Secretary of State. The Viceroy and the Secretary of State shook hand with the members of the deputations.

Interviews.

DELHI, November 22.

H. E. the Viceroy and the Secretary of State granted interviews to the following gentlemen to-day:—Raja Narsindranath, the Hon'ble Mr. Ram Saran Das, the Hon'ble Bakshi Sohan Lal, Rai Bahadur Mchan Lal, Dewan Krishna Kishore, representing the Punjab Hindu Sabha; the Hon'ble Sir Bihram Khan Baba, Sir Gur Baksh Singh Sidi, the Hon'ble Sirdar Sunder Singh, Sirdar Jogendra Singh, Sardar Gajjan Singh, Sardar Sina Ram Singh, representing the Chief Khalsa Dewan, the Hon'ble Mian Fazli Hossein, Dr. Gokul Chard Arrang Mr. Manchar Lal, and Mr. Golan Mahomed Din representing the Punjab Provincial Conference.

Mines in Indian Waters.

A Ship Sunk.

DELHI, November 22.

Information has been received that the S. S. "Creseth Hall" struck a mine on the 17th November in Indian waters and sank. One Indian passenger and eight members of the crew were lost.

The Hon'ble Sir James Meston and the Hon'ble Sir Edward Gait leave the viceregal Lodge to-night.

Calcutta

Curious Calcutta Case.

Missing Plaintiff a Prisoner of War.

CALCUTTA, November 22.

At the High Court to-day Mr. Justice Greaves took up a suit in which the plaintiff was a Turkish prisoner of war. The plaintiff, Mr. P. K. Ghose, was a member of Bengal Ambulance Corps. At Kut he was made a prisoner by the Turks. His counsel said that two letters had been sent to him through neutral countries but no reply had been received from him. The defence counsel said that there was strong rumour current here that the plaintiff was dead. All prisoners of war taken

from the Bengal Ambulance Corps had been exchanged and the plaintiff was the only person who had not arrived. His Lordship directed Counsel to make enquiries from the military authorities and adjourned the hearing a fortnight.

Two Bengal Youngmen Arrested.

For having Stolen Property and Arms.

CALCUTTA, November 22.

The Dacca Special Tribunal is engaged in hearing a case in which Profulla Ranjan Roy and Satish Chunder Singh, two young men were charged under the Arms Act. The case for prosecution was that on the 23rd July last while a Police Sub-Inspector was coming to Dacca from Brahmanbaria he met Profulla in the train. Seeing something bulging out below his waist the Inspector made enquiries and came to know that Profulla had a companion named Satish travelling in another compartment. At Dacca station both the accused got down and seeing the Inspector coming to them they left the packet and began to run. The Inspector followed them. Seeing this Profulla pointed a loaded pistol at him. Both the accused were however after much difficulty arrested. The packet left by the accused contained ornaments identified as the booty of a dacoity committed in Rajshahi, the revolver had been identified as one of those stolen from Rodda and Co. Two witnesses examined the case adjourned.

Bombay

A Charge of Cheating.

Sub-Engineer of Embarking Works Accused.

POONA, November 22.

Mr. E. J. Duckett, an Anglo-Indian Temporary Sub-Engineer, P. W. D., in charge of the Embarking Works at Nimbalkar on the right bank of the Nira canal, was to-day formally placed before Lt-Col. Leslie, Cantonment Magistrate, and charged by Inspector Rao Sahab, Kokje of C. I. D. with cheating the Government in respect of Rs. 80,000. It was alleged in the complaint that the accused made false measurements of the amount of work done by contractors whereby the Government was defrauded to the extent mentioned. Mr. Duckett, and those with him, it is alleged, getting Rs. 25,000 out of the amount. The accused was remanded to custody for a fortnight, bail being fixed at Rs. 20,000. The case will be heard at Satara.

Murder and Suicide by a European.

POONA, November 22.

A distressing tragedy is reported from Talegaon where Mr. Horn, Superintendent of Government Poultry and Dairy Farm, in a fit of insanity is said to have shot a lady living with him and her daughter aged eleven years and then shot himself. Their bodies were brought into Sassoon Hospital to-day for "post mortem."

Punjab

India is having the

Best of all Governments.

Two Punjab Europeans' Opinion.

LAHORE, November 22.

A joint note has been drawn up by the Hon'ble Mr. J. Currie and the Hon'ble Mr. E. W. Parker, the only European non-official members of the Punjab Legislative Council, on the subject of various suggestions put forward for constitutional reform in India. The two Hon'ble members believe that the general discussion of the subject without guidance in placing India in a very perilous position from which nothing but mischief can result. Discontent, they think, is sure to follow the disillusionment of those who hoped for too much. The two members express sympathy with gradual expansion of representative principle as it has been the basic principle of British Government in India from the first to ascertain the wishes of its peoples and govern them in the best interests of the masses. They remark in passing that the inability of elected councillors to suggest any important changes or additions to the statute book is the highest compliment it was possible to pay the past Government in India. The Hon'ble members look to the Parliament for a pronouncement as to the extent to which it is prepared at present to (a) increase representations, (b) delegate its powers to the Government of India and allow delegation by the latter to provincial Governments and as to changes which may be permitted in the constitution of the Imperial or Provincial government. They welcome advance towards more representation on popular lines within safe limits and with differences marking the fitness for self-government of different parts of India. Their own proposals for reform include the enlarging of the northern provinces into governorships possessing Executive Councils, those councils being purely advisory bodies nominated and consisting of 50 per cent Indians, and increasing the size of Legislative Councils so as to secure representation of all important classes and interests. They think that territorial division of Northern India into provinces requires reconsideration in the light of their present position, the principal suggestion being that the many smaller local governments should be grouped into two new divisions each ruled by a Governor-in-Council one for the United Provinces and adjacent administrations and another for the Punjab and Sind and other smaller adjacent governments. They propose that these Governors should be appointed in England by the Crown, that their executive councils should be nominated (one half consisting of Indians) and that they should be advisory bodies only the head of the Government being empowered to overrule his executive council. Full representation in the Councils is recommended for the Chamber of Commerce, Port Trusts, trade associations and universities, important classes though numerically small, depressed classes and other special interests if necessary by nomination. The note strongly recommends the grant of provincial autonomy to the further possible limit compatible with the retention by the Imperial Government of all necessary powers in matters of Imperial interest. Finally the Hon'ble Members are strongly of opinion that the Arms Act must be retained as being most necessary.

విజయవాడ ప్రాంతీయ సభలు.

[కోవలమూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారు బి. ఎ.]
(నిన్నటి తరువాత)

ఈ పుణ్య కార్యక్రమమునకు కొందరిని రెండవ సభకు రప్పించుటకు చేసిన మా ప్రయత్నము సోదరుల శ్రమ ఫలితము లానకి రానేరదయ్యెను. కవులను సాంఘిక కొందరును దేవులూ సాంఘిక కొందరును నాటకమునుండి మరి కొందరును అచ్చటచ్చట మరి కొన్ని గ్రామముల నుండి మరి కొందరును సభకు సభ్యులయిరి గాని కట్టిన వారిలో చాల నుండి బెజవాడలోని ప్రాంతీయములను రామమూర్తిని జూడవచ్చిన వారు మరొకరిని అయి యుండిరి. వీరిందయిన ప్రతినిధు లగు దుర్రో కాని దేరిని దెలియదు. కేవలము సంఖ్యను బట్టియు సభకు ప్రాముఖ్యత యుండేనేని స్థలముచాలి ప్రథమ సభకు రానిచ్చిన యెడల కృష్ణజిల్లాలోని వేలకొలది ప్రథమ సభలో సానుభూతిగలవారు వచ్చియుండును. అందుకల్లానే ప్రతికూట వహించినవారిని ప్రత్యేకపు సామాన్య సభను జరిపించ మని కోరియున్నాము. జరిపించినట్లైతే దేరి దెలియదు. కృష్ణ జిల్లాలోని యేనియో రెండుమూడు గ్రామములలోని కొలది మందిచేసిన యీ అట్టహాసమునకు ప్రాముఖ్యత పులికలిపిన యెడల పులికానుభవము వెలుగును విషయములు చాలవర కన్యతములని సంకేతపత్రము వచ్చుచున్నది. కోడి రాను మూర్తిగారు ప్రథమసభలో కాంగ్రెసును గురించి మాట్లాడిన పుట్టు సభవారు సంపూర్ణమోదమును గనపర్చిన యీ ప్రతికూట ప్రాసినను. ఇంతకంటే అన్యతము గలదా? కోడి రాను మూర్తిగారు ఆత్మీయములను గురించి మాట్లాడియే యుండ లేదు. విద్యనుగూర్చిన తీర్మానము సుపాదించినారు. కాంగ్రెసునుగూర్చి ప్రస్తావించి యుండలేదు. కోడి రానుమూర్తి నాయకుగారి కీ నాయక సభయందెక్కువ గౌరవమున్నదని కేరళేష్వరమనిన పనిలేదు. వారు మిక్కిలి కన్యత ప్రయాసలతో కోయంబుత్తూరు ప్రాంతీయ సభకు వెళ్లి జయప్రథమ గా వించినారు. రానుచంద్రపురములో ప్రాంతీయ సభనాయకులను రావించి గోదావరి మండలసభకు కారకులైన వారును వీరే. ఇట్టివారు కేరళేష్వరగారిని గురించి రెండవసభకు వెళ్లవలసి వచ్చి వెళ్లి నారు. సభదినము వరకు మాకంపిన తంత్రీవార్త కిర యభివృద్ధియు తెలియజేయగలదు. సభకువచ్చినంత మాత్రము న రామమూర్తిగారిని గూర్చి చంకలు కొట్టుకొనుట వారి ఆభిప్రాయము తెలియకనే యయియున్నది. మద్రాసు రాజధాని సభ కార్యదర్శియగు కాటంరెడ్డి అది నారాయణరెడ్డిగారు తమ ప్రసిద్ధులగు కేరళేష్వరగారికి కన్యతరేకముగ ప్రథమసభ నలంకరించిన కారణము చదువరులు గ్రహించగలరు. నిక్కము లగు విషయములను మరుగుపరచి ముందుకాళ్లకు బంధములు వేయజూచుటలో పులిక లోకాధిపతి యత్నమును కోచనియ ములు. నాయక సభయొక్క ప్రాతినిధ్యము సరియైనకాదనను జట్టిను ప్రతికూటవాదులే యాహ్వానించబడిరిని నింద చూపెనది కాదు. రెండవ సభ వేదిక నలంకరించినట్లు ప్రచురపరచబడిన నాంలలో నిర్దుష్ట ముగ్గురు తప్పు తిక్కిన వారు నాయకసభ కాహ్వాని చేయబడిరి. మామూలుగ జరిపెను సభలు సరియైన ప్రాతినిధ్యము పొందినవై యున్నవి కాబోలును. ప్రతినిధి రుమును చెల్లించెను ప్రతివారును ప్రతినిధియై యుండుట చూచుట లేదా? అతిదేశి ప్రతినిధి యుండురు? తనకు తానే ప్రతినిధి యగుచున్నాడు. ఇట్టిని సరియైన ప్రాతినిధ్యము కాబోలును. ఈ అశ్రేయ్యతలకు అంతు లేదు. నోటి కొలది మాట్లాడవచ్చును. నాయకసభలో మువ్వూరి కల్లూ నాయకులు తాము విషయ నిర్ధారణ సంఘపు మొబట్టుకు నుండుట కంగీకరింపక సభవిడిచి లేచి వెళ్లిన చెప్పిన ఆంధ్ర పులిక ఆ మువ్వూరి రెండవసభలో వోద్యము జూచుట తప్పు తమ వాక్యములవల్ల గాని కార్యమువల్ల గాని యీ సభకు సానుభూతి యేల గనుపర్చలేదో యీ పులిక మరగుపరచుచున్నది.

నాయకసభకు టిక్కెట్లు పొందిన వారిలో కొందరు ప్రేక్షకులు రెండు సభలలోని వోద్యము చూడవలెనని తుత్తూ మాలుతో నిచ్చటివారచటికినచ్చటివారచటికి తిరిగిరి. నాయక సభ స్వలాభాపేక్షగల కొందరిచే జరుపబడినదని కరపత్రములు ముగ్గురు నాయకులచే వెల్లడి పరపబడిన విషయము ప్రత్యుత్తరీయములు గావు. కాన వానిగూర్చి చర్చించవలసిన యవసరము గానింపదు. చదువరులారా మీకొక సంగతి మనవి చేయవలసి యున్నది. పులికా విలేజుకులకు నివృత్తి పాత బుద్ధి పోయినవి. వారు తమను సరిపని వారి మాటలను బదులుకు రాకుండచేయుచున్నారు. దేశమునందున్న యీ మహా దోషము నందరిపక్షలవా రొనరించు కార్యములు మీ స్వబుద్ధితో నాలోచింపుడు. భేదాభిప్రాయములు మన్నించ ని ప్రజలు కృత్యులగుదురు. పరులను కూల

నాకుటవల్ల తప్పు సహేతుక మైనవాదనవల్ల తమ మతమును బోధించుదినము లడుగంటింపి. బెజవాడలో జరిగిన రెండవ సభ యందుకు నికర్మమైనది. సభ యే కారణము చేత జరుపబడినను ప్రజలయందు రాజ్యాంగ విషయక చర్చ బయలు దేరినందులకు మాత్రము మనము సంతసింపవలసి యున్నది.

ఈ నాయక సభకమయమై నాకు గల సంబంధమును గురించి యాంధ్ర పులికలోని కొన్ని మాంశములకు జవాబు చెప్పవలసియున్నది. మొట్టమొదట నికర్మ నాయక సభగా ప్రచురపరచలేదనియు త్యాగ రాము పెట్టిగారి యాధిపత్యము లభించుటగోడనే సామాన్యసభ నాయక సభక మాన్యుబడినదని ముగ్గురు సంగతులతో మాగంటి లక్ష్మణదాసు గారపాటి ఆంజనేయ చౌదరి పటపర్తి చిన్న వెంకయ్యగారు ఆంధ్రపులికకు వ్యాసినజాబులోని సంగతులు యథార్థములుకావు. పులికలను విశ్రుముగజూచిన యెడల వీరుపడినవారబాలును సవరించు కొందురు. కోలవెన్నగారిమనుషుండి 25 మంది ప్రతినిధులను కన్యతమున సేను కలుగుచేసినట్లు ఆంధ్రపులిక యందు విలేజుగిప్రాసించున్నాడు. ఇదిబద్ధబద్ధము. పంత్రిభోజనములు వడ్డించుట ముగ్గురు సుపచర్యులకు తగిన 25 మంది తీసుకొనిరావలసినదిగా మాపినతండ్రిగారికి జాబు వ్యాసినా ను గాని ప్రతినిధుల నిమిత్తము కాదు. గారపాటి ఆంజనేయ చౌదరిగారి కాహ్వానమందని సంధ్యము వారితో స్వయముగా చెప్పియున్నాను. మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ సంఖ్యకార్యదర్శియగు కాటంరెడ్డి ఆది నారాయణ రెడ్డిగారి కేర్పరచిన 80 మంది కాహ్వానము లంపబడ వచ్చుట ఆంజనేయ చౌదరిగారి కాహ్వానమందకపోవుట యందు దురభిప్రాయమేమియునుండదని చదువరులు గ్రహించగలరు. స్వరాజ్యమునకు కృతిరేకభావముతో గోడలకంటించ బడినవనే ప్రకటనపుత్రములు నాయక సభవారిని కావు. అట్టిపుత్రము లంటింపుచుని యాహ్వానసంఘము వారేని నియమించియుండలేదు. ప్రకృతాం దోళనమున జరుగుచున్న మోసకృత్యములలో నిద్రొక్కుకొటి యని సంపూర్ణముగ నమ్ముచున్నాను. సేను బెజవాడహోము రూలు సమితిలో సభ్యుడననియు, బెజవాడ గుడివాడ సభలందు స్వరాజ్యమునుగురించి యుపన్యసింపినానియు, ఆంధ్ర సభ యందు మిన్నకుంటినియు ప్రాసిన సంగతులు విమర్శనీయములు. సేనుపట్టికొట్టికి స్వరాజ్యాభిలాషి సే. తక్షణము ను పదము నాకడ్డపడినది. మొట్టమొదట హోంయూలు సమితి ప్రారంభించబడినప్పుడు తక్షణస్వరాజ్య మిచ్చుట కచ్చట నునిర్వచించబడియుండలేదు. న్యాయుండియా హోంయూలైక్ల ప్రకృతవాదన ప్రకారము తక్షణస్వరాజ్యము కోరుటలేదని మొదటి యభియంత్రే యయినయెడల హోంయూలుసమితిలోని సభ్యులయే ట్లసంగతిమో నాకు దోచబడ్చుది. తక్షణస్వరాజ్య వాదన హోంయూలు లీగువారి ఆభివృద్ధియొక్కనే సేనందుకు వ్యతిరేక కాదిని. మాత్రుగ గోరబడు మార్పులకు సేనెప్పుడును వ్యతిరేక డడనే. పులికలను సేనుప్రాసిన లేఖవల్ల నాయక సభకు సుస్పష్టము కాగలదు. గుడివాడ సభలో స్వరాజ్య తీర్మానమును గురించి యుపన్యసింపు నప్పటికి హోంయూలు అనుమాటులు మన దేశములో నంతగా ప్రచారములోనికి రాలేదు. సేనుమాట్లాడినది గాట్టియు పూర్వోక్త్యమును గురించి యెప్పుడు. గుడివాడలో సేనుచెప్పిన దానికిని యిప్పటి నాయకప్రాముఖ్య నకును వ్యతిరేక మేమియును లేదు. ఇక బెజవాడ పురమందిరమున సేనుసంగిన స్వరాజ్యోపన్యాసము స్వయముగ విన్నవారికి తెలియును. స్వరాజ్యము నొక భవన నిర్మాణమునకు బోల్చి భవన నిర్మాణమునం దెచ్చలేవచ్చు కైవారములు మూలరాష్ట్ర ముగ్గురునని యుండవలెనో యోచించ వలయుననియు పునాదిబలుములు కైవారబలుములు లేనియెడల వైన కట్టబడిన సాధమునకు భంగమనియును నడతీరున రాజ్యాంగ సంస్కరణములతో కూడిన స్వరాజ్యము మనము కోరవచ్చునని చెప్పితినిగాని మాత్రు మార్పులతో తక్షణ స్వరాజ్యము కోరమని సేను చెప్పియుండలేదు. ఆంధ్ర సభయందు కాంగ్రెసు తీర్మాన మేకగ్రీవముగ నందరిచే నామోదింప బడినదను మాట కన్యతముగాదు. కాంగ్రెసు తీర్మానమునకున్న దున్నట్లుగా మేము ఓటునిచ్చుట లేదని యగ్రాసనాధి పతి గారితో మనవిచేయగా వారా తీర్మానము మోహరిట్టిల్లు సంగి కరింప బడినట్లు ప్రాసించున్నాడు.

సంగతి సందర్భము లిటుండ సంపూర్ణముగ గుర్తెలుగకనో, లేక తెలిసి వానిని గొప్పతేయు తలంపుతోడనో యాంధ్రపులిక ప్రత్యేక విలేజుగి కన్యతరేక విమర్శనచేయుట సంతాపకరము. రాజ్యాంగ విషయములు నిర్వాచ్యమైన కాన్త్రములు గావు. పలువురు భిన్నాభిప్రాయాలై యుండురు. అనవసరమైన నెపము లాలోపించక భిన్నాభిప్రాయములను న్యాయ బుద్ధితో విమర్శించెదరని యాంధ్రలోకమును గోరుచున్నాను.

II

గోపాలకృష్ణయ్యగారి లేఖకు ప్రత్యుత్తరము.

అయ్యా, సేను కోవలమూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారి లేఖను జదివెదని. మీ ప్రత్యేక విలేజుగినిగానే బెజవాడకు వెళ్లి ప్రాసిన సంగతులు సేను స్వంతముగా జూచినవియు, తెలిసికొనినవియు నగుటచే ఆ ప్రాతలకు తరవాదిని సేనుగాని ఆంధ్రపులికాధిపతులు గానేరరు. అందుచే సేనే జవాబును వ్రాయ గడంగితిని.

ఈ ప్రాంతీయ సభ “నాయక” సభ బలుగునని 26 వ అక్టోబరు ఆంధ్రప్రకాశంలో జదివెదని. “ఎనమందుగురు కార్యదర్శులతో నొక గొప్ప యాహ్వానసంఘ మేర్పాటు కాబడెను.....దాని యందేక్షము ప్రస్తుత నాజీకీయ సంస్కరణముల విషయయ ముఖ్యముగా సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగూర్చి, చర్చించి శ్రీమాం టే గూర్చి మంత్రిగారికి నివేదించ నొక సంఘము ని య మిం చుట” అని వ్రాయబడినది. శ్రీగోపాలకృష్ణయ్యగారు తమలేఖలో “ఈ సభా నాయకుల యభిప్రాయమును కేంద్రీకృతము గావించ నుద్దేశించబడినదని”యు జెప్పుచున్నారు. కాని టిక్కెట్లలో సభా తీర్మానములు ఉన్నవి ఉన్నట్లుగా ఆమోదింపబడుటకయి ఈ సభవారి యెదుట బెట్టబడునని చెప్పలేదు. జరిగినదేమి? ఆత్మీయ నముల సంగికరించుటయే. అటులనయినవో టిక్కెట్లలో తీర్మానములను చిత్తుగా బెట్టుకొని తగినట్లు సవరణములను సభలో జేసికొనవచ్చునని పులికాముఖమున వెల్లడించి, ఆత్మీయముల నేల ముందుగా బ్రచురింపలేదు? తీరా సభ సమావేశమగు సంతకమును చిత్తు తీర్మానముల మాటనే దానిపెట్టుట కగత్యమేల కలిగినది? టిక్కెట్లలో రాజ్యాంగ సంస్కరణ తీర్మానము నయినను ముందుగా బ్రచురించి యుండరాదా? దానిని సభలో బెట్టుటన నయినను సదస్యులకు జెప్పి బోధపడునట్లు చేయవలెను గదా? చేయి! మొట్టమొదట నుండి యీ కన్యతలో సేనుకటి బెట్టుకొని, దానిని మూడుగా బయటపెట్టి యెడల ప్రజాగ్రహమునకు బాల్చుడుమను భయముచేత బయల్పెట్టక, ఆహ్వానములపైన అనుకూల మిత్రబృంద సంతయు సమకూడి సభలో జేరిన తరువాత సభయొక్క నిజ స్వరూపమును వెల్లడించుట గోపాలకృష్ణయ్యగారు న్యాయమని తలంచిరి కాబోలును.

ఇక ఆహ్వానసంఘ మెన్ని పర్యాయములు సమావేశమయినది, ఈ సంఘ సభ్యు లందరకును శ్రీ త్యాగ రాము పెట్టిగారి సగ్రాసనాధిపతిగా సేనుకొనెదమని తెలిపిరా, అందుకా సభ్యులు సమ్మతించిరా, “నాయకులని” పిలువబడిన సేను వెద్ద పర్యాయల పేరులను ఆటు జిల్లాలో సేన్వజవిన దెవరు? ఆపేరల లిస్టును ఆహ్వానసంఘసభ్యులు చదివి ఆమోదమును దెలిపిగా, లేక గోపాలకృష్ణయ్యగారే 1000 పేరుల పట్టిక తెయూచేయవలసినదని ముక్త్యుల యిచ్చిగా మొదలగు సంగతులను వారు ప్రచురింపనంతకంతకు, అన్ని కన్యతరములను వారే స్వయముగను, నిరంతరముగను, ఆహ్వానసంఘము వారికి తెలియకుండనే సేనా రని ఆహ్వానసంఘసభ్యులే పులికలలో మోపిన సేన్ములును, బెజవాడలో సేన్ములుగా విచారింది (వార్షిక వార్తయును, నిజమని బోక సంగికరింపకతప్పుడు. గోపాలకృష్ణయ్యచౌదరిగారు ఏసభకయినను రుసుమును చెల్లించి లోపలకు పోవువాడు ప్రతినిధియని వ్రాయుచున్నాడు. ఎటులనయిన సేమి అందరును లోపలకు వెళ్ళవచ్చును. వోటు నొసంగవచ్చును. కొన్ని తీర్మానములకు ప్రతిఘటించి, సవరణముల నుపసాదించి, చర్చజటిపి, స్వతంత్రాభిప్రాయముల ప్రకటింపవచ్చును. గోపాలకృష్ణయ్యగారి సభకో వెళ్ళవలసినది “నాయకులు,” వారిమతము ననుసరించువారు; వారి యిష్టముండి టిక్కెట్టులను పంపగా బుచ్చుకొనివచ్చినవారు. వారు చేతులే త్రవనిన యెత్తి ఇంటికిపోవువారు. కాబట్టి ఆ బహిష్కం గ నివృత్తిపాత సభలను, ఈ ఆంతరంగిక పక్షపాత సభలకును మాన్యుతక తారతమ్యముగలదు. ఆహ్వానములు పంపుటలో జరిగిన పక్షపాతమును గురించి వ్రాయదొడగినవో కలములకు కలములు నింపవచ్చును. ప్రాంతీయ సభలలో కాంగ్రెసు విధానామోదకులను, హోంయూలువారును, నోరుగలిగి సభలోలిరుగబడిమాటలాడగల యావననాయకులను ఏలజాగ్రత్తగా దొలగింపబడిరి? స్థలసంకోచముట కృష్ణ, గుంటూరు జిల్లా ల వారికంటే నితరజిల్లాలవారికి స్థలము ముఖ్యముగా నొసంగబడవలయునని చెప్పట వట్టిమిష. అటుల నయినవో కొవ్వూరు సేన్వలెనగయిరా దగ్గర గ్రామములనుండి వచ్చినవారికి సభబలుగ బోవుచున్న దనగా టిక్కెట్టుల

నిచ్చి లోపల ప్రవేశపెట్టినదెవరు? అప్పటికే ఉన్న స్థలము నిండి యుండవలయును గదా? ఇరుకత్తులవారికి సంధిజరిగినచో కాంగ్రెసు ఆమోదముల సంఖ్య హెచ్చు అగునను సంకోచముచేతను, అప్పుడు విక్టోరియా తీర్మానము తెలిపిపోవునను భయముచేతను 160 ముదలు 200 మంది నగరాలకు టిక్కెటుల నిచ్చి విజయ భార్య గానుంచిన వారెవరు? ఈ వచ్చిన నాయకులలో ఏయే టిక్కెటులండి ఎంతెంతమంది వచ్చినారు? వారి స్థితిగతు లెట్టివి, వారు ప్రతినిధియము నెంత చెల్లించిరి మొదలగు జానితాలను ప్రతిసభవారును నందుకొనదురు గాన ఆజాదితాలాని యంతయులకై వ్యవస్థగా నయినను ప్రచారదర్శి గాను ప్రచురించిరి ఈ సభ ఎంతవఱకు నాయకసభయో, లేక ఎంతవఱకు నావంటి సాధారణ మానవుల సభయో అంధ్రప్రదేశమునకు వెల్లడికాగలదు. శ్రీ గోపాల కృష్ణయ్య ప్రభృతులసభ సభాస్థితియమా యని 10 వ నవంబరు తేదిన మాగంటి శీతయ్య, కామారాజు పేటకు దాసయ్యగారలు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రచురించిన లేఖకు జవాబు నింకను శ్రీవాణి సంకలనము నున్నాము.

ఈ నాయకసభకు స్థలసంకోచము చేతను వేయిమంది కంటే నెక్కువమందికి భోజనాది సదుపాయములు సమహారము భూమియేతలను ప్రవేశము నిగ్గయించబడినదని పలుకుచున్నాము. జట్టిపపత్రికలో 8000 మంది సభలో నున్నారనియు, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 2000 కలరనియు, న్యాయండియా ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 600 మంది కలరనియు బ్రకటింపబడినది. గోపాల కృష్ణయ్యగారు చాకచక్యముగా సంఖ్యనుదహరించుట మానివేసిరి. “ఒకరే భజమునై అయిదుగురు గూరుచున్నచో 3000 మంది ప్రజలు కాకలరని” ఒకరు నవ్వుచు బలికిరి. స్థలములేక ప్రక్కననిలుచుని యున్నవారిని గలుపుకొనినను 800 మంది కంటే నెక్కువగా మంద జాలరు. ఒకచోర వేయిమంది యున్నారనినను రెండువేలు మానువేలు ఉన్నారనుట అతిశయోక్తి. ఆ ప్రాధునసభ క్రిక్కిరిసి యున్నప్పుడు ఒకమూల నిలబడి యున్న పురపాలనా ధ్యక్షులును, అందరికిని గావలసినటువంటి వారును నగు దినవహి హనుమంతరావుపంతులు గారిపక్కను 2000, గాని, 8000 గాని, సభలో కలరని చెప్పినచో నామాటల నేనుపరపహరించుకొనుటకు సిద్ధముగానున్నాడను. హనుమంతరావు పంతులుగారు రెండవ సభను సయితముజూచి వేరికపయిన గూరుచుండిరి. వారు త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారిలో సభలోకంటే రామస్వామిచౌదరిగారి సభలో ప్రజాసంఖ్య హెచ్చుగాకలరని చెప్పకపోయినచో నావ్రాతను తుమాపణములలో రద్దుచేసికొందును. రెండువేలునుండి క్రిక్కిరిసి నప్పుడును, హిందూధర్మోత్తిరణ చోటుకంటే మైలవరము హాలు సుమారు రెండురెల్లు వికాలముగా నున్నప్పుడును, వెయ్యిమంది నాయకులకు హెచ్చుగా ఆహ్వానములు పంపబడుచున్నప్పుడును, అయిదుగురు పోలీసువారు గేలులవద్ద నిలబడి టిక్కెటులను జూచి లోపలికి ఈ నాయకులను పంపినప్పుడును, త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి సభలో రెండుమాడు వేలమంది ప్రజలు కలరని చెప్పబూతుట పరిహాసాస్పదము. చాలమంది స్థలము లేక లోపలికి రావలసినదేదట. అటులయినచో శ్రేష్ఠిగారి సభకు విక్టోరియాలో వలె పదివేలమంది వచ్చివారనుటలోను తప్పులేదు.

కరండికరుగారు చిత్తుగా సంధినివయము వ్రాసినచర్చను మారుగి గంటలుజరిగినది. ఆ కాగితముమీద దస్తూరులుపెట్టకముందు రాయలహమూర్ కూర్మా వేంకటరెడ్డినాయుడుగారు అచ్చట కూరుచున్నవారిని మట్టుకు ఆ తీర్మానము బంధించినయియు, మరునాడుదయమున బయటగ్రామాదులనుండి వచ్చుతమ పక్షవలంబకులకు ఈ రాజీతో నిర్ణయము లేనియెడల అది అంతటితో పోవలసినదే ననియు ఖండితముగా చెప్పిరి. సరియేనని కరండికరుగారు అచ్చటి జేకహితైక బ్రాహ్మణేతరసభ్యుల పక్షమునబలికిరి. తరువాత జేకహితైక సభ్యులకు సంధియిచ్చుము లేనందున వ్యవహారము చెడిపోయినది. పాపారావు నాయుడుగారి యింటుజరిగిన ఈ సంధిసభలో కవులవరము ప్రముఖులలో నయి వారుమండికి ఈ సంధియైన కడపటివఱకును నిర్ణయలేకపోయినను బలవంతము మీదనున్నట్లునుట తటస్థించెను. రెడ్డినాయుడుగారి మరతునుగురించి గోపాల కృష్ణయ్యగారు ఈ లేఖలో నుదహరించుటకుట మిక్కిలివిచిత్రము. ఆమరతును వ్రాసిన యెడల యథార్థము జయింపదునని భయపడిరి కాబోలును. జేకహితైకగారి రప్పించుటను గూర్చి ఈ యన విశ్వసనీయము లో వ్రాయు జాముట చమత్కారముగానున్నది. (వెనెడెన్నీ అపోసయేదనువారి బ్రాంఛిని బెజవాడలో స్థాపించు నుద్యమించిపుడు అసంఘాధ్యక్షులగు

దివాకలహమూర్ జేకహితైకగారిని తలెత్తియున్న పిలిపించుట తప్పుయెనదా? అటుల నయినచో అటుమండలములవారు కానట్టి మదరాసు బ్రాహ్మణేతర నాయకులు ఒక్కడెవరును వైగామగిరానునండి త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారిలో వేల రావలయునో? బ్రాహ్మణ మహావనుల సహాయముచే నీసభ జరిగినదని నింకొక మహాపరాధము నీయన జేకహితైక సభకు కాబోవించుచున్నారు. మొదటిసభకు ఈ బ్రాహ్మణ నాయకుల సహాయమును “బలగాళాలకు, పతాకములకు, కుర్చీలకు, బల్లలకు గురిపు బండ్లకు” గోపాల కృష్ణయ్యగారే కోరియుండగా అసహాయమున జేకహితైక సభకు ఈ బ్రాహ్మణ ప్రముఖులు చేయుటలో విప్పేమి కలదో ఊహించుకొనవలయును. బెజవాడలో ఈసభ వారికిగాని, అప్పారాజుకి గాని కావలసినంత బలములేదు. అందువలన బ్రాహ్మణ సహాయము వేషేంపక తప్పదు. ఉభయయులు కోరిరి. బ్రాహ్మణులకు కాంగ్రెసు సంస్కరణములు కావలయును గనుకను, అవి నచ్చుటచే జేకమునకు మహాపరాధము కలుగునని వారి పరిపూర్ణ విశ్వాసము గనుకను, ఆ ప్రకారానికి నంగీకరించు సోదరులకు వారు చేయగల పామును చేయుటలో ఎట్టి జేక వ్రాసాము కలదో విష్ణు లాలోచించెదరు గాక. శ్రీరామస్వామి చౌదరిగారినివట్లు ఆంగ్లో ప్రాంతముల నూత్రియులు లాగగా, జేక హితమును పాటింపక, వారి చేతిలోని కీలుబొమ్మలవలె “తైల క్కలూడుచున్న”వారికంటే, బ్రాహ్మణ సహాయమును జేక హితముకొనుటకు పొందు బ్రాహ్మణేతర నాయకులు మొదటివారివలె నిండాల్లు బ కారని శ్రీగోపాలకృష్ణయ్యగారిపై బ్రకటింపనను నెఱుంగుట అవసరము.

జేకహితైకగారు సంధిని చెడగొట్టినటు సర్వాబద్ధము. వారు కాంగ్రెసులోని స్త్రీయునుహజరుమీద దస్తూరు పెట్టినట్టి మనము ఇట్టి సంధికోప్పకొనరాదని వారి స్వకీయాభిప్రాయమును వెల్లడించి, కరండికరుగారి సంధికి అర్హులేదనియు, విక్టోరియా స్త్రీయు ఆసభవారి కంగీకారమేనా యనియు ప్రకటించిరి. వారటుల కాదని నప్పుడు మరేమిచేయుదు రనగా రెండవ సభను చేసెదమని నిశ్చయించుకొనిరి గాని అయిదవము గానున్న వారి గొంతుమీద కూరుచుని ఈ రెండవ సభను జేకహితైకగారు చేయించిరి అర్థమువచ్చునట్లు పలుకుట ఆ జేక భక్తునియెడ నపకారమొనరించినట్లుగను. జేకహితైకగారు ఈ టిక్కెటులకు కెండినవారగ్రాసనాధి పత్యము వహించుట మంచిదని చెప్పి తా మెంత బలవంతముగా కోరబడినను మానుకొనిరి. ప్రథమసభలోనున్న ప్రముఖులను నేను నిమ్మకూ పాతముగా 24 మందిని ప్రచురించితిని. స్థల సంకోచము చేత నింతకంటే నెక్కువమంది నుదహరించుట అనవసరమయినది. ఈ పేరులను కొంతమంది నాయకప్రముఖుల నడిగియే వ్రాసికొంటిని. మొయిలునయితే మింతకంటే హెచ్చుపేరులను ప్రచురించి యుండలేదు. నాలుగు కలములు ఈ నాయక మహావలంబుతో నింపవలయునని యా శ్రీ చౌదరిగారి వాదము!! రెండవసభలో బ్రాహ్మణులు కొద్దిమంది గ్యాలరీలో నుండిరి గాని విశేష మండబోరు. రామమూర్తి నాయుడుగారు సభకు వచ్చునప్పటికే సభ ముప్పాతికపాలు నిండియున్నది. రామమూర్తిగారిలో వచ్చిన వారు కొందరుకూరుచుని, చాలమంది నిలబడిరి. విశేషమందికి స్థలము దొరకలేదు. నాయుడుగారు లేచిపోయిన తరువాత 800 మంది ఆయనతో వెళ్లిరేకా గాని చాలభాగము సభ నిండియుండి సభ్యులు శ్రద్ధగా కార్యక్రమ నిర్వహణమును బరికరించుచుండిరి.

రామమూర్తి నాయుడుగారు కాంగ్రెసుస్త్రీయును గురించి త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి సభలోని సభ్యుల ఆమోదమును తెలిపించిరి నేను వ్రాసిన విషయమునకు పరిపూర్ణాధారము కలదు అటుల తాముజెప్పలేదని శ్రీ నాయుడు గారినచో నా ఆధారమును పదిమంది సాక్ష్యులతో బ్రకటింపెదను. “ఆంధ్ర ప్రకాశిక” నాయుడుగారిని ఇది అబద్ధమని వ్రాయుకోరి యున్నది. వారు జవాబు వ్రాసెదరుగాక. కాంగ్రెసులోని విధానమునుగురించి జేక హితైకసభలో తీర్మానము నుపపాదించి అందరిచేతను వా తీర్మానము నేకగ్రీవముగా నంగీకరింపజేసిన నాయుడుగారు ఈ సభాపక్షమును లేరని వ్రాయుట గోపాలకృష్ణయ్య గారి సభలో లేకపోవుటవలననో, లేక దైనికపత్రికల చదువక పోవుటవలననో నయియుండవలయును. పోనీ, మేముదరము అబద్ధములే ఈ విషయములో గూడ వ్రాసివా మనుకొనినను మొయిలుపత్రిక రిపోర్టునయినను శ్రీ వారు జరివియున్నచో రామమూర్తి నాయుడి తీర్మానమునెంత దృఢముగాను, హృదయ పూర్వకము

గాను నుపపాదించినదియు బోధపడగలదు. గోపాల కృష్ణయ్యగారు సభను విడిచిపెట్టిన నలుగురును జేకహితైక సభకువచ్చి, అచ్చట కూరుచుని, ప్రతికూల సభకు వెళ్లక, ప్రతితిర్మానమునకును అంగీకారము నొసంగిరి. వారి లేఖరిలో రెండవసభ యెడలనే సానుభూతిగలవారమని నెలవిచ్చిరి. సభలో ప్రతివారికిని ఆరు తీర్మానములను మాత్రము గురించి మాటలాడుటకు అవకాశముండుట సాధ్యమా? నాకు చోద్యము జూడవచ్చివారని చెప్పుట అతిసాహసము. పర్యంత నేని మల్లిఖార్జునుడు గారును, త్రిపుర నేని గోపాలకృష్ణయ్య గారును, లింగము నాగభూషణము గారును, హనుమూర రామ స్వామిగారును జేకహితైకసభను జఘ్రుటకు కారకులయిన నాయకులలో నొక్కరు. వారు బి.వి.ఎను, ఫస్టుగ్రేడ్ ప్లీడరులును, తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటులును శ్రీవారిచే కాని మాట నిజమే! కాని లోకజ్ఞానమునందుగాని, గ్రామజీవనవ్యవహారానుభవము నందుగాని, జేకమున కేదిమంచియో, ఏది చెడ్డయో ఆలోచించుకొనుటయందు గాని గోపాలకృష్ణయ్యగారి కున్న తెలివిలేటలు వారికిని కలవని విషయపూర్వకముగా నిజేదించుచున్నాను. నేను ‘నాయక’సభ వారితో గొడవమీద పెద్దనోటిను లంటించి చదివడినవని వ్రాయలేదు. నోటిను లంటించబడిన సంగతిని మాత్రముదహరించితిని. ఇది ప్రతిపక్షుల మోసకృత్యమని శ్రీ చౌదరిగారు నూదించుచున్నారు. హామీయూలు కావలయునను వారు అది వలదని గొడవమీద నేల అలికించుకొని పరిహాస పాత్రులు కావలయునో దురూహ్యము. అటులగానిచో సి. వి.డి. వారిలో సములగు మనుజులు కొందరు నాయకసభలో కలరని లోకము తలంపవలయునని గోపాలకృష్ణయ్యగారి అభిప్రాయమా! కోలవెన్నునుండి రావలసినదని కోరబడిన 25 మంది మనుజులును ప్రతినిధులుగా ఈ సభలోనికి వచ్చి కూరుచున లేదనికృష్ణయ్యగారు చెప్పగలిగినచో నామాటలను తుమార్పణముతో రద్దుజేసి కొందును. గారపాటి అంజనేయ చౌదరిగారిలో వీరేమిజెప్పిరో ఇంత దీర్ఘ లేఖ వ్రాసినవారల నాలుగుముక్కలను వ్రాసి యున్నచో ఆ కారణ మెంత సహేతుకముగ కలదో తెలిసికొనుట కనకాశముండునది. ఇప్పటి కయినను తక్షణస్వరాజ్యము నెవరును గోరుట లేదు. తక్షణస్వరాజ్య వాదమునుండి శ్రీ నాయుడుగారి బాధ్యతలవలన మూసమూరి యుండనోవును. కాంగ్రెసు ప్రకారానికి లీగులును, కాంగ్రెసు కమిటీలును గోరుచున్నవి. ఆ విధానము నంగీకరింపక విక్టోరియావిధానము నంగీకరించువారు పయివానితో సంబంధమును గలిగియుండుట అసంగతము.

ఆంధ్రసభలో “నేకగ్రీవముగా” కాంగ్రెసు విధాన మందరిచేత నంగీకరింపబడినదని నేవ్రాయలేదు. నా లేఖను వారింకొకసారి చదివెదరుగాక. నేను చౌదరిగారు అంగీకారమును తెలిపిరి మాత్రము వ్రాసితిని. ఏలనగా ఆసభలో ప్రత్యేక సాంఘికప్రాతినిధ్యముతో గూడిన ఈ తీర్మానము నకు ఒకమనుష్యుడు తప్ప ప్రతికూలముగా (కడపటిపర్యాయము వోటున కది వచ్చినప్పుడు) చేతు లేత్తినవా రెకరులేరు. ఆగ్రాసనాధిపతుల చెవిలో వీరు చెప్పినట్లు నే నెఱుంగను.

ఈ భారతము యిప్పటికే తెగపెరిగి పోయినందున ఇక ముగించెదను. పత్రికా ప్రతినిధుల మీద నసత్యమును పక్షపాతమును నాకోపించుటకు ముందు, ‘నాయక’ సభయని పేరుపెట్టి, సూత్రధారునివలె ఈ నాటకమును శ్రీగోపాలకృష్ణయ్యగారు నడిపి, ముగించినంత వఱకు జరిగిన వాసాంకములను, వికాల చూడయుముతో ఇప్పుడయినను నవలోకింప గలిగిరేని నాతోటి సాధారణుల మీద నాయకులకు వారింత కోపము వహింపరని తలంచెదను. “నాయక” సభయొక్క పూర్వోత్తర వృత్తాంతమును ఆంధ్రలోకమున కెఱింగింపవలసి విధి. నాకు తటస్థించుటచే కొంతమంది కామూసము కలిగింపవలసి వచ్చినందుకు చింతింపచున్నాను.

మీ ప్రత్యేక విలేఖకుడు

వైసికిలుబండ్ల దొంగతనము:— కల్లిగోటలో గత ఆగస్టు నెలలో నొక నాటి యందయమున దాక్టరు పెరిరాగారు తమగుమ్మను ముంగిట వైసికిలుబండ్లని విడచి లోనికిపోయిరి. వారు తిరిగి వచ్చునప్పటికి బండి మాయమాయమై, అదినముననే కళహస్తరాజాగారి వైసికిలు బండిగూడ వైసిధముననే అపహరించబడెను. కళహస్తరాజాగారు చెప్పిన భోగట్టాలపై ని పోలీసువారు దొంగలను పట్టుకొనుటకు యత్నించిరి. ఒక మోస్తావాడు వారిచే పట్టుబడెను. విచారణవైసి రెండు వైసికిలుబండ్లను అతడే అపహరించినట్లు తెలియవచ్చెను. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

సప్తమ వెల్లూరుపండలసభ:—సప్తమ వెల్లూరుపండుల సభ 8, 9 తేదీలలో గా. భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజు, బి. ఏ. బి. యల్., గారి యధ్యక్షత క్రింద కనిగిరిలో జరుపబడును.

ఏలూరు తాలూకా పంచమ మహాజనసభ:—ఈసభ 2 వ తేదీ ఆదివారమునాడు ఏలూరు సమాపములో నున్న గుండుగొలను గ్రామములో జరపబడును. ఆ తాలూకా పంచమలే గాక పంచముల యభివృద్ధియందు అభిమానము గలవారు కూడ దయచేయ ప్రార్థితులు.

స్వరాజ్య ప్రతిపాదనము:—19-11-17 తేదీ సాయంత్రము చామగిరి స్వరాజ్యసమితి శాఖాసంఘమువారు సభచేసి మాంట్లగు మహాశయనకు హృదయపూర్వకస్వాగతమిచ్చుచు కాంగ్రెసు స్త్రీమును తక్షణమే ప్రసాదించవలయునని హస్తినాపురికి నేడు (20-వ తేదీన) తంత్రి వార్త నంపిరి.—ఒక విలేఖకుడు.

ఒక మహాశక్తిసము:—నైజాము ఇలాకా మంగపేట గ్రామమున ఆరామశ్రీశ్రమనందు ధాత్రీనారాయణ పూజ యు చాతుర్వర్ణ్యముల వారికిని విశేషమైన యన్నదానమును శృత్యగోపద్యవిశేషములతో పింగళ సం. కాశ్రీకుంభ సప్తమి బుధవారము రోజున ఉదయము లగాయతు రాత్రి 11 గంటల వరకు ఆక్షింతల లక్ష్మీనారాయణపేష్కారు గారు జరుపగలరు.

కమ్యునిస్టాధిసంఘము బాపట్ల:—1916 సం. ఆగష్టు 14 వ తేదీన ఉత్సాహములన నైననేమి అభిమానములన నైననేమి సద్గుణాగ్రణ్యుల దయవలన నైన నేమి “కమ్యునిస్టాధిసంఘము” అను పేరు నన్నాచువిద్యార్థులచే సంఘ మొకటి పుస్తక భాండాగార యుక్తంబుగా నెలకొల్పబడి నది. ఏతద్గుంధాలయమున సుమారు 150 యాభ్యులు విలవ గల గ్రంథములు గలవు. ప్రస్తుత మొక వసతిభవన మేర్పరుపఁ బూనితిమి. కులాభిమానులు మా సంఘము నన్నివిధములఁ బ్రోచి మహ్యుండవరచెద రని నమ్ముచున్నాము. కార్యదర్శి.

తణుకుతాలూకాలో చేరిన కాశీపాడు గ్రామంబున ఈ (16-11-17) దినము శ్రీమహాదేవ గోవిందరాన డే గ్రంథాలయమును నెలకొల్పి దాని కనుబంధముగా నొక పతనమంది రమును నెలకొల్పినారు. ప్రస్తుతము భాండాగారమున నూటికి మించిన గ్రంథములుగలవు. యువకు లుత్సాహముతో గ్రంథాలయమందిరమున 16-11-17 తేదీ మధ్యాహ్నము 18 గంటలకు వారజాతి వేంకటసుబ్బయ్య శాస్త్రిగారి యాధిపత్య మున సమావేశమై వికవత్సమును గురించియు భాండాగార ములయొక్క యావత్కళతను గురించియు నుపన్యసించిరి.

ఒకక్రొత్త లోకం నెకండరిస్కూలు:—పులేటికుర్రు గ్రామవాస్తవ్యుల యాదార్థ్యమునకును విద్యాభిలాషకును ప్రతి ఫలమాయనరితిని నూతనముగా స్థాపింపబోవు స్కూళ్ళలో నొకలోవరుకండరి స్కూలును రాజవోలు తాలూకా పులే టికుర్రు గ్రామములో స్థాపించుటకు దయావయలగు ప్రభుత్వ మువారిచే ఈ నెల 12 వ తేదీన ఏర్పరుపబడినది. ఇదివరలో గ్రామస్థుల ధనసహాయముచేత సదరుగ్రామమునందు ప్రభుత్వ మువారిచే నూతనముగా నిర్మింపబడిన భవనమునందు ఈ కళం డరిస్కూలునుంచెదరు. విద్యాభిలాషులగు సమీపగ్రామస్థులు కూడ తమకు పెన్నిధి లభించినట్లు సంతసించుచున్నారు.

శ్రీ లక్ష్మీ చెన్న కళవ విలాస గ్రంథాలయము, కారెం పూడి:—సుమారు వత్సరత్రయమునండి పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు పదవియందుండి మాగ్రంథాలయమునకు ప్రోత్సాహకు లై ఆధ్యాభ్యాసాభిమానులయిన భూపతిరాజు వేంకటపతి రాజుగారు వినుకొండకు బదిలీయయి వెళ్లుచున్నందులకు మిగుల చింతించు వారిగౌరవార్థము 18-11-17 తేదీ సుక సభ గావింపబడినది. అందు రాజుగారు ఈగ్రంథాలయము నందు తమకుగల సంతసమును వెల్లెపుచ్చుచు శాశ్వత చందా దారుగా చేరి ప్రతిసంవత్సరము జనవరి నెలలో రు 5 ల నిచ్చుటకు వాగ్దానముచేసినందులకు మిగుల సంతసించు చున్నాము.—కార్యదర్శి.

ఆర్యశాల విద్యాభివృద్ధి సంఘము, వెల్లూరు:—ఈసంఘముచే ఒక గ్రంథాలయముకూడ కలదు. ఈగ్రంథాలయమును గ్రామవాస్తవ్యులు ప్రస్తుతము కృష్ణాజిల్లా కైక లూరుతాలూకా వడాలిగ్రామములో రిజిస్ట్రేషన్యొనపెట్టరుగా నున్న యేతేశ్వరపు ఆదిశేషవలయుగారి ప్రోత్సాహమువలన వారి బావమరదులైన చిలుకూరి వీరగామయ్యగారి భవనమం దుంచుటకు ఏర్పాటు చేయబడెను. కడచిన 11-వ తేదీ సాయం కాలము ఆదిశేషవలయుగారు మేళతాదాది వాద్య ములతో ఉత్సవముజరిపి సంఘమును గ్రంథాలయమును నూతనభవనమందు ప్రవేశపెట్టిరి. రాజకీయాల్ కూడలియందుండి సమస్తవతులు కలిగిన యీ భవనమును గ్రంథాలయమే గాక గమునకు ఇచ్చినవారును ఇష్టించినవారును కూడ వంద్యులు.

కమ్యునిస్టాధి సప్తక భాండాగారము, బెజవాడ:—11-11-17 తారీఖున బెజవాడలో జరిగిన వజ్రపండల బ్రాహ్మ జ్యోతిర నాయక సభకు వర్తినవారిలో ఈ సగున నుదహరించిన వారు మా పుస్తక భాండాగారమునకు విచ్చేసి భాండాగార విషయమై తమ శాఖిపాఠశాలలకు వెళ్లిరి. అంగు, భాండా గారాభివృద్ధిగాను పాఠశాలరాజురాయజంగారు, యం.ఎ., రు 10 లును, వీర్లగడ్డ ఆంకినీకు ప్రసాదుబహదూర్ చల్లపల్లి కుమారరాజు బి. ఎ. గారు రు 15-0-0 లును, రాజమండ్రి హైకోర్టువకీలు మాదిరెడ్డి వేంకటరత్నం నాయుడుగారు రు 5-0-0 లును, బహుచుతిగా నొసంగిరి. గుడివాడ వాస్తవ్యులు అడుసుమిల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారు రు 15-0-0 ల నొసంగెదమని వాగ్దానము చేసిరి. ఇట్లు సహాయము చేసిన పిల్లలెక్కిని మా కృతజ్ఞతను దెలుపుచు వందనసహస్రము లర్పించుచున్నారము.—కార్యదర్శి.

పులివెందులలో నొక యువస్వామికురాలు:—మద్రాసు అడయార్ కివభవననివాసురాలగు శ్రీమతిరాజమ్మగారు పులివెందుల పురమునందు లిటరరీ సామైటీపక్షమున గడచిన భాసవారము నాడు “శ్రీజగద్గురు నాగమనము”ను గూర్చి యొక గంభీరపన్యాస మొసంగిరి. పురుషులను స్త్రీలును క్రిక్కిరిసి సభాభవనము నలంకరించిరి. ప్రప్రథమమున శ్రీజగద్గురు మైత్రేయుల వారిని గూర్చి యందఱును నిలుచుండి నిశ్శబ్దముగ ప్రార్థన గావించిన పిదప, ఉపన్యాస మారంభింప బడెను. ఉపన్యాసకురాలు, తనకు తెలుగు సంస్కృతభాష లందుగల యనుమానపాండిత్యమును వెల్లడించుచు జగద్గురువుల వారు రాకమున్న శ్రీ పురుషులు నిర్మలచిత్తులై తదేకనిష్ఠ చే ఆమహానుభావుని బౌద్ధింపుచుండవలయుననియు, వారు చను దెంచి తమధర్మ కలుషములు పాపురునియు నెక్కిచెప్పి, భాగవతధర్మవర్ణితలందుగల ప్రమాణములను నుడివెను. ఇంతయే కాక, స్త్రీలు తమధర్మలకును పిల్లలకును తమకుటుంబము వారి కిని ఎట్లు తోడ్పడగలరను విషయమును గూర్చి వివరించి చెప్పెను. పిదప నామెయు సహకారిబలును శ్రీమైత్రేయుల వారివై మనోహరముగ బాటలు పాడిరి. వందన సమన్వయం బుతో సభ ముగిసెను.

నరసన్నపేట వార్తలు:—19-11-17 వ తేదీ సాయం కాలము శ్రీ నాశోక్తరాయ గ్రంథాలయమునందు నరసన్న పేట గ్రామ సంఘమువారి కలకసభను గావించిరి. ఆ సభ యందు తీర్మానింపబడిన యంశములలో నొకటి, గంజాము జిల్లా సంఘమువారు మాంట్లగు గారికి 26 తేదీన కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణము నామోదించుచు తంత్రివార్త నంపుటకు గాను 24 వ తేదీన జరిగింపబోవు సభకు ప్రతినిధులను పంపుట యొక్కది. సభారంభమునకు పూర్వము గా. వారిసర్వోత్తమరావుగారిచే ప్రచురింపబడిన “ఒక్కమాట” యను పుస్తక ములు పంచిపెట్టబడినవి. ఈ సభయందే గాక, ఈ పుస్తకము లిదివరకే గ్రామమునందు పంచిపెట్టబడినవి. ఇప్పుడు మా పోలీసువారు నిద్రనండి యులికిపడి లేచినట్లు నిన్నటి మీటింగును గూర్చియు, పుస్తకములను గూర్చియు దర్యాప్తులు మొదలైనట్లు కనబడుచున్నది. పోలీసువారి దర్యాప్తుల కవసరమగు నంతటి అక్రమచర్య సభయం దేమియు జరిగియుండలేదు. మాయూరు సుమారు 7000 జనాభా గలదియైనను, ఇక్కడ విద్యాధికులు లేరు. ఇప్పుడు దేశమందు నాయకులచే గావింప బడుచున్న రాజకీయాంధోళనమునుగూర్చి వీరి కంతక తెలియదు. ఇప్పుడెప్పుడు తెలిసికొనుచున్న మా యూరినారికి అనవసరమగు భయమును కలుగజేసి గ్రామాభివృద్ధికి భంగ మును మాయద్యోగియులు కలుగజేయ కుండురుగాక!—ఒక విలేఖకుడు.

బెజవాడ హోమయూలీగు వాక్కి కోత్సము:—బెజవాడలో ఈ నెల 19-వ తేదీన మైలవరమురాజుగారి మందిరమున సామ్రాజ్యశాసన నిర్మాణ సభాసభ్యులగు గా. కె. వీరంగస్వామిఅయ్యగారి ఆధిపత్యముక్రింద శాఖాహోమయూలీగు వాక్కి కోత్సము జరుపబడెను. సభాధ్యక్షులు బాండు మొదలుగా గల వాద్యములతోను హోమయూలు పతాకములతోను పురమునందలి ముఖ్యవీరులగుండ నూరేగింపబడి పిదప సభాభవనమునకు గొనిపోవబడిరి.

తుంగభద్ర వరద:—ఈ నెల 14 వ తేదీ సాయంత్రము ఆరుగుంటలకు వర్షము అమితముగా కురిచినది. తెనాలి తాలూకా చుండూరు గ్రామమునకు పడమర వైపున నున్న తుంగభద్ర 15-వ తేదీ ఉదయము ఆరున్నర గంటలకు వెలువ పోయెడెను. గ్రామము బాబూలలో అగ్రజము లోతున నీళ్లు పారుదలయ్యెను. అమావాస్యరోజున వీచినగాలిచే వరి పడి నీర్లపయిన పారుదల అయినవి. ఈ సంవత్సరము ఏకరము 1 కి'అయిదు ఆరు అంకెములకన్న వరి పండవని రైతులు చాల విచారపడుచున్నారు. ఇంతిక్కుము ఎక్కుడు వర్షంపలేదనియు తుంగభద్ర యంత యకస్యాత్తుగా రాలే దనియు చుండూరు గ్రామ జనానలో ఇంతనీరు ఎప్పుడు రాలే దనియు ప్రజలు భీతిల్లుచున్నారు. ఈ తుంగభద్రవరదవల్ల చుండూరు మోడు కూరు ఆరమండ బావరాజుపల్లి మున్నంగివారిపాలెము నడిగడ్డపాలెము కలివేరు మున్నగు గ్రామములలో పశువుల మేతకును బీదల యాహారమునకును చాల ఇబ్బందిపొందుచున్నారు. కొన్ని యిండ్లలో నీర్లునిలిచియున్నందున మొరక యిండ్లలో ఒక్కొక్కయింటిలో 5-6 ఇండ్లవారు కాపురము చేయుచు మహాకష్టమును అనుభవించుచున్నారు. మాలపల్లెలు పూర్తిగా వెల్లిపోయినారు. ఈ వరదలు ఇప్పటికి హెచ్చుగా నున్నవి. ఎప్పుడు తగ్గునదియు తెలియదు.—గొర్రెపాటి సిచ్చిరెడ్డి.

ఆంధ్ర కష్టోద్ధర ప్రత్యేక మహాజనసభ:—ఈ వై సంఘమువారి మహాజనసభ స్థాయి నెల 25 వ తేదీన కృష్ణాజిల్లా భీమవరముతాలూకా రాయకుడు గ్రామముందు, సమావేశ మగును. ఆహ్వాన సంఘమునకు 15 గురు సభ్యులు ఎత్తుకొని బడిరి. ఈ యాహ్వానసంఘమునకు వీరా వీరేశలింగముగారు ఆధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. ఈ మహాసభకు దర్బారు వాస్తవ్యులు వాసా వీరభద్రుడు గూర్చి అగ్రాసనాధిపతిగా నుండుటకు దయతో నంగీకరించి వారు. ఈ సభకు సుమారు 200 మందికి పైగా సభికులు ఆహ్వానింపబడిరి. కష్టోద్ధర లండఱును ఈసభకు దయచేసి సభను జయప్రదముగా కొనసాగింపగలందు లకు ప్రార్థింపబడుచున్నారు. సభయందు చర్చించబడు నంశములు 1' కాంగ్రెస్ విధానమునకు సంపూర్ణంగీకారము దెలుపుట, 2 తమ సంఘమునకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కోరుట, 3 ప్రస్తుతము నేతపనికి కలిగిన దుస్థితిని నివారణ చేయుటకు గవర్న మెంటువారిని కోరుట, 4 ఈ సంఘము ప్రస్తుతము విద్యయందు చాల వెనుకబడియుండుటకు కారణములు కనుగొని వానిని నివారణచేయుట, 5 వీరశైవాచారమును వెల్లడి చేయుట, 6 లింగసమరస బోధించుట. ఈ సంఘముతో సంబంధించిన యితర యావత్సంగతులను గురించియు ఈ సభ యందు సానుభూతి గలవారందఱును ఈ క్రింది చిరునామా గలవారికి వ్రాయవలయును:—వీరావీరేశలింగముగారు, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు, ఆంధ్ర కష్టోద్ధర ప్రత్యేక మహాజనసభ, రాయకుడు, పాలకొల్లు పోస్టు, కృష్ణాజిల్లా.

క్రీడికేఫలగు డాక్టరు డి. ఆర్. సమాప్రబుద్ధి గారు:—బల్లారిగరములో సుమారు 18 సంవత్సరముల క్రితము జంతు బాధానివారక సంఘమువారిచే స్థాపింపబడిన పశువులవైద్య శాలకు అధికారిగనుండిన డాక్టరు డి. ఆర్. సమాప్రబుద్ధి గారు ఈ నెల 18-వ తేదీన మహమ్మూరివారిచే క్రిడికేఫలైరి.

చెన్నపురి ఆంగ్లోయిండియను సంఘమువారి యుద్యమము:—రాజకీయములతో సంఘమువారు సంబంధము కలుగజేసికొనరు. సంఘమువారు గమనించవలసిన ఇతర విషయములు వెక్కులు గలవు. అందఱికిని తెలియు కొన్ని కొన్ని కారణములబట్టి తాము ఇట్లువైన రాజకీయములతో సంబంధము కలుగజేసికొని తమ తేరుమును కాపాడుకొనక పోయినయెడల తమకు నష్టములు వాటిల్లునని కొందఱు ఉద్యోగులు కాని ఆంగ్లో యిండియనులు భావించుచున్నారు. ఈ యాలోచనవలన ప్రత్యేకముగ రాజకీయ సంఘమును ఏర్పరుచుటకు ఏర్పాటులు సలుపబడుచున్నవి. అని సంఘాధ్యక్షులు గా. రిచ్చండుగారు వ్రాసిన మదరాసు ట్రైబ్యున్ లిక ప్రకటించినది.

సుందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!!

ఆంధ్రమైన 1918 క్యాలండరు

జులై 31- తేదీలోపు అమృతాంజనము దీపోవారి రు. 5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.

కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాభింగము గలుగకుండుటకు త్వరపడుట యుక్తము.

తామరలైలము	పండ్లపాడి	మోహినీలైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము

చక్కని డబ్బీతో. వెల రూ. 0-2-0 ; డజన్ 1-కి రూ. 5-4-0.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్నిచోట్లలో విక్రియింపబడుచున్నది.

అమృతాంజనం దీ పో,

109, ఫ్రేజిరోడ్, బొంబాయి.

6, తంబుశెట్టి ఏధి, మదరాసు.

కాధాపీఠంబడు పరిము: ఐనోలిక నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసాగనవరిల్లా

అమృతాంజన రక్తమువలన జనింతు. బాద్యములకు కీలమువంటి వంతు. కుంభపులన, మచ్చులన, గండమాలలను పుండ్లన, ప్రాచీన స్మృతి అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి క క్రిమంతమైన రక్తకుభ్రుదారణి

కావచ్చునట్లుగా నామిచ్చుట నిష్కంఠము. కవాజమైన చర్మరొగమును అన్ని విధములైన పోషములను పోగొట్టును. పీరిముండిలి పాదరగదోషములను, మలబద్ధకమును కాల్చునంబంధమును పోగొట్టును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. కీలాదోషమును గలుగజేయును. 16 రోజులకర కండుటకు 4 టన్నుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రతిబిరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫననవాడీ. నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P D SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2 BOMBAY.

నికరాపాదవి ప్రశంస

ఈ టెక్స్టులలో అచ్చారాయ వివరితము.

రూ 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

అన్నిచోట్లకాకారాధ్యాయము, 7 తంబుశెట్టి ఏధి, మదరాసు.

అంశ చర్మరొగముల విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది ప్రయోగ కర్మమునది కావలెనాచెట్టి గానది

రూ 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

సంగీత సుధాంబుధి.

ఇందు సంగీత లక్షణములును, ప్రథమాభ్యాస పద్ధతులును, వాడుకముం దున్న అనేక రాగములకు ఆరూపాదాది క్రమములును, తాగయ్య, దీక్షితులు, శామాశాస్త్రులు, ఘనం సీనయ్య, కున్న వడి కృష్ణయ్య, సుబ్రహ్మణ్యయ్య, గోవిందసామయ్య, గర్భపురి వాసులు, పురందరవిఠలు, నారాయణశిష్యులు, శరం గంబాడి పంచనాదయ్య, కవాజమైన మొదలగు గుహారు 85 పూర్వప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారక విరచితంబులైన వర్ణములు, కీర్తనలు, జావళ్లు మొదలగునవియును, తత్కాలరచయితైన హిందు స్థానీయ, పార్శ్వీయ, యంగ్లీషునోట్లు, తిల్లానా మొదలగు (Delicious Miscellany) లలిత మిత్రములును, స్వర తాళములతో అంగరికి సులభముగ గ్రాహ్య మగుటలు ప్రాయబడి యున్నవి. ఇందు పీఠ, హార్మోనియం చక్రపటులతో యున్నవి.

మంచి గ్రేడు కాగితములో ముద్రితమై మేలు లైదు చేయబడినది. ... వెల రూ 2-0-0.

యం. ఆది అండు కంపెని,

(911) 39, చిన్నతంబిరిధి, మదరాసు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోపధములు

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాధ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకమైనది.

1 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభగుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్గనకు మంచిమందు.

1 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు సాంక్షియభాషలో జరుపవలయును.

జాంబూ ఫారమ్యూటికల్

పరమిచ్చ

ఆయుర్వేద యోగ్యతగల తేయవారు జాంబూ నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, I.S.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో,
మాంటు రోడ్, మదరాసు.
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యామైన వెలకు దొరుకును. క్యాటలాగు ఉచితము.
డాక్టరు. అచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (945) మేనేజరు.

Seeds & Plants.

నానావిధ చెట్ల దిగుసులు.

మెడల్లు పొందిన సేలం గ్రేవ్ మామిడి చెట్లు పలు విధమైన చెట్లుదిగుసులు యొక అనేక విధములయిన మొక్కల దిగుసులు సీసా కావకూరలు వాటుకావకూరలు విత్తనములు గరగముగ విక్రయింపబడును. కావలసిన వారు అర్థశాస్త్రాంశపుపంపితే, పటముతో ఇంగ్లీషు తెలుగు క్యాటలాగు పంపుతాము. జాబులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

ఎస్. కె. ఐ. కాదర్ మీరాసాహెబు.

విత్తనములు, మొక్కవర్తకుడు.

(959) కుమారస్వామిపట్టి, సేలం.

అమృతాంజన అనలేవ్యాము.
ఈలేవ్యాము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి కాశ్యలిసుఖము నొసంగును. 219
అశోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును. ప్రస్తుతము శాకభక్షణము అను పుస్తకమునకు వ్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము. వైద్యశాస్త్ర మునీశంకర్ గోవింద్, అతంకనిగ్రామ పోస్టాఫీసు, 151, వ్రాడ్వే, మదరాసు.

శ్రీ మంతుల కొక హెచ్చరిక

పూర్ణమగు దేహపటుత్వమును కలిగియున్నారా? లేనిచో మాడిక్సు విగర్ అను ఔషధరాజమును వాడిమాడండి. అమితత్వమునేతగలిగిన బలహీనత, మనోవికారము, నరపటుత్వము లేమి మున్నగునవి యే కారణములచే కలిగిన కయినను సరే దీనివలన స్వస్థత జెందును. అకాల వృద్ధాప్యమును రాసక పురుషుల పరిపూర్ణ యౌవనవంతుల చేయును. చాన్సల్యమును పోగొట్టి దృఢకాయుల జేయును. క్రొత్తరక్తముద్రవింది, ఉత్సాహము కలిగించి మాతన పురుషునిజేయును. గొప్పవిలువగల మూలికలచేసిద్రవము చేయబడినది. 48 మాత్రలు గల డబ్బీ వెల రు 10-0-0 మాత్రమే. పోస్టేజి ప్రత్యేకము. కేడోక డబ్బానుకొని వాడి, దాని చతుర్తాగ్రముగు ధలములను పరిశీలింబును. అనేక మందులు పనిచేయున పట్టి నిది ప్రఖ్యాతిగాంచినది. ప్రత్యేక విర్మాతకులు,

మాడిక్సు మ్యాను ఫ్యాక్చరీంగు కంపెని, 886 మెయిన్ స్ట్రీటు మకాం పూనా.

(868) MADIX MANUFACTURING Co., (Dept 35, MAIN STREET, Camp, POONA

శ్రీ మదాంధ్ర బహండ పురాణము

(పద్య కావ్యము)

శ్వాసమహర్షి విరచితములగు పద్యసేనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? తలభేదము లేల కలిగి? అచారవ్యవహారము లెట్లుబ్రమాండ? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గంభీరమైన మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నారు. శైలి మిగుల సులభము. 900 పుటలు అశుభ్యత్వము ప్రతిహతమున్నవి. వెల 5-0-0. కర్నూలు జేతే.

శ్రీ మదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శైలి:— సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము 2000 పద్యములకలపు. మంచికాగితములపై అచ్చు. కాలికో లైండు భర రు 1.2-0. పోస్టుఖర్చులు చేరు.

(26) బసవంబి శేషాద్రిశర్మ

తెలుగువందెటూరు, ముల్లనిపేట ప్రామాన్యము, కడప

ఆంధ్ర సంరక్షణి (ప్రథమ సంపుటము)

అనేక గుండి విషయము లిందు జర్జింపబడియున్నవి. ఆంధ్రులందరును బహిరంగింపబడును. ప్రాత్యస్త్యము చదివిన వారికి బోధపడగలదు. కొన్ని ప్రతులుమాత్రమే మిగిలియున్నవి. స్వరపడుదు. 256 పుటలు. వెల ఒకరూపాయ మాత్రమే. (961) పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

గోవిందరాజు మారెప్పరావు, ఆంధ్రసంరక్షణి పత్రికాధిపతి, కాకనాడ, గోదావరి జిల్లా.